

ZAKON
O ZAŠTITI OD POŽARA I VATROGASTVU

ZAKON O ZAŠTITI OD POŽARA I VATROGASTVU

I - OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim zakonom uređuje se organizacija i funkcioniranje zaštite od požara i vatrogastva, planiranje i provođenje mjera zaštite od požara, organizacija i funkcioniranje vatrogastva i gašenje požara (vatrogasne intervencije), stručno osposobljavanje i usavršavanje zaposlenih lica i vatrogasaca, finansiranje i druga pitanja od značaja za organizaciju i funkcioniranje zaštite od požara i vatrogastva u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija).

Član 2.

Pojmovi koji se koriste u ovom zakonu imaju slijedeća značenja:

- 1) **Sagorijevanje (gorenje)** je fizičko – hemijski proces spajanja zapaljive materije i oksidatora pri čemu se oslobađa toplota, emituje dim i gasovi sagorijevanja popraćeni plamenom ili vidljivom svjetlošću;
- 2) **Vatra** je kontrolirano samoodrživo sagorijevanje koje je namjerno izazvano da bi se stvorili korisni efekti, čije je širenje u prostoru i vremenu kontrolirano;
- 3) **Požar** je nekontrolirano, samoodrživo sagorijevanje koje se nekontrolirano širi u prostoru i vremenu;
- 4) **Eksplozija** je iznenadna ekspanzija gasa koja može proizaći iz brze reakcije oksidacije ili raspada, sa ili bez porasta temperature i koja može dovesti do pojave požara;
- 5) **Zapaljive materije** su čvrste, tečne i gasovite materije koje se pale pod dejstvom izvora paljenja;
- 6) **Eksplozivne materije** predstavljaju gasovite, tečne i čvrste hemijske materije, jedinjenja ili smjese koje se pod uticajem određenog impulsa razlažu u veoma kratkom vremenskom intervalu, uz oslobađanje velike količine gasova i toplotne energije;
- 7) **Opasne materije** predstavljaju one materije koje u svim formama postojanja i svim uslovima korištenja svojim negativnim karakteristikama, kao što su: eksplozivnost, zapaljivost, korozivnost, otrovnost, radioaktivnost i dr., mogu biti uzročnik različitih štetnih dejstava i opasnosti po zdravlje ljudi, oštećenja ili uništenja materijalnih dobara uslijed razarajućeg, termičkog ili fiziološkog dejstva, te ugrožavanje radne i životne sredine;
- 8) **Požarna opasnost** je mogućnost ozlijede i/ili oštećenja kao posljedica požara;
- 9) **Požarna otpornost** je sposobnost objekta da ispuni, u definiranom periodu vremena zahtjeve otpornosti na požar i/ili integriteta i /ili termičke izolacije i/ili druge očekivane zahtjeve pri standardnom ispitivanju otpornosti na vatru;
- 10) **Rizik od požara** je proizvod vjerovatnoće pojave požara koja se može očekivati u datoj tehničkoj operaciji ili stanju i posljedice ili obima šteta koje se mogu očekivati u slučaju pojave požara;
- 11) **Požarna sigurnost** je sigurnost kojom se vjerovatnoća nastanka požara svodi na minimum;

12) **Požarni sektor** je zatvoreni prostor koji može biti podjeljen ili odijeljen od susjednih prostora unutar zgrade elementima konstrukcije koji imaju propisanu vatrootpornost;

13) **Požarno stepenište** je stepenište koje se koristi samo u slučaju opasnosti od požara za evakuaciju ili za gašenje požara;

14) **Sigurnosno stepenište** je stepenište u objektu odvojeno od unutrašnjih prostorija konstruktivnim elementima otpornosti prema vatri u trajanju od najmanje 60 minuta, oslobođeno svih gorivih materija i osigurano od zadimljavanja za vrijeme dok se ne završi evakuacija ljudi i gašenje požara;

15) **Evakuacija** je organizirano izmiještanje ljudi i materijalnih dobara sa ugroženog prostora na prostor siguran od požara;

16) **Put za evakuaciju** je siguran put za samospasavanje ljudi iz objekta do izlaza i izvan objekta ili kroz drugi siguran objekat;

17) **Građevina** obuhvata stambene i druge zgrade i objekte, te prostore koji su navedeni u članu 20. ovog zakona;

18) **Građevine za javnu upotrebu** su škole, obdaništa, studentski i đачki domovi, starački domovi, bolnice, hoteli, moteli, pansioni, tržišni centri, tržnice, pozorišta, kino dvorane, sportske, koncertne i druge dvorane, stadioni, sale za konferencije, muzeji, aerodromi, željezničke i autobuske stanice, objekti kulturno - istorijskog naslijeđa i drugi objekti;

19) **Mjere zaštite od požara** su sve organizacijske, tehnološke i tehničke mjere koje smanjuju rizik od požara i povećavaju požarnu sigurnost;

20) **Preventivne mjere zaštite od požara** su sve preventivne organizacijske, građevinske i tehničko-tehnološke mjere koje smanjuju mogućnost za nastanak požara, a pri njegovom nastanku omogućavaju sigurnu evakuaciju ljudi i imovine i sprečavaju njegovo širenje;

21) **Aktivne (represivne) mjere zaštite od požara** su tehničke mjere koje podrazumijevaju primjenu sistema aktivne zaštite od požara;

22) **Sistem aktivne zaštite od požara** obuhvata instalacije, uređaje i opremu za automatsko otkrivanje, dojavu i gašenje požara, odvođenje dima i toplote iz požara, detekciju eksplozivnih gasova, rezervno snabdijevanje električnom energijom i drugo;

23) **Oprema, uređaji i druga sredstva za zaštitu od požara** su sva sredstva, uređaji i oprema koja se upotrebljavaju za sprečavanje i gašenje požara;

24) **Vlasnik imovine** je fizičko ili pravno lice, državni organ ili druga institucija sa zaštićenim najširim ovlaštenjem posjedovanja, korištenja i raspolaganja nekom stvari;

25) **Korisnik imovine** je fizičko ili pravno lice, državni organ ili druga institucija koji na osnovu ugovara koristi imovinu vlasnika sa preuzetom obavezom po pitanju zaštite od požara je;

26) **Odgovorno lice za organiziranje zaštite od požara je:**

- vlasnik, odnosno korisnik imovine kada se radi o privatnom vlasništvu,
- rukovodilac organa uprave, upravne organizacije i drugog državnog organa Federacije, kantona, grada i općine (u daljem tekstu: državni organi),
- direktor odnosno drugo odgovorno lice u privrednom društvu i drugom pravnom licu (u daljem tekstu: pravno lice), određeno općim aktom pravnog lica;

27) **Edukacija** je naučno zasnovani, planski i organizirani proces koji se izvodi pod rukovodstvom nastavnika (predavača), uz aktivno učešće polaznika nastave;

28) **Akcident** je nezgoda, nesreća, namjerno ili nenamjerno izazvana, od čijih posljedica može stradati veći broj ljudi, nastati materijalna šteta, štetne posljedice po okoliš i dr.;

29) **Promet zapaljivih, eksplozivnih i drugih opasnih materija i opasnih proizvoda** podrazumijeva nabavku, distribuciju, smještaj, prodaju i upotrebu u skladištima, priručnim skladištima i prodavnicama;

- 30) **Dispozicija građevine** obuhvata njenu unutrašnju strukturu;
- 31) **Zaposleno lice** podrazumjeva zaposlenike u pravnim licima i drugim institucijama, kao i državne službenike i namještenike u organima državne službe Federacije, kantona, općine i grada.

Član 3.

Zaštita od požara i vatrogastvo čine sastavni dio jedinstvenog sistema zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih nepogoda i drugih nesreća (u daljem tekstu: prirodne i druge nesreće) u Federaciji koji je uređen Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije BiH“, br. 39/03 i 22/06), pa se radi toga zaštita od požara i vatrogastvo organiziraju i funkcioniraju u okviru tog sistema, a vrši se na način predviđen ovim zakonom.

Član 4.

Zaštita od požara obuhvata skup mjera i radnji upravne, organizacijske, stručne, tehničke, obrazovne i propagandne prirode, koje se poduzimaju u cilju sprječavanja izbijanja i širenja požara, njegovog otkrivanja, te zaštite ljudi, biljnog i životinjskog svijeta, materijalnih, kulturnih, istorijskih i drugih dobara i okoliša (u daljnjem tekstu: materijalna dobra).

Zaštita od požara je djelatnost od posebnog interesa za Federaciju, kanton, grad i općinu, a ostvaruje se na način predviđen ovim zakonom, podzakonskim propisima donešenim na osnovu ovog zakona i međunarodnim tehničkim normativima i standardima koji važe u Bosni i Hercegovini, a koji se odnose na mjere zaštite od požara predviđene ovim zakonom.

Član 5.

Vatrogastvo obuhvata skup mjera i radnji upravne, organizacijske, stručne, kadrovske, tehničke, obrazovne i propagandne prirode, koje se poduzimaju u cilju gašenja požara i spašavanja ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom, te pružanje tehničke pomoći u akcidentnim situacijama.

Član 6.

Niko nema pravo da svojim materijalnim dobrima i svojim postupcima, neprovođenjem mjera zaštite od požara propisanih ovim zakonom i drugim propisima, dovodi u opasnost od požara tuđi život i zdravlje i materijalna dobra.

Svako fizičko lice ima pravo na zaštitu svog života i zdravlja od požara, koja se osigurava, u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima.

Član 7.

Odredbe ovog zakona primjenjuju se i na tehnološke eksplozije koje nastaju kao posljedica upotrebe zapaljivih tečnosti, gasova, čvrstih-praškastih hemijskih materija (jedinjenja i smjesa), te ostalih gorivih materija koje sa zrakom mogu stvoriti eksplozivnu smjesu (u daljem tekstu: eksplozije).

Član 8.

Odredbe ovog zakona primjenjuju se na građevine i prostore organa i institucija Bosne i Hercegovine i Oružanih snaga Bosne i Hercegovine koji se nalaze na području Federacije, ako propisom Bosne i Hercegovine nije drugačije određeno.

Član 9.

U svrhu popularisanja vatrogasne djelatnosti i značajnijeg poduzimanja aktivnosti u provođenju preventivnih mjera zaštite od požara, ustanovljava se stalna tradicionalna manifestacija pod nazivom MJESECI ZAŠTITE OD POŽARA, koja se održava svake godine tokom maja i oktobra, a organiziraju je i provode vatrogasne jedinice, vatrogasna društva, vatrogasni savezi i organi uprave civilne zaštite u Federaciji, u skladu sa programom koji oni donose.

II – PRAVA I DUŽNOSTI ORGANA FEDERACIJE, KANTONA, OPĆINE I GRADA

1. Nadležnost organa Federacije

Član 10.

U okviru Programa razvoja zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća u Federaciji, koji donosi Parlament Federacije Bosne i Hercegovine na osnovu Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, utvrđuju se i pitanja koja se odnose na programiranje razvoja zaštite od požara i vatrogastva u Federaciji, kao sastavni dio tog programa.

Član 11.

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vlada Federacije), u oblasti zaštite od požara i vatrogastva:

- 1) utvrđuje procjenu ugroženosti od požara koja je od značaja za Federaciju, što se vrši u okviru procjene ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća u Federaciji;
- 2) utvrđuje pitanja za zaštitu od požara i vatrogastva koja se utvrđuju u Programu razvoja iz člana 10. ovog zakona;
- 3) razmatra stanje zaštite od požara i vatrogastva na području Federacije i utvrđuje odgovarajuće mjere za dogradnju i efikasno funkcioniranje vatrogastva;
- 4) planira potrebna finansijska sredstva u budžetu Federacije za finansiranje potreba zaštite od požara i vatrogastva iz nadležnosti Federacije;
- 5) vrši i druge poslove iz oblasti zaštite od požara i vatrogastva, u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima.

Član 12.

Federalna ministarstva i drugi organi Federacije, u oblasti zaštite od požara i vatrogastva, u okviru svog djelokruga rada, organiziraju i provode zaštitu od požara radi zaštite ljudstva i materijalnih dobara koja koriste u svom radu.

Federalna ministarstva, pored poslova iz stava 1. ovog člana, vrše i slijedeće poslove zaštite od požara:

1) učestvuju u izradi procjene ugroženosti od požara iz člana 11. tačka 1) i programa razvoja zaštite od požara i vatrogastva iz tačke 2) tog člana, iz oblasti za koju su osnovani;

2) u okviru svoje redovne djelatnosti realiziraju zadatke u oblasti zaštite od požara koji su utvrđeni u dokumentima iz tačke 1) stav 2. ovog člana, koji se odnose na oblast za koju su osnovani;

3) vrše i druge poslove zaštite od požara i vatrogastva, u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima.

Član 13.

Federalna uprava civilne zaštite, u oblasti zaštite od požara i vatrogastva, vrši slijedeće poslove:

1) provodi utvrđenu politiku i osigurava izvršenje ovog zakona i drugih federalnih propisa iz oblasti zaštite od požara i vatrogastva u pravnim licima, državnim organima i drugim institucijama u Federaciji;

2) izrađuje procjenu ugroženosti od požara i program razvoja zaštite od požara i vatrogastva u okviru Procjene ugroženosti, odnosno programa razvoja iz člana 11. stav 1. tač. 1) i 2) ovog zakona;

3) prati organizaciju i provođenje poslova zaštite od požara i vatrogastva u pravnim licima, državnim organima i drugim institucijama u Federaciji koji su ovim zakonom i drugim propisima stavljeni u njenu nadležnost;

4) izvršava zadatke zaštite od požara i vatrogastva utvrđene u dokumentima iz tačke 2) ovog člana i ostvaruje saradnju sa federalnim ministarstvima u izvršavanju zadataka zaštite od požara iz njihove nadležnosti;

5) vrši inspekcijski nadzor zaštite od požara i vatrogastva, u skladu sa ovim zakonom;

6) ostvaruje odgovarajuću saradnju sa kantonalnim upravama civilne zaštite i službama civilne zaštite grada i općina u pitanjima zaštite od požara i vatrogastva koja su ovim zakonom stavljena u nadležnost kantona, grada i općine i tim organima pruža odgovarajuću stručnu i drugu pomoć, radi pravilnog i potpunog vršenja tih poslova;

7) učestvuje u akcijama zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara koji su ugroženi požarom ili eksplozijama;

8) podzima odgovarajuće mjere u oblasti organiziranja i provođenja stručne obuke i osposobljavanja zaposlenih lica u pravnim licima, državnim organima i drugim institucijama iz oblasti zaštite od požara, kao i pripadnika vatrogasnih jedinica i drugih lica za potrebe vatrogastva u Federaciji, u skladu sa ovim zakonom;

9) poduzima i predlaže odgovarajuće mjere na planiranju i nabavci tehničkih sredstava i vatrogasne opreme potrebne za vatrogastvo u Federaciji;

10) rješava po žalbama koje se izjave na rješenja organa uprave civilne zaštite kantona, općine i grada, koja su donešena na osnovu ovog zakona;

11) ostvaruje odgovarajuću saradnju u oblasti zaštite od požara i vatrogastva sa institucijama Bosne i Hercegovine nadležnim za oblast zaštite od požara u pitanjima koja su od zajedničkog interesa za Federaciju i Bosnu i Hercegovinu, sa nadležnim organom civilne zaštite Republike Srpske i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, kao i sa susjednim i drugim državama u pitanjima zaštite od požara i vatrogastva koja su od zajedničkog interesa;

12) vrši i druge poslove zaštite od požara i vatrogastva, u skladu sa ovim zakonom i podzakonskim propisima donešenim na osnovu ovog zakona.

Za vršenje poslova iz stava 1. ovog člana u Federalnoj upravi civilne zaštite osniva se organizacijska jedinica za zaštitu od požara i vatrogastvo.

2. Nadležnost kantona

Član 14.

Kanton, u oblasti zaštite od požara i vatrogastva:

1) svojim propisom uređuje organizaciju i način funkcioniranja zaštite od požara i vatrogastvo na području kantona od značaja za kanton, u skladu sa ovim zakonom,

2) u okviru programa razvoja zaštite i spašavanja kantona, utvrđuje ciljeve, smjer i strategiju razvoja zaštite od požara i vatrogastva od značaja za kanton;

3) u okviru procjene ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća kantona, utvrđuje i procjenu ugroženosti od požara;

4) donosi plan zaštite od požara kantona i obezbjeđuje njegovu realizaciju;

5) organizira i provodi zaštitu od požara iz nadležnosti kantona, u skladu sa ovim zakonom i propisom iz tačke 1) stav 1. ovog člana;

6) organizira profesionalnu zajedničku vatrogasnu jedinicu za gašenje požara na području kantona i osigurava kadrovske, materijalne, tehničke i druge potrebe za efikasno funkcioniranje vatrogastva na području kantona i odgovoran je za funkcioniranje vatrogastva u općinama i gradu na području kantona, u skladu sa ovim zakonom i propisima kantona;

7) osigurava finansijska sredstva u budžetu kantona potrebna za zaštitu od požara i vatrogastvo;

8) vrši i druge poslove zaštite od požara i vatrogastva, u skladu sa ovim zakonom i propisima kantona.

Propisom kantona utvrđuje se nadležnost kantonalnih organa vlasti u izvršavanju poslova iz stava 1. ovog člana, kao i pitanja iz člana 165. ovog zakona.

Član 15.

Kantonalna uprava civilne zaštite, u oblasti zaštite od požara i vatrogastva, vrši slijedeće poslove:

1) poduzima odgovarajuće mjere i aktivnosti na organizovanju i provođenju zaštite od požara i vatrogastva na području kantona, u skladu sa ovim zakonom i propisom kantona iz člana 14. stav 1. tačka 1) ovog zakona;

2) izrađuje procjenu ugroženosti od požara od značaja za kanton, u okviru procjene ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća za područje kantona, uz učešće kantonalnih ministarstava;

3) u okviru programa razvoja zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća kantona, uređuje pitanja koja se odnose na razvoj zaštite od požara i vatrogastva od značaja za kanton;

4) izrađuje plan zaštite od požara kantona, u saradnji sa kantonalnim ministarstvima;

5) ostvaruje saradnju sa općinskim i gradskim službama civilne zaštite na području kantona u pitanjima od značaja za kanton i tim službama pruža stručnu i drugu pomoć u oblasti zaštite od požara i organiziranja profesionalnih vatrogasnih jedinica općine i grada;

6) organizira, priprema i provodi sve poslove koji se odnose na osnivanje zajedničke profesionalne vatrogasne jedinice kantona i poduzima mjere na njoj popuni

ljudstvom i planiranju i nabavci vatrogasne opreme, tehničkih i drugih sredstava neophodnih za rad i funkcioniranje te jedinice;

7) poduzima i predlaže mjere u oblasti organiziranja i provođenja stručne obuke i osposobljavanja pripadnika vatrogasne jedinice i drugih lica za potrebe vatrogastva, u skladu sa ovim zakonom i propisima kantona;

8) pruža stručnu i drugu pomoć dobrovoljnim vatrogasnim društvima formiranim na području kantona na njihovom osposobljavanju za vršenje poslova iz njihove nadležnosti od značaja za zaštitu od požara i vatrogastvo, i ostvaruje posebnu saradnju sa pravnim licima koja su formirala vatrogasne jedinice radi rješavanja pitanja od zajedničkog interesa za vatrogastvo;

9) vrši inspekcijski nadzor iz oblasti zaštite od požara i vatrogastva, u skladu s ovim zakonom;

10) ostvaruje odgovarajuću saradnju sa Federalnom upravom civilne zaštite, kao i sa kantonalnim upravama civilne zaštite susjednih kantona o pitanjima od zajedničkog interesa za zaštitu od požara i vatrogastvo;

11) vrši i druge poslove iz oblasti zaštite od požara i vatrogastva, u skladu sa ovim zakonom i poslove koji se propisom kantona stave u nadležnost uprave.

Za vršenje poslova iz stava 1. ovog člana u kantonalnoj upravi civilne zaštite osniva se organizacijska jedinica za zaštitu od požara i vatrogastvo.

3. Nadležnost općine, odnosno grada

Član 16.

Općina, odnosno grad, u oblasti zaštite od požara i vatrogastva:

1) svojim propisom uređuje organizaciju i funkcioniranje zaštite od požara i vatrogastva na području općine, odnosno grada, u skladu sa ovim zakonom i propisima kantona i osigurava provođenje te zaštite;

2) organizira i provodi zaštitu od požara iz nadležnosti općine, odnosno grada u skladu sa ovim zakonom i propisima općine odnosno grada;

3) organizira profesionalnu vatrogasnu jedinicu općine, odnosno grada za gašenje požara, te osigurava kadrovske, materijalne, tehničke i druge uslove koji su potrebni za uspješno i efikasno funkcioniranje te jedinice, u skladu sa ovim zakonom i propisima općine, odnosno grada;

4) utvrđuje procjenu ugroženosti od požara, kao i program razvoja zaštite od požara i vatrogastva iz nadležnosti općine, odnosno grada u okviru procjene ugroženosti, odnosno programa razvoja zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća;

5) donosi plan zaštite od požara općine, odnosno grada i osigurava njegovo realiziranje;

6) planira i osigurava finansijska sredstva u budžetu općine, odnosno grada za potrebe zaštite od požara i vatrogastva;

7) vrši i druge poslove zaštite od požara i vatrogastva, u skladu sa ovim zakonom i propisima kantona.

Propisom iz stava 1. tačke 1) ovog člana utvrđuje se nadležnost općinskih, odnosno gradskih organa vlasti u izvršavanju poslova iz stava 1. ovog člana, kao i pitanja iz člana 165. ovog zakona od značaja za općinu i grad.

Član 17.

Općinska odnosno gradska služba civilne zaštite, u oblasti zaštite od požara i vatrogastva, vrši slijedeće poslove:

1) poduzima odgovarajuće mjere i aktivnosti na organizaciji i provođenju zaštite od požara i vatrogastva na području općine odnosno grada, u skladu sa ovim zakonom, propisima kantona i općine, odnosno grada;

2) obavlja stručne i druge poslove koji se odnose na organiziranje profesionalne vatrogasne jedinice općine i grada i predlaže i poduzima mjere na osiguranju kadrovskih, materijalnih, tehničkih i drugih uslova potrebnih za efikasan rad i funkcioniranje te jedinice i u tim pitanjima ostvaruje saradnju sa kantonalnom upravom civilne zaštite;

3) definira i predlaže pitanja koja se odnose na razvoj zaštite od požara i vatrogastva u okviru programa razvoja zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća općine, odnosno grada, a što se vrši u saradnji sa ostalim službama za upravu općine, odnosno grada;

4) izrađuje plan zaštite od požara općine, odnosno grada i osigurava njegovu realizaciju uz učešće službi za upravu općine, odnosno grada;

5) planira i osigurava provođenje obuke i stručno osposobljavanje i usavršavanje pripadnika vatrogasne jedinice iz stava 1. tačke 2) ovog člana i drugih lica koja se bave poslovima vatrogastva;

6) pruža stručnu i drugu pomoć dobrovoljnim vatrogasnim društvima radi uspješnog obavljanja poslova zaštite od požara i vatrogastva iz njihove nadležnosti od značaja za vatrogastvo, a posebne aktivnosti provodi kod onih vatrogasnih društava u kojima je osnovana dobrovoljna vatrogasna jedinica radi osposobljavanja te jedinice za efikasno učešće u gašenju požara;

7) ostvaruje saradnju sa pravnim licima u kojima su osnovane vatrogasne jedinice radi osposobljavanja tih jedinica za efikasno gašenje požara i mogućeg učešća tih jedinica na gašenju požara van objekata i prostora pravnog lica na području općine, odnosno grada;

8) ostvaruje saradnju sa službama civilne zaštite susjednih općina u pitanjima od zajedničkog interesa za zaštitu od požara i vatrogastvo;

9) vrši i druge poslove iz oblasti zaštite od požara i vatrogastva koji su ovim zakonom, kao i zakonom kantona i odlukama općinskog odnosno gradskog vijeća stavljeni u nadležnost službe civilne zaštite općine, odnosno grada.

Za vršenje poslova iz stava 1. ovog člana u općinskoj odnosno gradskoj službi civilne zaštite osniva se organizacijska jedinica za zaštitu od požara i vatrogastvo.

III - PROGRAMIRANJE RAZVOJA ZAŠTITE OD POŽARA I VATROGASTVA

Član 18.

Programiranje razvoja zaštite od požara i vatrogastva u Federaciji, u okviru programa iz člana 10. ovog zakona, obuhvata politiku i strategiju i akcione planove u okviru kojih se definira vizija, načela i opredjeljenja, ciljevi i područja razvoja za organiziranje i provođenje zaštite od požara i vatrogastva sa svim elementima potrebnim za njegovo usavršavanje i efikasno funkcioniranje od značaja za Federaciju za period od najmanje pet godina.

Na osnovu programa iz stava 1. ovog člana, Vlada Federacije, na prijedlog Federalne uprave civilne zaštite utvrđuje istraživačke i razvojne projekte, određuje

izvršioce i saradnike za izradu i ocjenu istraživačkih i razvojnih projekata u oblasti zaštite od požara i vatrogastva i određuje način finansiranja tih projekata.

Član 19.

Programiranje razvoja zaštite od požara i vatrogastva iz nadležnosti kantona, općine i grada vrši se u okviru programa razvoja zaštite i spašavanja kantona, grada i općine. To programiranje se vrši u skladu sa procjenom ugroženosti od požara područja kantona, općine i grada i drugih činjenica važnih za programiranje, na period od najmanje pet godina.

Sadržaj pitanja koja se odnose na programiranje razvoja zaštite od požara i vatrogastva iz stava 1. ovog člana i način njihove izrade i donošenja uređuju se propisom kantona, općine i grada analogno pitanjima iz člana 18. stav 1. ovog zakona, s tim da se prilagode stanju i potrebama kantona, općine i grada u oblasti zaštite od požara i vatrogastva.

Na osnovu programa iz stava 1. ovog člana, vlada kantona, općinski načelnik odnosno gradonačelnik donose godišnji plan aktivnosti na realizaciji zadataka utvrđenih za zaštitu od požara i vatrogastvo, što se određuje prema utvrđenim prioritetima.

IV - ORGANIZACIJA I FUNKCIONIRANJE, PLANIRANJE I PROVOĐENJE MJERA ZAŠTITE OD POŽARA

1. Organizacija i funkcioniranje zaštite od požara

Član 20.

Zaštita od požara se organizira i provodi u svim stambenim i drugim zgradama i objektima i na svim prostorima koji se smatraju građevinama prema članu 36. Zakona o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou Federacije Bosne i Hercegovine («Službene novine Federacije BiH», br. 2/06, 72/07 i 32/08) i Uredbi o tehničkim svojstvima koje građevine moraju zadovoljavati u pogledu sigurnosti te načina korištenja i održavanja građevina („Službene novine Federacije BiH“, br. 29/07 i 51/08) koji prema procjeni ugroženosti od požara mogu biti izloženi opasnostima od izbijanja i širenja požara. Te građevine i prostori su:

1) građevine trajno povezane sa tlom koje se sastoje od građevinskog sklopa ili od građevinskog sklopa i ugrađene opreme, kao i samostalna postrojenja trajno povezana sa tlom;

2) saobraćajne, vodoprivredne i energetske građevine i površine sa pripadajućim instalacijama, telekomunikacijske građevine i instalacije, građevine i instalacije komunalne infrastrukture;

3) proizvodne i druge privredne građevine i postrojenja, skladišta, sajmišta i slične građevine;

4) objekti na vodnim površinama (ribogojilišta, plutajuće platforme i sl.);

5) trgovi, javne površine, javne zelene površine, igrališta, sportske građevine, groblja, deponije otpadaka, javne pijace, skloništa i slične građevine.

Zaštita od požara se organizira i provodi i za šume, šumska i poljoprivredna zemljišta i ostale prirodne resurse.

Zaštitu od požara dužni su da organiziraju i provode pravna i fizička lica, državni organi Federacije, kantona, grada i općine i druge institucije koji su vlasnici ili korisnici građevina i prostora iz stava 1. i šuma, šumskog i poljoprivrednog zemljišta iz stava 2. ovog člana (u daljem tekstu: vlasnici ili korisnici građevina i prostora).

Zaštitu od požara dužni su da organiziraju i provode i građani u svojim stanovima i stambenim zgradama (kućama) i drugim objektima i prostorima koje koriste za svoje potrebe.

Svi objekti koji su priključeni na niskonaponsku mrežu u roku od tri godine od dana stupanja na snagu ovog zakona moraju biti zaštićeni osiguračima – sklopkama – nastavljajima ugrađenim na mjestu priključka na niskonaponsku mrežu, a koji zadovoljavaju uslove propisane normom BAS EN 60947-3. Osigurači – sklopke – nastavljajci se mogu ugraditi i na mjestima grananja niskonaponske mreže, čiji će optimalan broj zavisno od konfiguracije mreže odrediti nadležna elektrodistribucija.

Član 21.

Osnovni nosilac organiziranja i provođenja zaštite od požara su općina i grad, kao jedinice lokalne samouprave, i kanton koji je odgovoran za ta pitanja na području kantona, a jedinstveno funkcioniranje te zaštite na cijelom području Federacije osigurava Federacija, na način predviđen ovim zakonom.

Organizacija i funkcioniranje zaštite od požara u općini i gradu utvrđuje se u planu zaštite od požara općine odnosno grada, koji donosi općinsko, odnosno gradsko vijeće na prijedlog općinskog načelnika, odnosno gradonačelnika, a plan zaštite od požara kantona donosi skupština kantona, na prijedlog vlade kantona.

Plan zaštite iz stava 2. ovog člana izrađuje se na osnovu procjene ugroženosti od požara područja općine i grada, odnosno kantona i kadrovskim, materijalnim i drugim uslovima koji su od značaja za tu zaštitu, s tim da se za plan zaštite kantona u obzir uzimaju i potrebe utvrđene u procjenama ugroženosti od požara područja općina i grada sa područja kantona.

Član 22.

U planu zaštite od požara kantona, grada i općine, utvrđuje se naročito: organizacija zaštite od požara, organizacija i način upotrebe vatrogasnih jedinica, sistem javljanja i obavještanja, postupak u slučaju požara, tehnička oprema i sredstva potrebna za gašenje požara, način snabdijevanja vodom, putevi, prilazi i prolazi za gašenje požara, sadejstvo svih vatrogasnih jedinica koje postoje na području općine i grada, obaveze organa uprave kantona, odnosno općinskih i gradskih službi za upravu u izvršavanju predviđenih mjera zaštite od požara, rokovi za izvršenje predviđenih zadataka, druga pitanja koja se prema ovom zakonu uređuju planom zaštite od požara, te druge mjere i aktivnosti za uspješno funkcioniranje i unapređivanje zaštite od požara i vatrogastvo i način vršenja nadzora na provođenju zadataka utvrđenih u tom planu. Sadržaj i način izrade tog plana vrši se prema propisu iz stava 4. ovog člana.

U cilju praćenja izvršenja plana zaštite od požara iz stava 1. ovog člana, općinsko, odnosno gradsko vijeće, a u kantonu – vlada kantona, svake godine do kraja februara razmatra i ocjenjuje njegovu realizaciju i vrši odgovarajuće izmjene sa novonastalim promjenama koje su važne za zaštitu od požara, kao što su urbanističke i građevinske

promjene, kao i promjene namjene građevina i slično i utvrđuje mjere za njegovu potpunu realizaciju, a posebno mjere koje se odnose na osiguravanje neophodnih finansijskih sredstava za realizaciju planiranih zadataka.

Plan zaštite od požara za vlastite potrebe izrađuju i državni organi i druge institucije i pravna lica koji se odrede u planu zaštite od požara općine, odnosno grada ili kantona, što se vrši prema propisu iz člana 29. stav 2. ovog zakona, kojim su građevine tih organa i pravnih lica razvrstane u odgovarajuće kategorije ugroženosti od požara.

Vlada Federacije će u okviru propisa koji se odnosi na sadržaj i način izrade planova zaštite i spašavanja i metodologije za izradu procjene ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća koji se donose na osnovu Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, propisati i način izrade i sadržaj plana zaštite od požara iz st. 1. i 3. ovog člana, te procjene ugroženosti od požara. Izradu tih propisa vrši Federalna uprava civilne zaštite, u saradnji sa Federalnim ministarstvom unutrašnjih poslova, Federalnim ministarstvom prostornog uređenja, Federalnim ministarstvom okoliša i turizma, Federalnim ministarstvom poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Federalnim ministarstvom energije, rudarstva i industrije i Federalnim ministarstvom prometa i komunikacija.

Član 23.

Pravna i fizička lica, državni organi i druge institucije, dužni su izvršavati zadatke utvrđene u planu zaštite od požara iz člana 22. stav 1. ovog zakona, koji se na njih odnose.

Član 24.

Pravna lica, državni organi i druge institucije, dužni su svojim općim aktom, a u skladu sa vrstom djelatnosti koju obavljaju i procesom rada, urediti pitanja koja se odnose na organizaciju i funkcioniranje zaštite od požara u svojim objektima i prostorima, i to:

- 1) utvrditi način organiziranja i ostvarivanja zaštite od požara, u skladu sa ovim zakonom i podzakonskim propisima;
- 2) utvrditi mjere za provođenje i unapređenje zaštite od požara;
- 3) propisati način upoznavanja zaposlenih lica sa opasnostima od požara na radnom mjestu, prilikom prijema i raspoređivanja tih lica na radno mjesto, kao i prilikom premještanja sa jednog na drugo radno mjesto;
- 4) odrediti dužnosti i odgovornosti svih zaposlenih lica u provođenju propisanih mjera zaštite od požara;
- 5) urediti obavezu i način stručnog osposobljavanja zaposlenih lica, za provođenje mjera zaštite od požara na radnim mjestima, kao i izradu posebnih radnih uputstava za zaposlena lica koja su raspoređena na radna mjesta za koja se, zbog postojanja povećane opasnosti od požara, moraju predvidjeti posebne mjere zaštite od požara;
- 6) odrediti zaposleno lice koje će biti zaduženo da se stara o provođenju mjera zaštite od požara utvrđenih ovim općim aktom s tim da to lice bude posebno stručno osposobljeno za uspješno obavljanje poslova iz oblasti zaštite od požara;
- 7) utvrditi sadržaj i način donošenja svog plana zaštite od požara i način provođenja tog plana;
- 8) urediti način vršenja unutarnje kontrole provođenja predviđenih mjera zaštite od požara i način vođenja evidencije o provođenju propisanih mjera zaštite od požara;
- 9) odrediti mjesto i prostore u kojima mora biti zabrana proizvodnje, korištenje i prenošenje otvorene vatre;

- 10) utvrditi dužnosti i način ponašanja zaposlenih lica u slučaju pojave požara;
- 11) odrediti disciplinsku odgovornost za zaposlena lica zbog nepridržavanja propisanih mjera zaštite od požara.

Izuzetno, pravna lica sa većim izvorima opasnosti, umjesto lica iz tačke 6) stav 1. ovog člana, mogu formirati stručnu službu zaštite od požara i utvrditi nadležnost te službe, što se vrši u skladu sa propisom iz člana 22. stav 4. ovog zakona.

Pravna lica, državni organi i druge institucije, dužni su upoznati sva zaposlena lica sa općim aktom iz stava 1. ovog člana, te provoditi stručnu obuku i osposobljavanje za zaštitu od požara na način predviđen u članu 128. ovog zakona.

Član 25.

Vlasnik ili korisnik građevine i prostora i upravitelj stambenog objekta je odgovoran za zaštitu od požara u tim građevinama, odnosno objektima.

Vlasnik ili korisnik iz stava 1. ovog člana može ovlastiti pravno lice registrirano za obavljanje poslova iz oblasti zaštite od požara koje ima odgovarajuće stručne kadrove i opremu i sredstva za vršenje tih poslova, koje će za njihove potrebe provoditi mjere zaštite od požara, što se vrši zaključivanjem ugovora sa tim pravnim licima.

Za provođenje mjera zaštite od požara u višespratnim građevinama – stambenim objektima, može se ovlastiti upravitelj stambenog objekta, u skladu sa odgovarajućim propisom kantona.

Član 26.

Općinsko odnosno gradsko vijeće svojom odlukom uređuje organizaciju i rad dimnjačarske djelatnosti, rokove čišćenja dimnjaka, uslove za vršenje dimnjačarske službe, te druga pitanja od značaja za obavljanje dimnjačarske djelatnosti, te obavljanje nadzora nad radom dimnjačarske službe.

2. Planiranje i provođenje mjera zaštite od požara

(1) Opće mjere za zaštitu od požara

Član 27.

Opće mjere za zaštitu od požara, u smislu ovog zakona su:

- 1) izbor lokacije i dispozicija građevine, kao i izbor materijala, uređaja, instalacija i konstrukcija kojim će se spriječiti ili svesti na najmanju mjeru mogućnost izbivanja i širenja požara;
- 2) izgradnja prilaznih puteva i prolaza za vatrogasna vozila i tehniku;
- 3) izgradnja požarnih stepeništa i pomoćnih izlaza;
- 4) osiguranje potrebnih količina vode i drugih sredstava za gašenje požara;
- 5) organiziranje osmatračko - dojavne službe, izrada i održavanje protivpožarnih prosjeka i puteva, osiguranje opreme i sredstava za gašenje šumskih požara, te druge mjere zaštite od požara na otvorenom prostoru;
- 6) zabrana upotrebe otvorene vatre i drugih izvora paljenja na mjestima i prostorima gdje bi zbog toga moglo doći do požara;

7) izbor i održavanje tehnoloških procesa i uređaja kojima se osigurava sigurnost protiv požara;

8) postavljanje uređaja za javljanje, gašenje i sprečavanje širenja požara, uređaja za mjerenje koncentracije zapaljivih i eksplozivnih gasova, para ili prašine u vazduhu i drugih uređaja za kontrolu sigurnog odvijanja tehnološkog procesa;

9) održavanje i kontrola ispravnosti uređaja i instalacija čija neispravnost može uticati na nastanak i širenje požara;

10) obuka svih zaposlenih lica i građana u praktičnoj upotrebi aparata za gašenje početnog požara, kao i drugih priručnih sredstava i opreme za gašenje požara.

Opće mjere iz stava 1. ovog člana dužni su provoditi svi vlasnici i korisnici građevina i prostora koje koriste u svom radu.

(2) Mjere zaštite od požara u oblasti prostornog planiranja

Član 28.

Organ uprave nadležan za poslove prostornog uređenja osiguraće da se pri izradi dokumenata prostornog uređenja i to: prostornog plana Federacije, prostornog plana područja posebnih obilježja Federacije, prostornog plana kantona, prostornog plana područja posebnih obilježja kantona, prostornog plana općine odnosno grada, urbanističkog plana, regulacionog plana i urbanističkog projekta, predvide prostorne i tehničke mjere zaštite od požara, a naročito:

- 1) uslove za efikasno spašavanje ljudi, životinja i materijalnih dobara;
- 2) potrebne razmake ili protivpožarnu udaljenost između objekata;
- 3) saobraćajne i manipulativne površine za interventna vozila;
- 4) izvode za dovoljno snabdijevanje vodom za gašenje požara;
- 5) primjenu odgovarajućih materijala koji ne mogu biti uzročnici nastanka i prenosa požara.

Uz dokumente iz stava 1. ovog člana izrađuje se elaborat zaštite od požara, u kojem se razrađuju mjere iz stava 1. ovog člana.

(3) Razvrstavanje građevina u odgovarajuće kategorije ugroženosti od požara

Član 29.

Radi utvrđivanja odgovarajuće organizacije zaštite od požara i provođenja mjera zaštite od požara, sve se građevine razvrstavaju u odgovarajuće kategorije ugroženosti od požara u zavisnosti od namjene građevine, zastupljenog tehničko-tehnološkog procesa, vrste i količine materijala koji se u njima proizvode, prerađuju, prodaju ili skladište, veličine i spratnosti građevine, lokacije građevine, te vrste materijala koji su upotrebljeni za izgradnju građevine.

Federalno ministarstvo prostornog uređenja, u saradnji sa Federalnom upravom civilne zaštite, određuje kategorije i propisuje uslove, osnove i kriterije za razvrstavanje građevina iz stava 1. ovog člana u odgovarajuće kategorije ugroženosti od požara.

(4) Sadržaj projektne dokumentacije

Član 30.

Vrsta i obim mjera za zaštitu od požara za svaku građevinu definišu se u glavnom projektu.

Pravna lica registrovana i fizička lica ovlaštena za projektovanje građevina dužna su mjere zaštite od požara, predviđene u glavnom projektu prikazati tako da se na osnovu grafičkih prikaza, proračuna i tekstualnih objašnjenja može ocijeniti funkcionalnost i efikasnost predviđenih mjera zaštite od požara.

Pravna lica iz stava 2. ovog člana koja su izradila glavni projekat dužna su ga provjeriti na način utvrđen u propisu iz člana 160. stav 1. tačka 1) ovog zakona i nakon provjere izdati potvrdu kojom se potvrđuje da su mjere zaštite od požara primjenjene u glavnom projektu izrađene u skladu sa ovim zakonom, uslovima uređenja prostora, tehničkim normativima i standardima.

Obaveza kontrole iz stava 3. ovog člana odnosi se i na glavni projekat koji su izradila fizička lica ili koja su učestvovala u izradi glavnog projekta, s tim da kontrolu njihovih projekata i izdavanje potvrde obavlja pravno lice registrirano i ovlašteno za te poslove.

Član 31.

Pri projektovanju građevina u kojima se proizvode ili uskladištavaju eksplozivne materije, zapaljive tečnosti i gasovi, kao i privrednih i industrijskih građevina u kojima se ugrađuju postrojenja, uređaji i instalacije sa korištenjem zapaljive tečnosti ili gasova, te građevina za kolektivno stanovanje (izuzev građevina individualnog stanovanja), industrijskih građevina i građevina za javnu upotrebu, obavezno se izrađuje elaborat zaštite od požara (u daljem tekstu: elaborat), koji je sastavni dio projektne dokumentacije.

Elaborat minimalno sadrži:

- 1) procjenu ugroženosti od požara s obzirom na dispoziciju i namjenu građevine, građevinske i tehničko – tehnološke karakteristike;
- 2) izbor tehničkih rješenja, tehnoloških, elektro, mašinskih, građevinskih i drugih mjera u funkciji zaštite od požara;
- 3) izbor mjera, tehničkih rješenja i građevinskih materijala u funkciji evakuacije i spašavanja ljudi i materijalnih dobara sa opisom i uputstvima za postupak evakuacije;
- 4) izbor tehničke opreme i sredstava za gašenje požara, kao i drugih mjera u funkciji gašenja požara (putevi, prolazi, prilazi, snabdijevanje vodom i sl.);
- 5) opis organizacije posla i potrebna uputstva u vezi sa primijenjenim mjerama zaštite od požara;
- 6) grafičke prikaze primjenjenih mjera zaštite od požara;
- 7) popis primjenjenih propisa, standarda i normativa, odnosno priznatih i dokumentiranih pravila tehničke prakse u inostranstvu koji nisu regulirani domaćim propisima, a koje je prihvatila Bosna i Hercegovina.

Elaborat mogu raditi pravna lica koja su registrirana za tu djelatnost, i koja ispunjavaju uslove za projektovanje koji su utvrđeni u Zakonu o prostornom planiranju, koji je naveden u članu 20. stav 1. ovog zakona.

Član 32.

Pri projektovanju i gradnji građevina i ugradnji priključaka, opreme, uređaja i postrojenja, kao i njihovoj proizvodnji, moraju se predvidjeti i primjeniti mjere zaštite od požara koje će omogućiti:

- 1) smanjenje mogućnosti nastanka požara;
- 2) pravovremeno otkrivanje i obavještanje o požaru;
- 3) efikasno spašavanje ljudi, životinja i materijalnih dobara (u građevini i izvan građevine);
- 4) ograničavanje širenja vatre i dima;
- 5) efikasno gašenje požara;
- 6) osiguranje saobraćajnih i manipulativnih površina za interventna vozila.

Izvođač radova na građevini u izgradnji dužan je prije početka građenja sačiniti elaborat zaštite od požara na gradilištu i pribaviti saglasnost nadležne inspekcije za zaštitu od požara, te osigurati dovoljno sredstava i opreme za gašenje požara.

Član 33.

Pri projektovanju stambenih građevina sa četiri ili više nadzemnih etaža, industrijskih građevina, energetskih objekata i građevina za javnu upotrebu (bolnice, hoteli, sportske i druge dvorane, robne kuće, škole, saobraćajne stanice, aerodromi i drugi slični objekti) obavezno se, pored komunikacionog, projektuje i požarno stepenište.

Požarno stepenište se određuje na osnovu odgovarajućih standarda iz člana 31. stav 2. tačka 7) ovog zakona i analize požarnog opterećenja, načina širenja požara, rizika od požara i materijalne vrijednosti građevine ili njenog dijela.

Član 34.

Električne, ventilacione, gasne, naftovodne, toplovodne, gromobranske i druge instalacije i uređaji, kao i dimovodi, moraju se projektovati, postaviti odnosno izvoditi, koristiti i održavati prema propisima o tehničkim normativima i standardima koji se odnose na ta pitanja, kao i uputstvima proizvođača o čemu mora postojati dokumentacija.

Instalacije i uređaji iz stava 1. ovog člana, kao i dimovodi i ložišta mogu se upotrebljavati samo ako su ispravni i ako su pravilno postavljeni, što se utvrđuje atestom o ispravnosti instalacija.

Član 35.

Instalacije, uređaji i postrojenja iz člana 34. ovog zakona, moraju se projektovati, izrađivati, postavljati, koristiti i održavati tako da opasnosti od požara ili eksplozije budu svedeni na najmanju moguću mjeru dosljednom i pravilnom primjenom odgovarajućih mjera propisanih zakonom, tehničkim normativima i standardima koji se odnose na ta pitanja, kao i uputstvima proizvođača.

Pod odgovarajućim mjerama iz stava 1. ovog člana, podrazumijevaju se mjere koje se direktno ili indirektno mogu dovesti u vezu sa zaštitom od požara i sprečavanje izazivanja ili širenja požara ili eksplozija, a što je u funkciji zaštite ljudi i materijalnih dobara.

**(5) Izdavanje rješenja o odobrenju za građenje,
odnosno odobrenja za upotrebu građevine**

Član 36.

Radi dobijanja rješenja o odobrenju za građenje, investitor je dužan uz glavni projekat za građevine iz člana 31. stav 1. i člana 33. stav 1. ovog zakona, priložiti i stručnu ocjenu i mišljenje od ovlaštenog pravnog lica iz člana 37. ovog zakona, da su u tehničkoj dokumentaciji u potpunosti primijenjeni propisi, standardi i drugi normativi zaštite od požara, te da je osigurana funkcionalnost i efikasnost projektom predviđenih mjera zaštite od požara.

Stručnu ocjenu i mišljenje iz stava 1. ovog člana ne mogu davati pravna lica koja su učestvovala u izradi glavnog projekta.

Član 37.

Za davanje stručne ocjene i mišljenja iz člana 36. ovog zakona, može se ovlastiti pravno lice registrirano za djelatnost zaštite od požara koje ima u stalnom radnom odnosu odgovarajući broj lica različite struke sa visokom stručnom spremom, najmanje VII stepen, iz oblasti zaštite od požara, sigurnosti i tehničkih struka koje se određuju propisom iz člana 159. stav 1. tačka 1) ovog zakona i koja raspolažu odgovarajućim uređajima za ispitivanje izdržljivosti i otpornosti materijala i opreme za toplotu i vatru, kao i za ispitivanje funkcionalnosti uređaja, sprava i opreme za gašenje požara, a koja se bliže određuju u propisu iz člana 159. stav 1. tačka 1) ovog zakona.

Rješenje o ispunjavanju uslova iz stava 1. ovog člana, na zahtjev pravnog lica koje traži to odobrenje donosi organ uprave za prostorno uređenje nadležan za donošenje tog rješenja, uz pribavljeno mišljenje nadležnog organa uprave civilne zaštite. Rješenje se izdaje na način predviđen u propisu iz člana 159. stav 1. tačka 1) ovog zakona.

Član 38.

Organ uprave nadležan za izdavanje odobrenja za građenje, odnosno izgradnju ili rekonstrukciju i dogradnju i nadogradnju građevine neće izdati to odobrenje ukoliko glavni projekat ne sadrži elaborat zaštite od požara izrađen prema članu 31. ovog zakona.

U komisiju za tehnički pregled izgrađene ili rekonstruirane, dograđene ili nadograđene građevine, za poslove iz stava 3. ovog člana, imenuje se i jedan član iz nadležnog organa uprave civilne zaštite ili iz drugog organa ili pravnog lica koga predloži nadležni organ civilne zaštite, koji ispunjava uslove iz člana 37. stav 1. ovog zakona.

Odobrenje za upotrebu izgrađene ili rekonstruisrane ili dograđene i nadograđene građevine može se izdati tek onda kada član komisije iz stava 2. ovog člana, utvrdi i dokumentira da su provedene i sve mjere zaštite od požara predviđene u elaboratu iz člana 31. stav 2. ovog zakona, kao i odgovarajuća pravila tehničke prakse, a posebno slijedeće:

- 1) primijenjeni građevinski materijali i elementi konstrukcije odgovarajućih požarnih karakteristika i vatrootpornosti koji su atestirani od strane ovlaštenih laboratorija;
- 2) osigurana podjela građevine u požarne sektore;
- 3) osigurane propisane karakteristike požarnih i sigurnosnih stepeništa i puteva evakuacije;

4) propisno obilježeni putevi evakuacije i izlazi prema požarnim i sigurnosnim stepeništima ili u siguran prostor;

5) osigurana funkcionalnost uređaja za odvođenje dima i toplote, protivpožarnih klapni, protivpožarnih vrata, hidrantske mreže, stabilnih instalacija za gašenje požara, uređaja /aparata za gašenje početnog požara, sistema za dojavu požara, sigurnosnog osvjetljenja (pomoćnog i paničnog) i druge predviđene mjere.

Zabranjeno je korištenje građevine bez upotrebne dozvole, ako su za tu građevinu predviđene mjere zaštite od požara iz stava 3. ovog člana.

(6) Održavanje i ispitivanje aparata za gašenje početnih požara

Član 39.

Korisnici aparata za gašenje početnih požara (u daljem tekstu: aparat) dužni su da osiguraju njihovo održavanje i ispitivanje ispravnosti i funkcionalnosti, u skladu sa propisima o tehničkim normativima i standardima koji se odnose na ta pitanja i uputstvom proizvođača, odnosno najmnje jednom u šest mjeseci ako takvo uputstvo ne postoji.

Održavanje i ispitivanje aparata iz stava 1. ovog člana mogu vršiti pravna lica koja su registrirana i ovlaštena za tu djelatnost, a neposredne poslove održavanja i ispitivanja mogu vršiti lica koja su položila stručni ispit iz stava 6. ovog člana i koja imaju odobrenje od proizvođača, s tim da se pod istim uslovima na obavljanju tih poslova mogu angažirati profesionalne i dobrovoljne vatrogasne jedinice.

O svakom izvršenom pregledu i ispitivanju sačinjava se zapisnik koji sadrži: datum ispitivanja, identifikacijske podatke aparata, ime i potpis lica koje je izvršilo ispitivanje i nedvosmislenu konstataciju o ispravnosti aparata i taj zapisnik se dostavlja vlasniku aparata.

Evidencionna kartica se može postaviti ili zalijepiti na aparat samo ako je ispitan i ispravan.

Aparat čija se posuda ili neki njen dio moraju ispitivati na pritisak smatra se neispravnim ako ispitivanje iz stava 2. ovog člana nije obavljeno u skladu sa propisom iz stava 6. ovog člana, a aparat za koji ne postoji evidencija o njegovoj ispravnosti smatra se neispravnim.

Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije, u saradnji sa Federalnom upravom civilne zaštite, propisat će uslove koje moraju ispunjavati pravna lica koja obavljaju kontrolu ispravnosti, servisiranje i održavanje aparata, kao i sadržaj i način polaganja stručnog ispita za lica koja lično (neposredno) obavljaju poslove ispitivanja, servisiranja i održavanja aparata iz stava 1. ovog člana.

(7) Proizvodnja i promet uređaja, opreme i sredstava namijenjenih za dojavu, gašenje i sprečavanje širenja požara

Član 40.

Proizvodnja i promet uređaja, opreme i sredstava namijenjenih za dojavu, gašenje i sprečavanje širenja požara, te drugih uređaja i instalacija u funkciji sprečavanja nastanka požara i eksplozije obavljaju se u skladu sa posebnim propisima koji se odnose na ta pitanja.

U proizvodnji, postupcima i uslugama u kojima se koriste uređaji, oprema, sredstva i instalacije iz stava 1. ovog člana, za koje nisu doneseni standardi i propisi Bosne i Hercegovine, mogu se primjenjivati međunarodni standardi i propisi koji se odnose na ta pitanja, a koja je prihvatila Bosna i Hercegovina.

Za uređaje, opremu i sredstva za koje je posebnim propisima predviđeno odobravanje (certificiranje) prije stavljanja u promet, troškove certificiranja snosi proizvođač - ako se radi o domaćoj proizvodnji, odnosno uvoznik ili zastupnik firme iz inostranstva kad se radi o inostranoj proizvodnji.

Domaći proizvođač, uvoznik ili zastupnik firme iz inostranstva, kao i posrednik u prodaji uređaja, opreme i sredstava iz stava 1. ovog člana, ne smiju prodati krajnjem kupcu navedene uređaje, opremu i sredstva ukoliko nisu certificirani po proceduri predviđenoj posebnim propisima iz člana 51. stav 1. ovog zakona i ako nemaju uputstvo na jednom od službenih jezika u Federaciji.

(8) Upotreba, skladištenje i promet zapaljivih, eksplozivnih i drugih opasnih materija

Član 41.

Zapaljive, eksplozivne i druge opasne materije ne smiju se upotrebljavati i skladištiti na način koji nije u skladu sa propisanim tehničkim normativima i standardima i koji nije siguran po rukovaoca i okolinu, što je uređeno posebnim propisima iz te oblasti.

Prijevoz zapaljivih, eksplozivnih i drugih opasnih materija vrši se u skladu sa propisima kojima je uređena oblast prevoza opasnih materija.

(9) Prodaja zapaljivih, eksplozivnih i drugih opasnih materija

Član 42.

Proizvođač ili prodavac ne smije staviti u prodaju zapaljive, eksplozivne i druge opasne materije, ako nisu upakovane u propisanu ambalažu koja je označena odgovarajućim oznakama opasnosti i ako ne posjeduje propisanu dokumentaciju izdatu od strane proizvođača na jednom od službenih jezika u Federaciji, što se vrši u skladu sa propisima kojima je uređena ta materija.

(10) Zaštita od požara u saobraćaju

Član 43.

Pri prijevozu ljudi i životinja, kao i transportu roba u cestovnom, željezničkom, pomorskom, riječnom, jezerskom i avionskom saobraćaju i transportu cjevovodima, moraju se provoditi propisane mjere zaštite od požara.

(11) Zaštita od požara u šumama, na šumskom i poljoprivrednom zemljištu

Član 44.

Zaštita od požara u šumama, na šumskom i poljoprivrednom zemljištu organizira se i provodi u skladu sa propisima koji se odnose na šume, šumsko i poljoprivredno zemljište, s tim što se mora postupiti i prema odredbi člana 27. stav 1. tačka 5) ovog zakona.

Odgovornost za zaštitu od požara u šumama, na šumskom i poljoprivrednom zemljištu imaju sva pravna i fizička lica koja su vlasnici ili korisnici šuma, šumskog i poljoprivrednog zemljišta, kao i organi uprave Federacije, kantona, grada i općine koji su nadležni za šume i šumska zemljišta, te poljoprivredno zemljište.

Ako zaštita od požara u šumama, na šumskom i poljoprivrednom zemljištu nije uređena propisima iz stava 1. ovog člana, zaštita od požara se organizira i provodi u skladu sa ovim zakonom.

(12) Zaštita od požara prirodnog i kulturno – istorijskog naslijeđa

Član 45.

Zaštita od požara prirodnog i kulturno – istorijskog naslijeđa organizira se i provodi u skladu sa planom zaštite od požara koji su dužni da izrade i provode nadležni organi, pravna lica i druge institucije kojima su data na korištenje i upravljanje zaštićena područja prirode i kulturno – istorijskog naslijeđa, u skladu sa propisom iz člana 22. stav 4. ovog zakona.

Planovi iz stava 1. ovog člana ažuriraju se svake godine najkasnije do kraja februara tekuće godine.

(13) Vatrogasno dežurstvo

Član 46.

Vatrogasno dežurstvo se organizira i provodi u uslovima povećane požarne opasnosti, što se odnosi na slijedeće situacije:

1) na mjestima na kojima se privremeno skladište zapaljive tečnosti i gasovi u količini do 5 m³, što organizira vlasnik ili korisnik građevine;

2) na privremenim mjestima koja nisu za to predviđena, na kojima se izvode radovi zavarivanja, rezanja i lemljenja, upotrebom opreme, aparata i uređaja sa otvorenim plamenom i koji varniče, a koji mogu prouzrokovati nastajanje i širenje požara, što organizira izvođač tih radova;

3) za objekte i prostore u kojima se organiziraju sportske, privredne, zabavne, političke i druge manifestacije na kojima se očekuje veći broj posjetilaca, što organiziraju organizatori tih manifestacija;

4) na područjima na kojima se nalaze šume, šumsko ili poljoprivredno zemljište, koja su klasificirana u I i II stepen ugroženosti od požara, utvrđene u propisima iz te oblasti što organiziraju vlasnici ili korisnici tih prostora;

5) na prostorima i objektima koji se odnose na zaštićena područja prirode i kulturno – historijskog naslijeđa, organizira državni organ, pravno lice i druga institucija kojima su dati na korištenje i upravljanje ti prostori i objekti.

Vatrogasno dežurstvo iz stava 1. ovog člana, mogu obavljati profesionalni i dobrovoljni vatrogasci ili druga lica osposobljena za tu zaštitu u skladu sa programom obuke iz člana 128. stav 6. ovog zakona.

Vlasnici ili korisnici objekata i prostora iz stava 1. ovog člana mogu organizirati to dežurstvo samostalno ili angažirati pravno lice ili agenciju koja se profesionalno bavi tim poslovima.

Za dežurstvo iz stava 1. tačka 3) ovog člana potrebno je sačiniti plan preventivnog osiguranja u kojem se određuje vatrogasno dežurstvo, odnosno broj dežurnih profesionalnih ili dobrovoljnih vatrogasaca, potrebna oprema, uređaji i druga sredstva potrebna za zaštitu od požara i plan evakuacije. Za vrijeme trajanja sportske, privredne, zabavne, političke ili druge manifestacije, sva vrata na putevima evakuacije moraju biti otključana, a putevi evakuacije prohodni.

Za dežurstvo iz stava 1. tačka 4) ovog člana, organizira se osmatračko – dojavna služba, što se vrši u skladu sa posebnim propisom kojim je uređena ova materija, a dežurstvo iz stava 1. tačke 5) ovog člana organizira se kao stalno dežurstvo.

Vatrogasno dežurstvo mora trajati sve dok traje potreba zbog koje je dežurstvo i određeno.

(14) Ispravnost i funkcionalnost uređaja, opreme i sredstava za dojavu i gašenje požara

Član 47.

Vlasnik ili korisnik građevine mora prije početka upotrebe ugrađenog sistema aktivne zaštite od požara pribaviti potvrdu o ispravnosti i funkcionalnosti sistema, kao i vršiti njegovu stalnu tehničku kontrolu, u skladu sa ovim zakonom, tehničkim propisima i uputstvima proizvođača, koji se odnose na ta pitanja.

Nakon obavljenog ispitivanja ispravnosti i funkcionalnosti, pravno lice koje je izvršilo ispitivanje izdaje potvrdu o ispravnosti i funkcionalnosti, te kopiju potvrde dostavlja nadležnoj inspekciji zaštite od požara, koja o tome vodi evidenciju, s tim da ispitivanje ne može vršiti pravno lice koje je ugradilo sistem aktivne zaštite od požara.

Potvrdu iz stava 2. ovog člana izdaje pravno lice koje ispunjava uslove za ispitivanje ispravnosti i funkcionalnosti, s tim što je to lice dužno ispitivanje ispravnosti i funkcionalnosti vršiti prema propisima iz stava 1. ovog člana.

Obim i postupak provjere i ispitivanja, sadržaj potvrde o ispravnosti i funkcionalnosti ugrađenog sistema aktivne zaštite od požara, kao i uslove koje moraju ispunjavati pravna lica koja vrše te poslove, uređuju se propisom koji donosi Federalna uprava civilne zaštite,

u saradnji sa Federalnim ministarstvom energije, rudarstva i industrije i Federalnim ministarstvom unutrašnjih poslova.

(15) Održavanje u ispravnom stanju i kontrola ispravnosti uređaja za dojavu i gašenje požara

Član 48.

Vlasnik ili korisnik građevine u kojoj je ugrađen sistem za dojavu i gašenje požara, uređaji za kontrolu i zaštitno djelovanje, uređaji za sprečavanje širenja požara, instalacije i uređaji izvedeni u protiveksplozijskoj zaštiti, dužan je osigurati njihovo redovno ispitivanje ispravnosti i funkcionalnosti prema ovom zakonu, tehničkim propisima i uputstvima proizvođača, koji se odnose na ta pitanja, a najmanje dva puta godišnje, o čemu mora voditi evidenciju i posjedovati dokumentaciju.

(16) Protočni kapacitet i pritisak vode u hidrantskoj mreži

Član 49.

Javno preduzeće ili drugo pravno lice koje upravlja vodovodnom i hidrantskom mrežom, dužno je pri izgradnji, rekonstrukciji i korištenju ovih mreža, osigurati propisani protočni kapacitet i pritisak vode u hidrantskoj odnosno vodovodnoj mreži za potrebe gašenja požara.

Javna preduzeća ili druga pravna lica dužna su stalno održavati u ispravnom stanju hidrantsku mrežu iz stava 1. ovog člana, o čemu vode odgovarajuću evidenciju i o tome izvještavaju nadležnu profesionalnu vatrogasnu jedinicu.

Vlasnici građevina i prostora i upravitelji stambenih objekata u kojima je po projektnoj dokumentaciji predviđena i ugrađena unutrašnja i vanjska hidrantska mreža dužni su je stalno održavati u ispravnom stanju, baš kao i vodovodnu mrežu u tim objektima i redovno vršiti kontrolu ispravnosti te mreže, o čemu vode odgovarajuću evidenciju.

(17) Održavanje instalacija

Član 50.

Vlasnici građevina i prostora i upravitelji stambenih objekata dužni su održavati u ispravnom stanju postrojenja, uređaje, električne, gasne, ventilacijske i druge instalacije, dimnjake i ložišta koji mogu prouzrokovati nastajanje i širenje požara, u skladu sa tehničkim normativima i uputstvima proizvođača, koji se odnose na ta pitanja o čemu moraju voditi evidenciju i posjedovati odgovarajuću dokumentaciju.

Ako se ne može utvrditi vlasnik iz stava 1. ovog člana, obaveze utvrđene u tom stavu, preuzima korisnik građevine, odnosno prostora.

(18) *Certifikat o usklađenosti opreme, uređaja i drugih sredstava za zaštitu od požara s propisima i standardima*

Član 51.

Oprema, uređaji i druga sredstva za zaštitu od požara prije stavljanja u promet moraju biti usklađena sa zahtjevima važećih propisa i standarda, što se dokazuje certifikatom o usklađenosti.

Izgled i način postavljanja certifikacionog znaka mora biti u skladu sa odgovarajućim propisima iz stava 1. ovog člana.

Ocjenjivanje usklađenosti opreme, uređaja i drugih sredstava za zaštitu od požara može obavljati organ za ocjenjivanje usklađenosti kojeg ovlasti Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine, u skladu sa Zakonom o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanje usklađenosti („Službeni glasnik BiH“, broj 45/04).

Oprema, uređaji i druga sredstva za zaštitu od požara, koja ne ispunjavaju uslove iz st. 1. i 2. ovog člana, ne smiju se stavljati u promet i upotrebu.

(19) *Osiguranje od požara*

Član 52.

Osiguranje građevina od požara i eksplozija, koje vrše društva za osiguranje sastavni je dio sistema zaštite od požara.

Društva za osiguranje mogu vršiti osiguranje građevine pod uslovima da su na građevini primijenjene najmanje sve mjere zaštite od požara predviđene ovim zakonom.

Osiguranik požarnog rizika koji koristi građevine i prostore u kojima može nastati požar ili koji olakšavaju njegovo širenje i objekti sa posebno rizičnim požarnim opterećenjem, mora se osigurati od odgovornosti za štetu koju može nanijeti trećim licima, općini, gradu ili kantonu, odnosno Federaciji i bližim i daljnjim susjedima (odgovornost iz djelatnosti).

Član 53.

Radi otklanjanja uzroka zbog kojih može nastati požar ili koji olakšavaju njegovo širenje, društva za osiguranje dužna su pri utvrđivanju uslova osiguranja, odnosno zaključenja ugovora o osiguranju sa vlasnicima ili korisnicima građevine ili prostora, utvrditi stanje zaštite od požara u odnosu na propise i pravila tehničke prakse i na osnovu toga predvidjeti mjere kojima je svrha uklanjanje uzroka nastanka požara i smanjenje njihovih posljedica, ako su takve mjere potrebne, a u vremenu trajanja osiguranja kontrolirati njihovu provedbu i o tome voditi evidenciju.

Društvo za osiguranje može poslove utvrđivanja stanja zaštite od požara i planiranje potrebnih mjera zaštite od požara iz stava 1. ovog člana, povjeriti pravnom ili fizičkom licu specijaliziranom i registriranom za poslove zaštite od požara.

Društvo za osiguranje neće osigurati građevine i prostore osiguranika dok se ne otklone propusti i nedostaci koji za posljedicu mogu imati dovođenje u opasnost tuđi život i materijalna dobra od izbijanja požara.

(20) Informacioni sistem zaštite od požara

Član 54.

Organi uprave civilne zaštite Federacije, kantona, grada i općine, u okviru operativnih centara civilne zaštite, organiziraju funkcionalni dio informacionog sistema za zaštitu od požara i vatrogastvo.

Pravna lica, državni organi i druge institucije i građani dužni su operativnim centrima civilne zaštite dostavljati podatke o događajima koji se odnose na pojave požara i eksplozija, širenje požara, uzrocima nastanka požara, objektima i prostoru koji je ugrožen požarom, vatrogasnim jedinicama i drugim snagama angažiranim na gašenju požara, posljedicama koje su nastale i drugim podacima na području koje je ugroženo požarom ili eksplozijom.

Sadržaj baze podataka informacionog sistema iz oblasti zaštite od požara i vatrogastva, te načina dostavljanja, obrade i objavljivanja podataka iz stava 2. ovog člana, koji nisu obuhvaćeni podzakonskim propisom o tim centrima koji je donešen na osnovu Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, kao i način organiziranja dežurstva za potrebe profesionalnih vatrogasnih jedinica propisat će Federalna uprava civilne zaštite.

Pravna lica, državni organi i druge institucije dužni su voditi evidenciju o požarima i eksplozijama na svojim građevinama i materijalnim dobrima što se vrši prema propisu iz stava 3. ovog člana.

(21) Statistička istraživanja iz oblasti zaštite od požara i vatrogastva

Član 55.

Organi uprave civilne zaštite Federacije, kantona, općine i grada predlažu statistička istraživanja iz oblasti zaštite od požara i vatrogastva, za svoje područje.

V - ORGANIZACIJA I FUNKCIONIRANJE VATROGASTVA

1. Vatrogasna djelatnost

Član 56.

Vatrogastvo je obavezna javna služba čija je osnovna djelatnost zaštita i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od požara i čije trajno i neometano obavljanje osigurava Federacija, kanton, općina i grad, na način predviđen ovim zakonom.

Član 57.

Vatrogasna djelatnost je stručna i humanitarna djelatnost koja je u funkciji zaštite osnovnih ljudskih prava na život i materijalna dobra, pa stoga predstavlja poseban javni interes za Federaciju, kanton, općinu i grad.

Član 58.

Vatrogasna djelatnost obuhvata aktivnosti na gašenju požara i spašavanju ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom i eksplozijom, pružanju tehničke pomoći u nezgodama i opasnostima izazvanim prirodnim i drugim nesrećama, učešće u provođenju preventivnih mjera zaštite od požara i eksplozija, kao i obavljanju drugih poslova vezanih za zaštitu i gašenje požara i spašavanje ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom.

Vatrogasnu djelatnost obavljaju vatrogasne jedinice, vatrogasna društva i vatrogasni savezi, u skladu sa nadležnostima koje su utvrđene ovim zakonom i propisima kantona, općine, odnosno grada.

Član 59.

Osnovni nosilac organiziranja, pripremanja i provođenja vatrogasne djelatnosti u Federaciji su općina, grad i kanton, a Federacija osigurava jedinstveno i efikasno funkcioniranje te djelatnosti na području Federacije, što se ostvaruje na način predviđen ovim zakonom.

2. Vatrogasne snage

(1) Struktura vatrogasnih snaga

Član 60.

Struktura vatrogasnih snaga utvrđuje se u skladu sa procjenom ugroženosti od požara i kadrovskim, materijalnim i drugim uslovima kantona, općine i grada i određuje se prema zadacima iz stava 2. ovog člana.

Struktura vatrogasnih snaga iz člana 61. stav 1. ovog zakona, organizira se i raspoređuje na području Federacije na način da zadovolje slijedeće zadatke u zaštiti od požara:

- 1) potpunu pokrivenost cijelog područja Federacije;
- 2) zahtjeve specifičnih vatrogasnih intervencija u objektima stambene i industrijske izgradnje, kao i na prostorima i lokalitetima zaštićenog prirodnog i kulturno – istorijskog naslijeđa;
- 3) gašenje šumskih i drugih požara na otvorenom prostoru;
- 4) potrebe vatrogasnih intervencija u cestovnom, željezničkom, pomorskom, riječnom, jezerskom i vazdušnom saobraćaju;
- 5) efikasnog spašavanja ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom ili eksplozijama;
- 6) potrebe vatrogasne intervencije na moru i priobalju (kopnu).

Član 61.

Osnovne snage za obavljanje vatrogasne djelatnosti na području Federacije su:

- 1) profesionalne vatrogasne jedinice, koje osniva kanton, općina i grad predstavljaju osnovne snage za vatrogastvo;
- 2) dobrovoljne vatrogasne jedinice koje osnivaju dobrovoljna vatrogasna društva i vatrogasne jedinice pravnih lica koje predstavljaju dopunske snage za vatrogastvo;

3) jedinice i povjerenici civilne zaštite, službe zaštite i spašavanja, organi uprave civilne zaštite, štabovi civilne zaštite i jedinica za zračni transport koju osniva Federacija, koje djeluju u toku izvođenja vatrogasne intervencije, a prema potrebi i u drugim situacijama;

4) operativni centri civilne zaštite općine, grada, kantona i Federacije osiguravaju komunikacijsko – informacijsku podršku štabovima civilne zaštite i drugim organima koji rukovode akcijama zaštite na području ugroženom od požara.

Profesionalnu vatrogasnu jedinicu čine vatrogasci koji se nalaze u radnom odnosu u organima uprave civilne zaštite iz čl. 13, 15. i 17. ovog zakona, u skladu sa ovim zakonom.

(2) Osnivanje profesionalnih vatrogasnih jedinica

Član 62.

Profesionalne vatrogasne jedinice su glavne snage u gašenju požara i spašavanju ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom koje obavezno osnivaju općine, grad i kanton, s tim da svaka općina i grad imaju vlastitu profesionalnu vatrogasnu jedinicu ili ispostavu zajedničke profesionalne vatrogasne jedinice kantona na svom području.

Osnivanje profesionalne vatrogasne jedinice, njena veličina i razmještaj na području, vrši se u skladu sa procjenom ugroženosti od požara područja općine, grada, odnosno kantona i njihovim kadrovskim, materijalnim i drugim uslovima i potrebama za efikasno funkcioniranje jedinice.

Osnivanje i razmještaj profesionalne vatrogasne jedinice prema stavu 2. ovog člana i njenih ispostava na području općine, grada i kantona vrši se tako da ta jedinica, odnosno ispostava može u svakom trenutku i u svim uslovima osigurati blagovremeno i efikasno gašenje požara na cijelom području općine, grada i kantona i spasiti ljude i materijalna dobra koja su ugrožena požarom ili eksplozijom.

Vatrogasne jedinice iz stava 1. ovog člana mogu se osnivati kao odjeljenje, vod, četa i brigada, što se određuje aktom o osnivanju jedinice.

Član 63.

Općina i grad, kao jedinice lokalne samouprave i kanton, imaju pravo i dužnost da osiguraju zaštitu života i zdravlja ljudi i materijalnih dobara od požara na svom području, što se ostvaruje osnivanjem profesionalnih vatrogasnih jedinica na jedan od načina predviđenih u ovoj odredbi. Te jedinice se mogu osnovati na slijedeći način:

1) kanton osniva profesionalnu vatrogasnu jedinicu onda kada se na osnovu procjene ugroženosti od požara područja kantona uvažavajući i pokazatelje iz procjena ugroženosti od požara općina i grada sa područja kantona procijeni da ti pokazatelji opredjeljuju njeno osnivanje s tim da se obavezno uzimaju u obzir i raspoloživi kadrovski, materijalni, finansijski i drugi uslovi kojima raspolaže kanton, općine i grad i da je racionalno i ekonomično osnovati zajedničku vatrogasnu jedinicu kantona. Na osnovu tako utvrđenih pokazatelja vlada kantona i općinski načelnici, odnosno gradonačelnici sa područja kantona odlučuju o osnivanju zajedničke profesionalne vatrogasne jedinice na nivou kantona, za potrebe kantona i svih ili pojedinih općina i grada sa područja kantona koji učestvuju u osnivanju te jedinice;

2) općina odnosno grad koji na osnovu osnivanja zajedničke profesionalne vatrogasne jedinice na način predviđen u stavu 1. tačke 1) ovog člana, ne riješi pitanje vatrogasne jedinice za svoje potrebe, dužna je osnovati vlastitu profesionalnu vatrogasnu jedinicu. Tu jedinicu općina i grad mogu u cjelini osnovati samostalno, ili kao zajedničku jedinicu u sporazumu sa jednom ili više susjednih općina ili sa jednim ili više pravnih lica, sa područja općine odnosno grada, koja raspolažu odgovarajućim ljudskim i tehničkim sredstvima i opremom za gašenje požara koja se mogu koristiti za rad vatrogasne jedinice.

U osnivanju zajedničke profesionalne vatrogasne jedinice iz stava 1. tačke 1) ovog člana, mogu učestvovati sve ili pojedine općine i grad sa područja kantona, a naročito male i ekonomski nerazvijene općine koje nemaju uslova da osnuju svoju samostalnu profesionalnu vatrogasnu jedinicu. Inicijativu za osnivanje zajedničke jedinice mogu dati općinski načelnici i gradonačelnici ili vlada kantona.

Odgovornost za osnivanje profesionalne vatrogasne jedinice kantona, općine i grada, prema stavu 1. ovog člana, imaju vlada kantona, općinski načelnik, odnosno gradonačelnik, što se ostvaruje na način utvrđen u članu 64. stav 1. ovog zakona.

Član 64.

Pri odlučivanju o osnivanju profesionalne vatrogasne jedinice, njenoj veličini i potrebnim sredstvima i opremom za gašenje požara, općina i grad se opredjeljuju za onaj način osnivanja tih jedinica iz člana 63. ovog zakona, koji najbolje zadovoljava potrebe općine i grada utvrđene u njihovim procjenama ugroženosti od požara područja općine, odnosno grada, kao i njenim materijalnim, finansijskim, kadrovskim i drugim mogućnostima i koji može osigurati racionalno i efikasno gašenje požara na području cijele općine, odnosno grada.

O pitanjima iz stava 1. ovog člana odlučuju općinski načelnici, odnosno gradonačelnici i vlada kantona na prijedlog organa uprave civilne zaštite općine, grada, odnosno kantona.

Odluku o osnivanje vatrogasne jedinice općine odnosno grada donosi općinsko odnosno gradsko vijeće na prijedlog općinskog načelnika, odnosno gradonačelnika.

Član 65.

Zajednička profesionalna vatrogasna jedinica iz člana 63. stav 1. tačka 1) ovog zakona, osniva se sporazumom koji zaključuju vlada kantona i općinski načelnici odnosno gradonačelnici, koji učestvuju u osnivanju zajedničke jedinice.

U sporazumu iz stava 1. ovog člana utvrđuje se veličina vatrogasne jedinice, razmještaj ispostava te jedinice na način da u svakoj općini i gradu obavezno bude najmanje jedna ispostava te jedinice sa neophodnim brojem vatrogasaca čiji se broj određuje prema procjeni ugroženosti od požara općine odnosno grada, način popune jedinice ljudstvom, opremom i tehničkim sredstvima, način upotrebe jedinice u vatrogasnim intervencijama, komandovanje jedinicom, međusobne obaveze kantona i općina, odnosno grada, način finansiranja jedinice i sva druga pitanja važna za

organizaciju i funkcioniranje zajedničke profesionalne vatrogasne jedinice kantona, općina i grada.

U sporazumu iz člana 63. stava 1. tačke 2) ovog zakona, koji se odnosi na osnivanje zajedničke profesionalne vatrogasne jedinice dvije ili više općina, odnosno općine i grada sa pravnim licima utvrđuje se veličina jedinice, njen razmještaj na području općine odnosno grada i pravnim licima, međusobne obaveze općine odnosno grada i pravnog lica, način popune jedinice ljudstvom, opremom i tehničkim sredstvima, način upotrebe jedinice u vatrogasnim intervencijama, komandovanje jedinicom, organizaciju informacijsko – komunikacijske podrške i veze, način finansiranja jedinice i sva druga pitanja važna za organizaciju i funkcioniranje te zajedničke profesionalne vatrogasne jedinice na području općine, odnosno grada.

Sporazum iz stava 3. ovog člana zaključuju općinski načelnici općina koje osnivaju zajedničku jedinicu, odnosno općinski načelnik i gradonačelnik i nadležni organ pravnog lica, ako se jedinica osniva sa tim licem ili više pravnih lica.

Član 66.

U aktu o osnivanju vatrogasnih jedinica iz člana 63. ovog zakona, sjedište ispostava zajedničke profesionalne vatrogasne jedinice kantona na području općine i grada, kao i općinskih i gradskih profesionalnih vatrogasnih jedinica mora biti tako određen da je svaka vatrogasna jedinica i njena ispostava u stanju početi sa gašenjem požara u svakom dijelu kantona, općine odnosno grada u što kraćem mogućem roku od trenutka dojava požara, s tim da se minimalni rok za izlazak na intervencije bliže utvrđuje u planu zaštite od požara kantona, općine i grada imajući u vidu udaljenost pojedinih mjesta od sjedišta jedinice, odnosno ispostave.

U cilju ostvarivanja roka za početak gašenja požara iz stava 1. ovog člana, popuna profesionalnih vatrogasnih jedinica općine, grada i kantona ljudstvom vrši se, po pravilu, na teritorijalnom principu.

Član 67.

Uloga Federacije u oblasti vatrogastva jeste u tome da koordinira i usmjerava aktivnosti općina, grada i kantona na organiziranju profesionalnih vatrogasnih jedinica i obavljanju vatrogasne djelatnosti na području svake općine, grada i kantona, u skladu sa ovim zakonom. Pri obavljanju te uloge Federacija polazi od procjene ugroženosti od požara područja Federacije i programa razvoja zaštite od požara i vatrogastva iz člana 10. ovog zakona i ostvarivanja zadataka iz čl. 60, 62. i 63. ovog zakona, te u tom cilju pruža odgovarajuću stručnu, finansijsku, materijalnu i drugu pomoć u rješavanju tih pitanja u općini, gradu i kantonu.

U akcijama gašenja požara na otvorenom prostoru na području Federacije angažuju se jedinice za zračni transport i gašenje požara na području Federacije što se vrši na način uređen propisom Vlade Federacije donešen na osnovu Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

(3) Poslovi profesionalne vatrogasne jedinice

Član 68.

Profesionalne vatrogasne jedinice vrše slijedeće operativne i druge poslove:

1) gase požar i spašavaju ljude i materijalna dobra ugrožena požarom i eksplozijom na otvorenom prostoru, šumske požare, požare na građevinama i materijalnim dobrima svih vlasnika i korisnika gdje se god požar pojavi;

2) pružaju tehničku pomoć u spašavanju ljudi u nezgodama izazvanim u saobraćaju (cestovni, željeznički, zračni, pomorski, jezerski i riječni), poplavama, spašavanju sa visina i drugim akcidentnim situacijama i nesrećama u kojima vatrogasna jedinica može pomoći u spašavanju ugroženih ljudi i materijalnih dobara;

3) učestvuju u provođenju određenih preventivnih mjera zaštite od požara i eksplozija koje se odrede u planu zaštite od požara općine, grada i kantona, a koje mogu provoditi profesionalne vatrogasne jedinice;

4) pružaju odgovarajuću pomoć u spašavanju ljudi i materijalnih dobara kod postojanja stanja prirodne i druge nesreće.

(4) Područje djelovanja i rada vatrogasne jedinice

Član 69.

Profesionalne vatrogasne jedinice koje osniva općina i grad, vatrogasnu djelatnost obavljaju na području općine i grada, a zajednička vatrogasna jedinica kantona djeluje na području kantona, dok vatrogasne jedinice pravnih lica iz člana 88. ovog zakona, djeluju u okviru građevina i prostora koje pripadaju pravnom licu.

Vatrogasne jedinice obavljaju vatrogasnu djelatnost prema pravilima struke, na području za koje su osnovane, bez obzira čiji su ljudski životi i materijalna dobra ugroženi požarom ili eksplozijom.

Svaka vatrogasna jedinica iz stava 1. ovog člana, obavezna je učestvovati u vatrogasnoj intervenciji i izvan područja svog djelovanja po naredbi nadležnog organa uprave civilne zaštite odnosno štaba civilne zaštite, što se vrši u uslovima utvrđenim u čl. 94. i 96. ovog zakona.

Član 70.

Rad profesionalne vatrogasne jedinice odvija se neprekidno u smjenama, koje se utvrđuju tako da ukupno radno vrijeme u toku godine u prosjeku ne bude duže od 40 sati sedmično, s tim da jedna smjena ne može trajati duže od 12 sati, što se utvrđuje aktom o rasporedu smjena.

Izuzetno, zbog specifičnosti poslova gašenja požara, rad smjene koja je na intervenciji može se produžiti i poslije 12 sati, ako je to neophodno za okončanje započete intervencije na gašenju požara i spašavanju ljudi i materijalnih dobara, o čemu odlučuje starješina vatrogasne jedinice koji rukovodi intervencijom.

U uslovima iz stava 2. ovog člana, starješina vatrogasne jedinice koji rukovodi vatrogasnom intervencijom, može narediti da na posao pozove potreban broj vatrogasaca

svoje jedinice koji nisu u zatečenoj smjeni ili su odsutni iz nekog drugog razloga, osim bolovanja, ako ocijeni da je njihovo angažiranje neophodno radi efikasnog okončanja intervencije, a pozvani vatrogasci su se dužni odazvati tom pozivu.

(5) Veličina vatrogasnih jedinica i njihov raspored na terenu

Član 71.

Pri utvrđivanju broja vatrogasaca u svim vatrogasnim jedinicama iz člana 63. ovog zakona, mora se voditi računa da jedinica u svakoj smjeni koja je na dužnosti bude po svom brojčanom sastavu i tehničkoj i drugoj opremi tako formirana da bude sposobna za brzo i efikasno gašenje požara i spašavanje ljudi i materijalnih dobara koji su ugroženi požarom ili eksplozijom što se određuje zajedno sa elementima predviđenim u članu 66. stav 1. ovog zakona.

U planu zaštite od požara općine, grada i kantona utvrđuje se ukupan broj vatrogasaca koji je potreban u profesionalnim vatrogasnim jedinicama koje se osnivaju prema članu 63. ovog zakona, kao i minimalni broj vatrogasaca u ispostavama te jedinice na području općina, odnosno grada, što se određuje prema elementima iz člana 64. stav 1. ovog zakona, kao i požarnim opterećenjem.

Svaka vatrogasna jedinica kantona, općine i grada mora biti opremljena odgovarajućom vatrogasnom opremom, vozilima, tehničkim i drugim sredstvima koja su neophodna da bi jedinica mogla efikasno gasiti požar, što se utvrđuje materijalnom formacijom jedinice koja sadrži vrstu i količine opreme, tehničkih i drugih sredstava, a prema potrebama utvrđenim u planu zaštite od požara kantona, općina i grada.

U skladu sa podacima utvrđenim u planu iz stava 2. ovog člana, izrađuje se lična formacija zajedničke vatrogasne jedinice kantona, odnosno lična formacija vatrogasne jedinice općine i grada koja sadrži podatke o ukupnom broju vatrogasaca vatrogasne jedinice i njenih ispostava, ako jedinica ima ispostave.

Ličnu i materijalnu formaciju profesionalne vatrogasne jedinice općine, odnosno grada utvrđuje općinski načelnik, odnosno gradonačelnik na prijedlog službe civilne zaštite općine i grada, a zajedničke profesionalne vatrogasne jedinice kantona, vlada kantona u saradnji sa općinskim načelnicima i gradonačelnicima koji osnivaju tu jedinicu, na usaglašen prijedlog kantonalne uprave civilne zaštite.

Vatrogasna jedinica kantona, općine i grada dužna je vatrogasnu opremu, vozila, tehnička i druga sredstva stalno održavati u ispravnom stanju i pripravnosti u za to predviđenim objektima i održavanje vršiti prema uputstvima proizvođača, o čemu jedinica vodi posebnu evidenciju čiji sadržaj se utvrđuje u propisu iz člana 74. stav 2. ovog zakona.

(6) Dužnosti vatrogasca

Član 72.

Za vrijeme vršenja poslova iz nadležnosti vatrogasne jedinice, vatrogasci se moraju pridržavati pravila službe, a naročito ne smiju biti pod uticajem alkohola, opojnih droga ili omamljujućih lijekova, a za vrijeme dužnosti vatrogasci su dužni nositi vatrogasnu uniformu i propisanu ličnu zaštitnu opremu. Ako starješina vatrogasne jedinice ocijeni da je

vatrogasac pod uticajem alkohola, opojnih droga ili omamljujućih lijekova, udaljuje ga sa posla i podnosi prijavu za pokretanje disciplinskog postupka.

Uniforma vatrogasca ne može se nositi u slučajevima kada se vatrogasac ne nalazi na poslu, odnosno službenom zadatku.

Član 73.

Profesionalni vatrogasci u vatrogasnim jedinicama dužni su nositi službenu iskaznicu (legitimaciju) za vrijeme vatrogasne intervencije i za vrijeme obavljanja službene dužnosti.

Oblik i sadržaj službene iskaznice vatrogasca propisuje Federalna uprava civilne zaštite.

Službenu iskaznicu vatrogascu izdaje starješina vatrogasne jedinice i o izdatim iskaznicama vodi se evidencija.

(7) Vođenje evidencije u vatrogasnim jedinicama

Član 74.

Vatrogasne jedinice iz člana 63. ovog zakona, dužne su voditi evidenciju o požarima i prirodnim i drugim nesrećama u kojima je jedinica učestvovala u gašenju požara i provodila druge aktivnosti na spašavanju ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarima i drugim opasnostima i nesrećama iz člana 68. ovog zakona, kao i radnom vremenu vatrogasaca iz člana 70. st. 2. i 3. ovog zakona.

Sadržaj i način vođenja evidencije iz stava 1. ovog člana propisuje Federalna uprava civilne zaštite.

3. Starješine vatrogasnih jedinica

Član 75.

Profesionalnom vatrogasnom jedinicom općine, grada i kantona, rukovodi starješina jedinice koji ispunjava uslove utvrđene u pravilniku o unutrašnjoj organizaciji organa uprave civilne zaštite općine, grada i kantona. Uslovi se utvrđuju prema propisima koji se odnose na utvrđivanje radnih mjesta državnih službenika i namještenika organa državne službe s tim da imaju VII stepen stručne spreme iz oblasti zaštite od požara i sigurnosti i tehničkih struka koje se utvrde u propisu iz člana 159. stav 1. tačka 1) ovog zakona i tri godine radnog iskustva u vatrogasnim jedinicama, bez obzira u kojoj stručnoj spremi, te položen ispit za rukovodioca akcije gašenja požara. U tom propisu utvrđuju se i nazivi funkcija starješina vatrogasnih jedinica.

Starješina vatrogasne jedinice ima zamjenika koji mora ispunjavati iste uslove u pogledu stručne spreme i druge uslove predviđene za starješinu jedinice iz stava 1. ovog člana.

Član 76.

Postavljenje starješina vatrogasnih jedinica i njihovih zamjenika iz člana 75. ovog zakona, na radno mjesto starješine odnosno zamjenika starješine vatrogasne jedinice općine i grada vrši općinski načelnik, odnosno gradonačelnik, a zajedničke vatrogasne jedinice kantona vrši rukovodilac organa uprave civilne zaštite kantona.

Postavljenje starješina i njihovih zamjenika iz stava 1. ovog člana vrši se po proceduri predviđenoj za postavljenje državnih službenika odnosno postavljenje namještenika prema zakonima iz člana 104. ovog zakona i propisima donešenim na osnovu tih zakona.

Starješine jedinica i njihovi zamjenici iz stava 1. ovog člana postavljaju se na period od četiri godine kada se provodi nova procedura za postavljenje prema stavu 2. ovog člana.

Član 77.

Starješina profesionalne vatrogasne jedinice, organizira i osigurava provođenje operativno - stručnog rada jedinice, osigurava provođenje intervencijske spremnosti jedinice, vodi i komanduje jedinicom u toku intervencije, organizira i nadgleda provođenje stručnog osposobljavanja, uvježbavanja i kondiciranja vatrogasaca radi održavanja njihove spremnosti za vršenje operativnih poslova gašenja požara i spašavanja ljudi i materijalnih dobara, izrađuje ličnu i materijalnu formaciju jedinice i osigurava realizaciju nabavke materijalno - tehničkih sredstva i opreme predviđene za rad jedinice, u skladu sa materijalnom formacijom i vrši sve druge poslove koji se odnose na efikasno funkcioniranje vatrogasne jedinice.

U propisu iz člana 158. stav 1. tačka 2) ovog zakona, bliže se određuju ovlaštenja starješine vatrogasne jedinice, u skladu sa stavom 1. ovog člana, kao i ovlaštenja ostalih starješina unutar tih jedinica (starješine ispostava i drugih sastava jedinice).

Član 78.

Dobrovoljnim vatrogasnim jedinicama koje su formirane u vatrogasnim društvima i vatrogasnom jedinicom u pravnim licima, rukovodi komandir jedinice.

Komandir jedinice rukovodi jedinicom u toku njenog pripremanja i u toku izvođenja vatrogasne intervencije i brine o svim poslovima koje se odnose na popunu jedinice ljudstvom, tehničkim sredstvima i vatrogasnom opremom, planiranjem i provođenjem obuke i osposobljavanja jedinice za efikasno vršenje poslova iz nadležnosti jedinice i vrši sve druge poslove koji se odnose na efikasno funkcioniranje te jedinice.

Komandire jedinica iz stava 1. ovog člana imenuje nadležni organ određen aktom vatrogasnog društva, odnosno pravnog lica, u sporazumu sa starješinom profesionalne vatrogasne jedinice općine, odnosno grada ili kantona.

Za komandira jedinice iz stava 1. ovog člana može biti postavljeno lice koje ima najmanje srednju školsku spremu III stepen, iz oblasti zaštite od požara ili mašinskog, elektro ili hemijskog ili drugog tehničkog smjera i položen ispit za rukovodioca akcije

gašenja požara u dobrovoljnom vatrogastvu prema programu iz člana 130. stav 2. ovog zakona.

Član 79.

Starješine profesionalne i dobrovoljne vatrogasne jedinice i vatrogasne jedinice pravnih lica sa područja općine, grada i kantona, dužni su osigurati izlazak vatrogasne jedinice kojom rukovode, na vatrogasnu intervenciju u uslovima iz člana 92. ovog zakona, kao i u slučajevima kada to naredi rukovodilac organa uprave civilne zaštite općine, grada i kantona ili nadležni štab civilne zaštite i da postupaju po naredbama rukovodioca tog organa uprave, odnosno štaba, što se vrši u uslovima utvrđenim u čl. 94. do 96. ovog zakona.

4. Dobrovoljna vatrogasna društva

Član 80.

Dobrovoljna vatrogasna društva osnivaju se, djeluju i prestaju sa radom, u skladu sa Zakonom o udruženjima i fondacijama („Službene novine Federacije BiH“, br. 45/02 i 85/07), i djeluju kao udruženja, a u odnosu na vatrogasnu djelatnost postupaju u skladu sa odredbama čl. 81. do 85. ovog zakona.

Član 81.

Dobrovoljno vatrogasno društvo iz člana 80. ovog zakona, može, u okviru svoje djelatnosti, u oblasti zaštite od požara učestvovati u vršenju poslova zaštite od požara i vatrogastva koji se odnose na provođenje određenih preventivnih mjera zaštite od požara koje društvo može provoditi; gašenje požara i spašavanja ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom ili eksplozijama; propagiranje zaštite od požara i vatrogastva i vršenja drugih zadataka u vezi sa zaštitom od požara; ostvarivanja saradnje sa odgojnim i obrazovnim institucijama i nadležnim organima uprave u poslovima razvoja svijesti o zaštiti od požara i vatrogastva i sa tim institucijama i organima ili samostalno provoditi stručna savjetovanja i seminare i druge oblike informativno – propagandne aktivnosti od značaja za vatrogasnu djelatnost i zaštitu od požara, a posebno u sticanju i širenju vatrogasne i opće kulture stanovništva o pitanjima zaštite od požara i kulture i značaja zaštite okoliša, te mogu davati inicijative za rješavanje određenih pitanja u planu zaštite od požara općine i grada, odnosno kantona, radi unapređenja preventive u oblasti zaštite od požara i vatrogastva i ostvarivanje saradnje sa vladinim i nevladinim sektorom, kao i pravnim i fizičkim licima radi ostvarivanja ciljeva iz ove odredbe.

Statutom dobrovoljnog vatrogasnog društva određuju se poslovi iz stava 1. ovog člana koje će obavljati to društvo, a što se određuje prema kadrovskim, materijalnim i drugim uslovima kojima raspolaže vatrogasno društvo.

Član 82.

Ukoliko se na osnovu procjene ugroženosti od požara općine ili grada, odnosno kantona i njihovih planova zaštite od požara ukaže potreba za formiranje dobrovoljnih vatrogasnih jedinica, vatrogasna društva mogu osnovati dobrovoljnu vatrogasnu jedinicu veličine odjeljenja, voda ili čete, ako raspolažu kadrovskim, materijalnim i drugim uslovima koji su potrebni za rad te jedinice, što se rješava u dogovoru sa organom uprave civilne zaštite općine, grada, odnosno kantona.

Ako je planom zaštite od požara općine, odnosno grada ili kantona, predviđeno da se u određenim dobrovoljnim vatrogasnim društvima osniva dobrovoljna vatrogasna jedinica, ta vatrogasna društva su dužna, pod uslovima iz stava 1. ovog člana, osnovati tu jedinicu u roku koji je utvrđen u planu zaštite od požara što osigurava organ uprave civilne zaštite općine, grada ili kantona. U tom slučaju finansijska i druga sredstva potrebna za rad te vatrogasne jedinice, osigurava općina, odnosno grad ili kanton što mora biti utvrđeno u tom planu zaštite od požara.

Dobrovoljne vatrogasne jedinice iz st. 1. i 2. ovog člana osnivaju se i osposobljavaju za gašenje požara i zaštitu od požara, po pravilu, na: šumama i šumskom zemljištu, na poljoprivrednim površinama, stambenim, gospodarskim i javnim objektima i prevoznim sredstvima.

Osnivanje i rad dobrovoljne vatrogasne jedinice iz st. 1. i 2. ovog člana, vrši se pod neposrednim nadzorom i uputama profesionalne vatrogasne jedinice općine, grada odnosno kantona na čijem području jedinica djeluje.

Član 83.

Poslove iz nadležnosti dobrovoljne vatrogasne jedinice u vatrogasnom društvu mogu obavljati dobrovoljni vatrogasci koji ispunjavaju uslove iz člana 105. stav 2. ovog zakona i položen ispit za dobrovoljnog vatrogasca iz člana 130. stav 2. ovog zakona.

U ličnoj formaciji dobrovoljne vatrogasne jedinice utvrđuje se bročani sastav te jedinice, a u materijalnoj formaciji utvrđuju se vatrogasna oprema, tehnička i druga sredstva koja treba da ima ta jedinica. Ove formacije utvrđuje nadležni organ vatrogasnog društva u saradnji sa starješinom nadležne profesionalne vatrogasne jedinice kantona, općine, odnosno grada na čijem području djeluje ta jedinica.

Profesionalne vatrogasne jedinice iz člana 61. stav 1. tačka 1) ovog zakona, opremu i sredstva za gašenje požara koja nisu potrebna tim jedinicama, daju dobrovoljnoj vatrogasnoj jedinici na korištenje bez naknade, o čemu odlučuje u općini i gradu – općinski načelnik i gradonačelnik, a u kantonu – vlada kantona.

Član 84.

Kanton, općine, odnosno grad i pravna lica i druge institucije mogu materijalno i na drugi način pomagati dobrovoljno vatrogasno društvo u obavljanju poslova iz njihove nadležnosti koji su utvrđeni u čl. 81. i 82. ovog zakona.

Ako su planom zaštite od požara općine, odnosno grada ili kantona utvrđene određene obaveze za dobrovoljna vatrogasna društva, odnosno za dobrovoljne vatrogasne jedinice u gašenju požara i spašavanju ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom ili eksplozijom, općina i grad odnosno kanton su dužni tom vatrogasnom društvu, odnosno dobrovoljnoj vatrogasnoj jedinici osigurati sredstva potrebna za realizaciju zadataka koji su utvrđeni u tom planu zaštite od požara.

Član 85.

Općinski načelnik odnosno gradonačelnik i vlada kantona mogu, određeno dobrovoljno vatrogasno društvo ili dobrovoljnu vatrogasnu jedinicu u tom društvu proglasiti službom za zaštitu od požara što se vrši putem zaključivanja ugovora između tih organa i vatrogasnog društva. Tim ugovorom se utvrđuju međusobna prava i obaveze vatrogasnog društva i općine, odnosno grada i kantona u obavljanju poslova gašenja požara, odnosno provođenja mjera na zaštiti od požara koje se utvrde u tom ugovoru i način finansiranja te službe za zaštitu od požara.

Proglašavanje vatrogasnog društva ili dobrovoljne vatrogasne jedinice u tom društvu službom za zaštitu od požara iz stava 1. ovog člana, vrši se na način predviđen podzakonskim propisom donijetim na osnovu Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, koji se odnosi na formiranje službi zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

Član 86.

Vatrogasci se mogu, radi ostvarivanja zajedničkih ciljeva, udruživati u saveze i druge oblike, što se vrši u skladu sa Zakonom o udruženjima i fondacijama.

Član 87.

U statutu vatrogasnog saveza ili drugog oblika udruživanja može se predvidjeti da se savezi bave poslovima koji se odnose na pružanje stručne pomoći kod osnivanja dobrovoljnih vatrogasnih društava i dobrovoljnih vatrogasnih jedinica; predlaganje mjera za unapređenje vatrogastva, razvoja samozaštite i tehničke kulture u oblasti zaštite od požara; donošenje pravila kojima se reguliraju pojedina pitanja od značaja za rad saveza i odnosi unutar saveza; organiziranje akcija na razvoju i popularizaciji vatrogastva i zaštite od požara; ostvarivanje i uspostavljanje saradnje sa sličnim organizacijama za vatrogastvo u Republici Srpskoj, Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine i Bosne i Hercegovine i inostranstvu u pitanjima od zajedničkog interesa za vatrogastvo, te može postati član međunarodnih asocijacija u oblasti vatrogastva i vršenje drugih poslova od značaja za vatrogastvo, u skladu sa ovim zakonom i propisima kantona.

5. Vatrogasne jedinice pravnih lica

Član 88.

U planu zaštite od požara općine, grada odnosno kantona određuju se pravna lica koja su dužna osnovati vatrogasnu jedinicu ili na drugi način osigurati zaštitu od požara.

Obavezu iz stava 1. ovog člana imaju pravna lica u kojima se proizvode, prerađuju, distribuiraju ili skladište zapaljive, eksplozivne i ostale opasne materije, u kojima zbog toga postoji povećana opasnost od požara ili eksplozija, što se određuje prema propisu iz člana 29. stav 2. ovog zakona.

Pravna lica koja nisu obuhvaćena stavom 2. ovog člana, samostalno odlučuju o potrebi osnivanja vatrogasne jedinice za svoje potrebe što vrše u skladu sa svojom procjenom ugroženosti od požara i potrebama zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara pravnog lica.

VI - GAŠENJE POŽARA - VATROGASNE INTERVENCIJE

Član 89.

Svaki građanin koji primjeti požar dužan je da ga ugasi ako to može učiniti bez opasnosti za sebe i druge.

Ukoliko građanin nije u mogućnosti da ugasi požar, dužan je da o požaru odmah obavijesti najbližu vatrogasnu jedinicu ili operativni centar civilne zaštite, odnosno stanicu policije.

Pravna lica i državni organi i druge institucije u kojima dođe do požara ili kad saznaju za požar, dužni su pristupiti gašenju požara i istovremeno o tome odmah obavijestiti najbližu vatrogasnu jedinicu ili operativni centar civilne zaštite ili stanicu policije, što se vrši na način predviđen u propisu iz člana 54. stav 3. ovog zakona.

Član 90.

U slučaju izbijanja požara na objektima stranih diplomatskih predstavništava, gašenju požara se pristupa tek po odobrenju ovlaštenog lica diplomatskog predstavništva, a do tada se vrši odbrana domicilnih objekata i prostora.

Gašenje požara na objektima institucija Bosne i Hercegovine i vojnim objektima i prostorima obavlja se na zahtjev i uz prisustvo ovlaštene osobe institucije Bosne i Hercegovine, odnosno ovlaštenog lica Oružanih snaga Bosne i Hercegovine.

Član 91.

Pravna lica, državni organi, druge institucije i građani, dužni su, pod uslovima i na način propisan ovim zakonom i drugim propisima, učestvovati u pomaganju gašenja požara i spašavanju ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom i staviti na raspolaganje svoj alat, prevozna, tehnička i druga sredstva potrebna za gašenje požara i spašavanje ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom, koje naredi nadležni štab civilne zaštite.

Na gašenju požara i spašavanju ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom prvo se angažiraju profesionalne i dobrovoljne vatrogasne jedinice i vatrogasne jedinice pravnih lica koje su formirane u općini, gradu i kantonu, a kada nisu dovoljne te jedinice, vrši se angažiranje snaga i sredstava civilne zaštite, odnosno zaštite i spašavanja koje su formirane u općini, gradu, kantonu i Federaciji. Nakon toga, ako bude potrebno, angažiraju se snage i sredstva subjekata iz stava 1. ovog člana. Angažiranje tih jedinica i ostalih snaga i sredstava vrši se na način i prema redoslijedu koji je predviđen u čl. 94. do 96. ovog zakona.

Do aktiviranja nadležnog štaba civilne zaštite, angažiranje vatrogasnih jedinica i snaga civilne zaštite na gašenju požara, vrši rukovodilac organa uprave civilne zaštite općine, grada, kantona i Federacije, a po aktiviranju nadležnog štaba, angažiranje svih vrsta snaga i sredstava iz st. 1. i 2. ovog člana, potrebnih na gašenju požara i spašavanju ugroženih ljudi i materijalnih dobara i rukovođenje akcijama na ugroženom području, vrše štabovi civilne zaštite općine, grada, kantona i Federacije i te funkcije obavljaju dok se ne okonča vatrogasna intervencija, na način i pod uslovima koji su utvrđeni u čl. 94. do 96. ovog zakona.

Član 92.

Vatrogasna jedinica ili ispostava te jedinice, čim dobije dojavu o pojavi požara na njenom području, starješina te jedinice, odnosno ispostave, dužan je odmah samoinicijativno organizirati izlazak jedinice, odnosno ispostave na mjesto požara i pristupiti njegovom gašenju i spašavanju ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom, bez obzira na to o čijim se ljudskim životima i materijalnim dobrima radi.

Član 93.

Akcijom gašenja požara odnosno vatrogasnom intervencijom rukovodi rukovodilac akcije gašenja požara čija je jedinica prva počela gasiti požar.

Kada je na mjestu intervencije prva počela da interveniše dobrovoljna vatrogasna jedinica vatrogasnog društva, ili pravnog lica, akcijom rukovodi rukovodilac akcije gašenja požara te jedinice do dolaska profesionalne vatrogasne jedinice, kada rukovođenje intervencijom preuzima rukovodilac akcije gašenja požara profesionalne vatrogasne jedinice.

Član 94.

Ako starješina vatrogasne jedinice koji rukovodi akcijom gašenja požara iz člana 93. ovog zakona, ocijeni da angažiranom jedinicom, sredstvima i opremom, nije u mogućnosti uspješno završiti intervenciju, o tome odmah izvještava rukovodioca službe civilne zaštite općine, odnosno grada. Rukovodilac te službe dužan je odmah na osnovu raspoloživih podataka odlučiti o angažiranju općinske odnosno gradske profesionalne vatrogasne jedinice ili ispostave zajedničke profesionalne vatrogasne jedinice kantona i dobrovoljnih vatrogasnih jedinica sa područja općine na gašenju požara koje nisu angažirane na gašenju požara.

Ako angažirane vatrogasne jedinice iz stava 1. ovog člana nisu dovoljne za izvršenje vatrogasne intervencije, u tom slučaju rukovodilac službe civilne zaštite dužan je odmah narediti angažiranje odgovarajućih snaga civilne zaštite koje je organizirala općina, odnosno grad, ako te snage mogu pomoći u gašenju požara i spašavanju ugroženih ljudi i materijalnih dobara, i istovremeno vrši aktiviranje općinskog, odnosno gradskog štaba civilne zaštite radi rukovođenja akcijama zaštite i spašavanja na području ugroženom požarom i odlučivanja o angažiranju odgovarajućih snaga i sredstava na gašenju požara, što štab vrši prema članu 95. ovog zakona.

Član 95.

U uslovima iz člana 94. stav 2. ovog zakona, štab civilne zaštite općine, odnosno grada ovlašten je da poduzme slijedeće mjere:

1) narediti svim vatrogasnim jedinicama (profesionalnim i dobrovoljnim jedinicama i jedinicama pravnih lica), kao i svim jedinicama i povjerenicima civilne zaštite i službama zaštite i spašavanja i službama zaštite od požara koje pripadaju općini, odnosno gradu učešće u gašenju požara i spašavanju ugroženih ljudi i materijalnih dobara;

2) narediti pravnim licima, državnim organima, drugim institucijama, samostalnim radnjama i građanima da stave na raspolaganje alat, prevozna, tehnička i druga sredstva potrebna za gašenje požara i za spašavanje ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom, kao i njihovo učešće u gašenju požara;

3) narediti svim psiho-fizički sposobnim građanima sa područja općine, odnosno grada starijim od 18 godina da učestvuju u obavljanju pomoćnih poslova na gašenju požara i spašavanju ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom;

4) narediti evakuaciju stanovništva i materijalnih dobara sa ugroženog područja.

Vatrogasne jedinice, pravna lica, državni organi, druge institucije i samostalne radnje i građani dužni su postupiti po naredbi štaba civilne zaštite koja je donešena prema stavu 1. ovog člana.

Član 96.

Ako se gašenje požara ne može efikasno izvršiti snagama i sredstvima sa područja općine i grada koja su angažirana na osnovu čl. 94. i 95. ovog zakona, pa je potrebna pomoć kantona, u tom slučaju komandant općinskog odnosno gradskog štaba civilne zaštite traži pomoć od kantonalne uprave civilne zaštite. Rukovodilac te uprave dužan je odmah narediti angažiranje zajedničke profesionalne vatrogasne jedinice kantona i njene ispostave, kao i dobrovoljne vatrogasne jedinice iz vatrogasnih društava formiranih na nivou kantona radi učešća u gašenju požara.

Ako angažirane jedinice iz stava 1. ovog člana nisu dovoljne za efikasno izvršenje vatrogasne intervencije, u tom slučaju kantonalna uprava civilne zaštite dužna je da naredi angažiranje odgovarajućih jedinica civilne zaštite i službi zaštite i spašavanja koje pripadaju kantonu, ako njihovo učešće može pomoći u gašenju požara i spašavanju ugroženih ljudi i materijalnih dobara i istovremeno aktivira kantonalni štab civilne zaštite, koji preuzima rukovođenje aktivnostima na području ugroženom požarom i prema potrebi, a na osnovu člana 95. ovog zakona, naređuje angažiranje odgovarajućih snaga i sredstava predviđenih u toj zakonskoj odredbi, na učešću u gašenju požara i spašavanju ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom.

Realizaciju mjera koje naredi kantonalni štab civilne zaštite provode starješine vatrogasnih jedinica, državni organi i pravna lica na koje se naredba štaba odnosi, a koordinaciju predviđenih aktivnosti osigurava član kantonalnog štaba civilne zaštite zadužen za zaštitu od požara i vatrogastvo.

Ako se gašenje požara ne može efikasno izvršiti snagama i sredstvima koje se angažiraju prema st. 1. i 2. ovog člana, pa je potrebna pomoć drugih kantona, u tom slučaju komandant kantonalnog štaba civilne zaštite podnosi zahtjev za pomoć Federalnoj upravi civilne zaštite. Ta uprava će, na osnovu primljenog zahtjeva odmah narediti angažiranje odgovarajućih federalnih službi zaštite i spašavanja i specijaliziranih jedinica civilne zaštite kojima raspolaže ta uprava, ako njihovo učešće može pomoći u gašenju požara i istovremeno aktivirati Federalni štab civilne zaštite. Taj štab će na osnovu člana 95. ovog zakona, prvo narediti angažiranje profesionalnih i drugih vatrogasnih jedinica iz kantona, općina i grada koji nisu ugroženi požarom, da se angažiraju na gašenju požara u kantonu koji traži pomoć, a ukoliko nisu dovoljne te jedinice, onda prema potrebi stožera može narediti angažiranje snaga i sredstava civilne zaštite i drugih snaga i sredstava iz člana 95. stav 1. ovog zakona, što se vrši prema redoslijedu koji je utvrđen u članu 91. stav 2. ovog zakona.

Član 97.

Vatrogasne jedinice, pravna lica, državni organi i druge institucije i građani dužni su postupiti po naredbi organa uprave civilne zaštite, odnosno štaba civilne zaštite iz člana

96. ovog zakona, u odnosu na mjere koje budu utvrđene u naredbi organa uprave civilne zaštite, odnosno štaba civilne zaštite o njihovom angažiranju na gašenju požara i spašavanju ljudi i materijalnih dobara na ugroženom području.

U uslovima iz čl. 94. i 96. ovog zakona, aktivirani štabovi civilne zaštite koriste svoja ovlaštenja iz člana 95. ovog zakona, kao i sva druga ovlaštenja koja su za štab civilne zaštite utvrđena u Zakonu o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća i funkcioniraju sve dok se ne završi vatrogasna intervencija.

Starješine vatrogasnih jedinica koje su, prema čl. 94. i 96. ovog zakona, angažirane na gašenju požara, dužni su postupiti po naredbama organa uprave civilne zaštite, odnosno štaba civilne zaštite koje su donešene na osnovu tih odredaba i osigurati provođenje tih naredbi na terenu koje se odnose na te jedinice.

Član 98.

Kod gašenja požara u šumama, na šumskom i poljoprivrednom zemljištu, na zaštićenim područjima i objektima i u drugim slučajevima kada je potrebno posebno stručno poznavanje tehnoloških postupaka i opasnosti u vezi sa tim postupcima (minirana i druga područja), rukovodilac akcije gašenja požara dužan je ostvariti saradnju sa licem koje je stručno za taj tehnološki postupak, i tako osigurati sigurnost i uspješno gašenje požara, s tim da se gašenje požara u šumama i na šumskom zemljištu vrši na način predviđen Zakonom o šumama («Službene novine Federacije BiH», br. 20/02, 29/03 i 31/04) i propisima donesenim na osnovu tog zakona.

Član 99.

Radi efikasnijeg i nesmetanog gašenja požara i spašavanja ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom ili eksplozijom, rukovodilac akcije gašenja požara u obavljanju vatrogasne intervencije ima slijedeća ovlaštenja:

- 1) zabraniti pristup nepozvanim licima u blizini mjesta intervencije, kao i saobraćaj pored tog mjesta;
- 2) pozvati policiju u cilju osiguranja mjesta događaja, te poduzimati druge potrebne mjere radi sprečavanja nastanka štetnih posljedica;
- 3) narediti evakuaciju ljudi i uklanjanje materijalnih dobara iz susjednih objekata koji su ugroženi, kao i odgovarajuće mjere za sigurnost ljudi i materijalnih dobara koja se evakuišu;
- 4) narediti prekid dovođenja električne energije i gasa;
- 5) narediti djelimično ili potpuno rušenje objekta preko kojeg bi se požar mogao proširiti, ako se širenje požara ne može na drugi način spriječiti;
- 6) ograničiti djelimično ili potpuno dovod vode drugim potrošačima u zoni u kojoj se gasi požar ili u čitavom naselju radi osiguranja potrebne količine vode za gašenje požara;
- 7) narediti korištenje vode iz obližnjeg bunara, cisterni, rezervoara i sl. koji pripadaju pravnim licima, državnim organima, samostalnim radnjama i pojedincima;
- 8) narediti korištenje vozila pravnih lica, državnih organa, samostalnih radnji i pojedinaca radi prevoženja nastradalih ljudi do najbliže zdravstvene ustanove;
- 9) nasilno otvoriti zaključani objekat ili prostoriju zahtvačenu požarom radi gašenja požara, spašavanja ljudi i materijalnih dobara i radi otklanjanja drugih opasnosti za ljude i materijalna dobra;
- 10) narediti licima koja stanuju u neposrednoj blizini intervencije, kao i licima koja se zateknu na mjestu intervencije, da pruže pomoć u intervenciji;

11) nasilno otvoriti zaključani objekat ili prostoriju koji nije zahvaćen požarom, ako doprinosi uspješnosti vatrogasne intervencije.

Mjere iz stava 1. ovog člana naređuju se rješenjem koje donosi rukovodilac akcije gašenja požara s tim da te mjere može narediti i inspektor za vatrogastvo iz čl. 146. i 148., kao i inspektor za zaštitu od požara iz člana 151. stav 3. ovog zakona.

Izuzetno, mjere iz stava 1. ovog člana, mogu se narediti i usmeno, ako je neophodno hitno provođenje tih mjera s tim da se pisano rješenje mora izdati u roku od 24 sata.

Žalba izjavljena na rješenje iz st. 2. i 3. ovog člana, ne odlaže izvršenje rješenja.

Pravna lica, državni organi, druge institucije i građani dužni su postupiti po rješenju rukovodioca akcije gašenja požara, odnosno rješenju inspektora iz st. 2 i 3. ovog člana.

Član 100.

Rukovodioci akcije gašenja požara iz člana 94., ovog zakona odgovorni su za uspješno vođenje intervencije i čuvanje požarišta od ponovnog aktiviranja i dužni su sačuvati tragove i predmete koji mogu poslužiti za utvrđivanje uzroka nastanka požara i osigurati mjesto požara do dolaska inspektora zaštite od požara ili inspektora za vatrogastvo, odnosno policije.

Član 101.

Vlasnici, odnosno korisnici zemljišta, zgrada i drugih objekata dužni su prilikom gašenja požara ili izvođenja drugih vatrogasnih intervencija, vatrogascima i drugim učesnicima u gašenju požara dozvoliti:

- 1) prelazak preko zemljišta, zgrada i drugih objekata, kao i njihovo korištenje za gašenje požara;
- 2) upotrebu njihovih zaliha vode za gašenje požara.

Izvođenje radnji iz stava 1. ovog člana određuje rukovodilac akcije gašenja požara na ugroženom području, o čemu se donosi rješenje.

Žalba izjavljena na rješenje iz stava 2. ovog člana ne odlaže izvršenje rješenja.

Član 102.

Ako je za vatrogasnu intervenciju potrebna pomoć vatrogasnih jedinica Republike Srpske ili Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, tu pomoć traži Federalna uprava civilne zaštite kod nadležnog organa Republike Srpske, odnosno Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, a ako je potrebna vatrogasna pomoć drugih država, tu pomoć traži ta uprava putem nadležnog organa vlasti Bosne i Hercegovine.

Ako se ocijeni da je u vatrogasnoj intervenciji potrebno na gašenju požara angažirati Oružane snage Bosne i Hercegovine, u tom slučaju zahtjev za angažiranje tih snaga Ministarstvu odbrane Bosne i Hercegovine podnosi Federalna uprava civilne zaštite kada na osnovu raspoloživih podataka procijeni da je potrebna ta pomoć, odnosno Federalni štab civilne zaštite kada on rukovodi akcijama na području ugroženom požarom.

Podnošenje zahtjeva iz stava 2. ovog člana vrši se u skladu sa Zakonom o odbrani Bosne i Hercegovine («Službeni glasnik BiH», broj 88/05) i standardnim procedurama koje se propišu za angažiranje Oružanih snaga za pružanje pomoći civilnim strukturama vlasti u gašenju požara.

Član 103.

U toku ljetnog perioda kada traje turistička sezona, u općinama u kojima dolazi do značajnog povećanja broja ljudi na njenom području, a time i do povećane opasnosti od izbijanja požara na otvorenom prostoru, a te općine svojim profesionalnim i dobrovoljnim vatrogasnim jedinicama nisu u mogućnosti samostalno osigurati efikasnu zaštitu od požara i gašenje požara, vlada kantona na čijem se području nalaze te općine dužna je, uz učešće općinskih načelnika i gradonačelnika sa područja kantona, donijeti plan angažiranja potrebnog broja vatrogasaca iz kantonalne i općinskih i gradskih vatrogasnih jedinica drugih općina ili vatrogasaca iz dobrovoljnih vatrogasnih jedinica sa područja kantona koji će se uputiti na privremeni rad u općine u kojima je povećana opasnost od požara.

Plan iz stava 1. ovog člana sadrži: općine u kojima je povećana opasnost od pojave požara, potreban broj vatrogasaca, vatrogasne jedinice iz kojih će se angažirati vatrogasci i vatrogasna tehnička sredstva i oprema, vrijeme boravka, finansijska sredstva potrebna za plate, naknade i druge troškove boravka vatrogasaca i druga pitanja važna za organizaciju i izvršenje zadataka iz tog plana. Prijedlog plana priprema kantonalna uprava civilne zaštite u saradnji sa službama civilne zaštite općina i grada. Na osnovu utvrđenog plana rukovodilac kantonalne uprave civilne zaštite, odnosno općinski načelnici i gradonačelnik donose rješenja o upućivanju vatrogasaca iz svoje vatrogasne jedinice na privremeni rad u općine u kojima je povećana opasnost od požara.

Ako je u situacijama iz stava 1. ovog člana potrebna pomoć dva ili više kantona, u tom slučaju na zahtjev vlade kantona, o angažiranju određenog broja vatrogasaca sa područja tih kantona, odlučuje Vlada Federacije na prijedlog Federalne uprave civilne zaštite, koji se utvrđuje prema zahtjevima vlade kantona. U aktu o angažiranju vatrogasaca uređuju se pitanja predviđena u planu iz stava 2. ovog člana.

VII - RADNO-PRAVNI STATUS VATROGASACA I NAKNADE

1. Radno-pravni status vatrogasaca

Član 104.

Na radne odnose vatrogasaca koji se nalaze na radu u profesionalnoj vatrogasnoj jedinici kantona, općine i grada (u daljnjem tekstu: profesionalni vatrogasac), primjenjuju se propisi o radnim odnosima koji važe za državne službenike i namještenike organa državne službe i to: za vatrogasce koji imaju visoku stručnu spremu najmanje VII stepen važi Zakon o državnoj službi Federacije Bosne i Hercegovine («Službene novine Federacije BiH» br. 29/03, 39/04, 54/04, 67/05 i 8/06), a za vatrogasce koji imaju višu ili srednju stručnu spremu i imaju status namještenika, važi Zakon o namještenicima u organima državne službe u Federaciji Bosne i Hercegovine («Službene novine Federacije BiH» broj 49/05), kao i pitanja koja su određena ovim zakonom.

Član 105.

U radni odnos za vršenje poslova iz nadležnosti profesionalne vatrogasne jedinice koja se nalazi u organu uprave civilne zaštite Federacije, kantona, općine i grada mogu se primati samo vatrogasci, a za određene poslove i druga lica (državni službenici i namještenici).

Kandidat za profesionalnog vatrogasca, osim općih uslova za zasnivanje radnog odnosa utvrđenih u zakonima iz člana 104. ovog zakona, mora ispunjavati i slijedeće posebne uslove:

- 1) da ima najmanje III stepen školske spreme odgovarajuće struke tehničkog smjera (vatrogasne, građevinske, metalske, hemijske, električarske, šumarske ili drugi smjer tehničke struke);
- 2) da je psihofizički i zdravstveno sposoban za vršenje poslova vatrogasca;
- 3) da se protiv njega ne vodi krivični postupak, te da nije osuđivan za krivično djelo protiv života i krivično djelo protiv imovine.

Primljeni kandidat koji nema položen propisani ispit za profesionalnog vatrogasca iz člana 106. stav 1. tačka 1) ovog zakona dužan je taj ispit položiti u roku iz stava 2. tog člana.

Psihofizičku i zdravstvenu sposobnost za vršenje poslova vatrogasca utvrđuje nadležna zdravstvena ustanova prema propisu iz člana 163. ovog zakona.

Član 106.

Ispit u oblasti vatrogastva polažu slijedeća lica:

- 1) profesionalni vatrogasci – polažu ispit za profesionalnog vatrogasca (ispit vatrogasca);
- 2) starješine profesionalne vatrogasne jedinice, njihovi zamjenici i starješine koje rukovode jedinicom za vrijeme gašenja požara - polažu ispit za rukovodioca akcije gašenja požara.

Ispit iz stava 1. ovog člana polaže se u sljedećim rokovima:

- 1) lica iz tačke 1. ispit vatrogasca polažu u roku od godinu dana od dana prijema u radni odnos;
- 2) lica iz tačke 2. ispit polažu prije postavljenja na radno mjesto starješine jedinice ili zamjenika starješine, a najkasnije u roku od tri mjeseca od dana postavljenja na to radno mjesto, s tim da starješine koje rukovode jedinicom za vrijeme gašenja požara ispit polažu nakon pet godina od položenog ispita za vatrogasca.

Ispit iz stava 1. tačke 2) ovog člana polaže se pred komisijom koju imenuje Federalna uprava civilne zaštite, a ispit vatrogasca iz stava 1. tačke 1) ovog člana, polaže se pred komisijom koju imenuje kantonalna uprava civilne zaštite. U komisiju se imenuju starješine vatrogasnih jedinica i vatrogasci i druga lica koja su stručna za materiju koja čini sadržaj tih ispita, što se bliže utvrđuje u propisu iz člana 107. ovog zakona.

Troškove ispita snosi nadležni organ uprave civilne zaštite općine, grada i kantona koji upućuje vatrogasce i starješine jedinica na polaganje ispita pred komisijama iz stava 3. ovog člana.

Ispit položen pred komisijama iz stava 3. ovog člana važi za sve profesionalne vatrogasne jedinice formirane na području Federacije (općini, gradu, kantonu i Federaciji).

Član 107.

Sadržaj, uslove i način polaganja ispita za lica iz člana 106. stav 1. i člana 108. ovog zakona, program ispita i druga pitanja koja se odnose na polaganje ispita, propisuje Vlada Federacije na prijedlog Federalne uprave civilne zaštite.

Član 108.

Organi uprave civilne zaštite kantona, općine i grada dužni su primati vatrogasce pripravnike na pripravnički staž, na period od šest mjeseci.

Za vatrogasca pripravnika može se primiti lice koje ispunjava uslove iz člana 105. stav 2. ovog zakona i koje nije starije od 25 godina života.

Lice primljeno u radni odnos kao pripravnik – polaže ispit za vatrogasca.

Ispit iz stava 3. ovog člana polaže se u roku od tri mjeseca po isteku pripravničkog staža u skladu sa propisom iz člana 107. ovog zakona pred komisijom iz člana 106. stav 3. ovog zakona, koju imenuje kantonalna uprava civilne zaštite.

Član 109.

Profesionalni vatrogasci i starješine vatrogasnih jedinica podliježu obavezi provjere zdravstvene i psihofizičke sposobnosti jednom u dvije godine s tim da se, izuzetno, u opravdanim pojedinačnim slučajevima provjera sposobnosti može izvršiti i u kraćem roku po odluci zdravstvene ustanove.

Provjeru zdravstvene i psihofizičke sposobnosti profesionalnih vatrogasaca i starješina jedinice iz stava 1. ovog člana utvrđuje nadležna zdravstvena ustanova prema propisu iz člana 163. ovog zakona.

Član 110.

Ako se pregledom zdravstvenog i psihofizičkog stanja iz člana 109. ovog zakona, utvrdi da profesionalni vatrogasac ili starješina jedinice nije sposoban za obavljanje tog posla, raspoređuje se na drugo radno mjesto koje odgovara njegovim preostalim radnim sposobnostima u okviru vatrogasne jedinice, odnosno organa uprave civilne zaštite, a u slučaju da se ne može rasporediti ni na drugo odgovarajuće radno mjesto, onda se proglašava prekobrojnim.

U uslovima iz stava 1. ovog člana, radno – pravni status profesionalnog vatrogasca, odnosno starješine jedinice koji se proglasi prekobrojnim rješava se po odredbama Zakona o državnoj službi Federacije Bosne i Hercegovine koje se odnose na prekobrojnost državnih službenika - za vatrogasca i starješinu jedinice koji ima visoku stručnu spremu, a za vatrogasca i starješinu jedinice koji ima višu ili srednju stručnu spremu, radno - pravni status rješava se po odredbama Zakona o namještenicima u organima državne službe u Federaciji Bosne i Hercegovine koje se odnose na prekobrojnost namještenika.

Član 111.

Organi uprave civilne zaštite općine, grada i kantona mogu u toku ljeta kada je povećana opasnost od izbijanja požara prema godišnjem operativnom planu aktivnosti na gašenju požara, primati u radni odnos na određeno vrijeme koje ne može biti duže od pet mjeseci, dobrovoljne vatrogasce ili druga lica koja imaju položen ispit vatrogasca ili položen ispit dobrovoljnog vatrogasca koji ispunjavaju uslove iz člana 105. stav 2. ovog zakona i raspoređuje u profesionalnu vatrogasnu jedinicu.

Prijem lica u radni odnos na određeno vrijeme prema stavu 1. ovog člana, vrši se bez objavljivanja javnog konkursa, odnosno javnog oglasa.

Član 112.

Za vrijeme provedeno na pasivnom dežurstvu (pripravnost za rad), starješini vatrogasne jedinice i vatrogascu ili drugom licu, pripada 15% naknade za svaki sat pasivnog dežurstva.

Evidenciju o vremenu pasivnog dežurstvu iz stava 1. ovog člana, dužan je voditi starješina profesionalne vatrogasne jedinice.

Član 113.

Profesionalnom vatrogascu i starješini vatrogasne jedinice koji vrše operativne poslove vatrogastva, staž osiguranja računa se u uvećanom trajanju od 15 mjeseci za 12 mjeseci efektivno provedenih na tim poslovima.

Poslovi iz stava 1. ovog člana na kojima se priznaje uvećani staž i način uplate doprinosa za taj staž, uređuje se propisom Vlade Federacije na usaglašen prijedlog Federalne uprave civilne zaštite i Federalnog ministarstva rada i socijalne politike.

Lica iz stava 1. ovog člana imaju kolektivno osiguranje od posljedica nesretnog slučaja za vrijeme obavljanja službenih poslova ili u vezi sa obavljanjem službenih poslova.

Član 114.

Zbog posebnih uslova rada, težine i prirode posla i odgovornosti za obavljanje poslova vatrogastva iz člana 68. ovog zakona, visina sredstava za plaće straješine profesionalne vatrogasne jedinice, njihove zamjenike i vatrogasce u profesionalnoj vatrogasnoj jedinici organa uprave civilne zaštite Federacije, kantona, općine i grada, kao i za inspektore iz člana 146. stav 1., člana 148. stav 1. i člana 151. stav 3. ovog zakona, određuju se kao za državne službenike i namještenike, uvećana za 30%, a ostali službenici i namještenici na poslovima u profesionalnim vatrogasnim jedinicama imaju dodatak na plaću do 20%.

Radna mjesta iz stava 1. ovog člana za koja pripada uvećenje plaće za 30% odnosno do 20%, utvrđuju se u pravilniku o plaćama i naknadama organa uprave civilne zaštite Federacije, kantona, općine i grada, a prema radnim mjestima koja su za

profesionalnu vatrogasnu jedinicu utvrđena u pravilniku o unutrašnjoj organizaciji tih organa.

Član 115.

Profesionalni vatrogasac koji u sastavu profesionalne vatrogasne jedinice ili po naredbi nadležnog starješine vatrogasne jedinice ili organa uprave civilne zaštite ili štaba civilne zaštite, učestvuje u vršenju vatrogasne djelatnosti, obuci, stručnom osposobljavanju ili vježbi, bez svoje krivice zadobije povredu ili oboli, te zbog toga kod njega nastupi tjelesno oštećenje od najmanje 20%, ima pravo na jednokratnu novčanu pomoć čija se visina utvrđuje prema stepenu tjelesnog oštećenja.

Ako profesionalni vatrogasac, u uslovima iz stava 1. ovog člana, izgubi život, pravo na jednokratnu novčanu pomoć pripada njegovoj porodici i biti će sahranjen o trošku organa uprave civilne zaštite u kojem se nalazi u radnom odnosu u mjestu koje odredi njegova porodica.

Jednokratna novčana pomoć ostvaruje se po postupku i u visini koji je utvrđen u propisu Vlade Federacije za jednokratnu novčanu pomoć pripadnika civilne zaštite koji je donošen na osnovu Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

Član 116.

Prava utvrđena u članu 115. ovog zakona, pod istim uslovima pripadaju i vatrogascu dobrovoljne vatrogasne jedinice iz vatrogasnog društva (u daljem tekstu: dobrovoljni vatrogasac), i vatrogascu iz vatrogasne jedinice pravnog lica kada po naredbi nadležnog organa uprave civilne zaštite ili štaba civilne zaštite ili drugog nadležnog organa, učestvuje u gašenju požara i spašavanju ljudi i materijalnih dobara, kao i u slučaju kada učestvuje na obuci, stručnom osposobljavanju, ili vježbi koje za dobrovoljne vatrogasne jedinice, odnosno vatrogasne jedinice pravnog lica organiziraju organi uprave civilne zaštite ili drugi nadležni organi vlasti.

Ako dobrovoljni vatrogasac ili vatrogasac iz vatrogasne jedinice pravnog lica za vrijeme vršenja zadatka iz stava 1. ovog člana, bude povrijeđen ili oboli, ili izgubi život, ima prava utvrđena u članu 119. ovog zakona.

Član 117.

Dobrovoljni vatrogasac koji se nalazi u radnom odnosu u pravnom licu, državnom organu ili drugoj instituciji, kada po naredbi nadležnog organa uprave civilne zaštite ili štaba civilne zaštite ili drugog nadležnog organa, učestvuje u vatrogasnoj intervenciji za vrijeme radnog vremena, ima pravo na novčanu naknadu koja se ostvaruje na način utvrđen u članu 120. ovog zakona.

Dobrovoljni vatrogasac koji nije u radnom odnosu, kada učestvuje u vatrogasnim intervencijama, obuci, stručnom osposobljavanju ili vježbi, ima pravo na novčanu naknadu u visini prosječne neto plaće u Federaciji prema posljednjem objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku, koja se određuje srazmjerno vremenu koje je vatrogasac proveo u vatrogasnoj intervenciji, odnosno osposobljavanju, obuci ili vježbi. Ovu naknadu isplaćuje organ uprave civilne zaštite koji je naredio učešće dobrovoljnog vatrogasca u

vatrogasnoj intervenciji, na provođenju stručnog osposobljavanja, obuci ili vježbi, odnosno čiji je štab civilne zaštite naredio to učešće.

Pravno lice, državni organ ili druga institucija u kojima se dobrovoljni vatrogasac nalazi u radnom odnosu dužni su omogućiti tom vatrogascu odsustvovanje sa posla kada je pozvan na vršenje poslova vatrogastva iz stava 1. ovog člana.

2. Prava građana za vrijeme učešća u vatrogasnoj intervenciji

Član 118.

Građanin koji po naredbi nadležnog štaba civilne zaštite ili drugog nadležnog organa učestvuje u gašenju požara i spašavanju ljudi i materijalnih dobara, pa bez svoje krivice zadobije povredu ili oboli, te zbog toga kod njega nastupi tjelesno oštećenje od najmanje 20% ima pravo na jednokratnu novčanu pomoć koja se ostvaruje na način i pod uslovima koji su utvrđeni u članu 115. ovog zakona.

U uslovima iz stava 1. ovog člana, građanin ima pravo na troškove prevoza, smještaja i ishranu u toku vršenja tih poslova.

Smještaj i ishrana osiguravaju se pod uslovom ako učešće u gašenju požara i spašavanja ljudi i materijalnih dobara traje neprekidno duže od osam sati.

Građanin ima pravo na naknadu za svoju uništenu ili oštećenu odjeću i obuću koja nastane u toku učešća u gašenju požara i spašavanju ljudi i materijalnih dobara koja se određuje srazmjerno vrijednosti uništene ili oštećene odjeće i obuće prema mjesnim prilikama koju utvrđuje komisija koju formira organ uprave civilne zaštite iz stava 5. ovog člana.

Sredstva za naknade iz ovog člana osiguravaju se u budžetu Federacije, kantona, općina i grada, koje obračunava i isplaćuje organ uprave civilne zaštite čiji je štab civilne zaštite naredio učešće građana u gašenju požara i spašavanju ugroženih ljudi i materijalnih dobara.

Član 119.

Kada po naredbi nadležnog štaba civilne zaštite ili drugog nadležnog organa građanin učestvuje u gašenju požara i spašavanju ljudi i materijalnih dobara, pa bude povrijeđen ili nastupi bolest ili invalidnost, kao neposredna posljedica vršenja zadatka na gašenju požara i spašavanju ljudi i materijalnih dobara, ima po tom osnovu prava iz penzijskog, invalidskog i zdravstvenog osiguranja kao za slučaj povrede na radu.

Članovi porodice građanina koji je u uslovima iz stava 1. ovog člana izgubio život, imaju prava iz penzijskog, invalidskog i zdravstvenog osiguranja kao da je izgubio život za slučaj povrede na radu. U ovom slučaju porodici pripada i pravo na troškove sahrane.

Prava iz st. 1. i 2. ovog člana, ostvaruju se na način i pod uslovima koji su utvrđeni u zakonu i drugim propisima o penzijskom, invalidskom i zdravstvenom osiguranju po osnovu povrede na radu.

Troškove sahrane iz stava 2. ovog člana isplaćuje organ uprave civilne zaštite čiji je štab civilne zaštite ili drugi nadležni organ naredio učešće građana u gašenju požara i spašavanju ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom.

3. Naknade za učešće u vatrogasnoj intervenciji

Član 120.

Lica u radnom odnosu koja po naredbi nadležnog štaba civilne zaštite ili drugog nadležnog organa, učestvuju u gašenju požara i spašavanju ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom, imaju pravo na novčanu naknadu koju obračunava i isplaćuje pravno lice, državni organ ili druga institucija kod koje se to lice nalazi u radnom odnosu. Naknada se obračunava u visini njegove prosječne mjesečne plaće utvrđene u prethodnom mjesecu prije učešća u gašenju požara i spašavanju ljudi i materijalnih dobara srazmjerno vremenu provedenom na vršenju tih poslova.

Vrijeme provedeno na gašenju požara iz stava 1. ovog člana, računa se u radni staž i doprinos za penzijsko, invalidsko i zdravstveno osiguranje plaća pravno lice, državni organ ili druga institucija kod koje se to lice nalazi u radnom odnosu.

Pravno lice, državni organ ili druga institucija koja je izvršila isplatu naknade iz stava 1. ovog člana, ima pravo podnijeti zahtjev za nadoknadu isplaćene naknade. Zahtjev se podnosi organu uprave civilne zaštite čiji je štab civilne zaštite naredio učešće tih lica na gašenju požara i spašavanju ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom.

Član 121.

Lica koja samostalno obavljaju neku djelatnost i koja po naredbi nadležnog štaba civilne zaštite ili drugog nadležnog organa, učestvuju u gašenju požara i spašavanju ljudi i materijalnih dobara, imaju pravo na novčanu naknadu ako je učešće trajalo najmanje osam ili više sati. Tu naknadu na zahtjev tog lica isplaćuje organ uprave civilne zaštite čiji je štab civilne zaštite naredio učešće tih lica u gašenju požara, s tim da ta lica sama vrše uplatu doprinosa za penzijsko, invalidsko i zdravstveno osiguranje iz vlastitih sredstava.

Novčana naknada iz stava 1. ovog člana obračunava se u visini prosječne dnevne zarade koja se dobije od prosječne mjesečne neto plaće u Federaciji prema posljednjem objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku, o čemu se donosi rješenje.

U uslovima iz stava 1. ovog člana, novčana naknada pripada i nezaposlenom licu, koju ostvaruje na način predviđen u odredbama st. 1. i 2. ovog člana.

Član 122.

Građani, pravna lica, državni organi i druge institucije koji su po naredbi nadležnog štaba civilne zaštite, za vrijeme vatrogasne intervencije iz čl. 94. i 96. ovog zakona, za potrebe gašenja požara i spašavanja ljudi i materijalnih dobara, dali alat, prevozna, tehnička i druga sredstva, imaju pravo na naknadu štete koja nastane oštećenjem ili uništenjem tih sredstava tokom korištenja u akcijama gašenja požara i spašavanja ljudi i materijalnih dobara.

Naknadu štete na zahtjev građana, pravnog lica, državnog organa ili druge institucije obračunava i isplaćuje organ uprave civilne zaštite čiji je štab civilne zaštite naredio predaju sredstava iz stava 1. ovog člana. Naknada se isplaćuje u visini stvarne štete prema mjesnim prilikama koju utvrđuje komisija koju formira organ uprave civilne zaštite čiji je štab naredio davanje sredstava iz stava 1. ovog člana.

Član 123.

Kada je profesionalna vatrogasna jedinica općine, grada ili kantona ili dobrovoljna vatrogasna jedinica vatrogasnog društva ili vatrogasna jedinica pravnog lica, po naredbi nadležnog organa uprave civilne zaštite ili nadležnog štaba civilne zaštite, učestvovala u gašenju požara na području druge općine ili grada, odnosno drugog kantona, ima pravo na naknadu:

- 1) za oštećenu ili uništenu opremu, tehnička i druga sredstva korištena u gašenju požara i spašavanju ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom;
- 2) za sredstva utrošena za gašenje požara (gorivo, dnevnice i druge troškove).

Naknadu za štete i troškove iz stava 1. ovog člana, utvrđuje komisija koja se formira prema članu 122. stav 2. ovog zakona, a određuje se u visini stvarne štete, odnosno u visini učinjenih troškova prema mjesnim prilikama.

Naknade i troškove iz stava 1. ovog člana, snosi općina i grad, odnosno kanton koji su tražili pomoć u gašenju požara na njihovom području, a isplaćuje se u roku od 30 dana od završene vatrogasne intervencije.

Općina, grad i kanton koji su isplatili naknadu i troškove iz stava 1. ovog člana, mogu tražiti nadoknadu isplaćene naknade na način predviđen u članu 126. ovog zakona.

Pravno lice ili druga institucija dužni su naknaditi štetu i troškove iz stava 1. ovog člana koje je imala profesionalna vatrogasna jedinica općine, grada i kantona za vrijeme njihovog angažiranja na gašenju požara na objektima i materijalnim dobrima pravnog lica, odnosno druge institucije. Ta naknada i troškovi se ostvaruje na zahtjev organa uprave civilne zaštite općine, grada, odnosno kantona čije su vatrogasne jedinice učestvovala u gašenju požara, a ostvaruje se prema stavu 2. ovog člana.

Član 124.

Pravnim licima, državnim organima, drugim institucijama i građanima pripada naknada štete koja nastane na njihovim materijalnim dobrima koja se koriste u gašenju požara na osnovu naredbi koje se donose na osnovu člana 99. stav 1. tač. 5), 7), 8), 9) i 11) ovog zakona.

Šteta koja nastane prema stavu 1. ovog člana, nadoknađuje se u visini stvarne štete prema mjesnim prilikama koju utvrđuje komisija koja se formira prema članu 122. stav 2. ovog zakona.

Naknadu štete iz stava 2. ovog člana plaća općina, grad, odnosno kanton na čijem je području gašen požar, a nadoknada isplaćene naknade vrši se na način predviđen u članu 126. ovog zakona.

Pravo na naknadu štete iz stava 1. ovog člana nemaju građani, pravna lica, državni organi i druge institucije, ako je korištenje materijalnih dobara vršeno radi gašenja požara na njihovim objektima i materijalnim dobrima.

Član 125.

Vlasnici, odnosno korisnici materijalnih dobara imaju pravo na naknadu štete koja nastane na njihovim materijalnim dobrima koja su korištena prilikom izvođenja vatrogasne intervencije prema članu 101. ovog zakona.

Stvarnu štetu prema mjesnim prilikama plaća općina, grad ili kanton čiji je rukovodilac akcije gašenja požara naredio korištenje tih sredstava, a obračun i isplatu štete vrši organ uprave civilne zaštite kome pripada taj rukovodilac akcije, koju utvrdi komisija koja se formira prema članu 122. stav 2. ovog zakona.

Član 126.

Općina, grad i kanton koji su isplatili troškove vatrogasne intervencije i štete iz člana 123. stav 1. ovog zakona, imaju pravo na nadoknadu tih troškova i štete koju ostvaraju od pravnih lica, državnih organa, drugih institucija i građana za koje se pravosnažnom sudskom odlukom utvrdi da su namjerno prouzrokovali taj požar.

Sudski postupak protiv pravnih lica, organa i institucija iz stava 1. ovog člana pokreće se tužbom koju podnosi organ uprave civilne zaštite općine ili grada, odnosno kantona na čijem je području vršena vatrogasna intervencija, odnosno gdje je gašen požar.

Član 127.

Procjena štete na materijalnim dobrima i drugoj imovini pravnih lica, državnih organa, drugih institucija i građana koja nastane od požara i eksplozija vrši se prema propisu o procjeni šteta od prirodnih i drugih nesreća koji je donešen na osnovu Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća

VIII - STRUČNO OSPOSOBLJAVANJE I USAVRŠAVANJE ZAPOSLENIH LICA ZA ZAŠTITU OD POŽARA I VATROGASACA

1. Stručno osposobljavanje i usavršavanje zaposlenih lica za zaštitu od požara

Član 128.

Pravna lica, državni organi i druge institucije dužni su kontinuirano organizirati i provoditi stručno osposobljavanje i usavršavanje svih zaposlenika, odnosno državnih službenika i namještenika (u daljem tekstu: zaposlena lica) koji se nalaze u radnom odnosu za provođenje mjera zaštite od požara na radnim mjestima na kojima se nalaze.

Obuka i osposobljavanje obuhvata upoznavanje zaposlenih lica sa svim izvorima opasnosti i načinu provođenja mjera zaštite od požara utvrđenih u općem aktu iz člana 24. ovog zakona.

Pored obuke iz stava 1. ovog člana, obavezno je najmanje jednom u dvije godine izvršiti obuku i provjeru znanja iz oblasti zaštite od požara svih zaposlenih lica prema posebnom programu obuke iz stava 6. ovog člana.

Poslove stručnog osposobljavanja zaposlenih lica prema programu iz stava 3. ovog člana, mogu samostalno da organiziraju i provode pravna lica, organi i institucije iz stava 1. ovog člana ili da izvođenje te obuke povjere pravnim licima koja su registrirana za tu djelatnost, a koja dobiju ovlaštenje kantonalne uprave civilne zaštite da ispunjavaju uslove za izvođenje obuke utvrđene u tom programu.

Zaposlena lica koja se, u skladu sa odredbom člana 24. stav 1. tačka 6) ovog zakona, odrede da se staraju za provođenje poslova zaštite od požara, odnosno lica raspoređena u službi zaštite od požara u pravnom licu, državnom organu i drugoj instituciji iz stava 2. tog člana, moraju imati najmanje srednju stručnu spremu, po pravilu, tehničkog smjera i položen ispit za protivpožarnu zaštitu iz stava 6. ovog člana.

Program obuke iz stava 3. i sadržaj programa i način polaganja ispita iz stava 5. ovog člana utvrđuje Federalna uprava civilne zaštite.

2. Stručno osposobljavanje i usavršavanje profesionalnih vatrogasaca

Član 129.

Svi profesionalni vatrogasci vatrogasnih jedinica kantona, općina i grada podliježu obavezi stalnog stručnog osposobljavanja i usavršavanja koje organiziraju i provode kantonalne uprave civilne zaštite i službe civilne zaštite općine i grada za vatrogasne jedinice u svom sastavu.

Stručno osposobljavanje i usavršavanje profesionalnih vatrogasaca provodi se putem obuke, seminara, savjetovanja, vježbi, kurseva ili drugih oblika stručnog osposobljavanja koja se organiziraju i provode prema planu i programu koji donosi Federalna uprava civilne zaštite, a koji realiziraju starješine profesionalnih vatrogasnih jedinica iz organa uprave civilne zaštite kantona, općine i grada. Profesionalni vatrogasci mogu se uputiti i na stručnu obuku i osposobljavanje koje organiziraju druge institucije kada se radi o pitanjima iz oblasti vatrogastva.

Profesionalne vatrogasne jedinice iz stava 1. ovog člana dužne su da u okviru svoje redovne djelatnosti organiziraju i stalno provode stručno osposobljavanje, uvježbavanje i kondicioniranje vatrogasaca svoje jedinice, radi održavanja i usavršavanja njihove spremnosti za vršenje operativnih poslova gašenja požara i spašavanja ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom ili eksplozijom i pružanja pomoći u akcidentnim situacijama.

Plan i program obuke iz stava 3. ovog člana donosi Federalna uprava civilne zaštite u kojem se određuje i način realiziranja te obuke.

Sredstva za troškove stručnog osposobljavanja i usavršavanja iz st. 2. i 3. ovog člana, osiguravaju zajednički Federalna i kantonalne uprave civilne zaštite.

U cilju stvaranja uslova za školovanje lica za obavljanje poslova vatrogasaca, Federalna uprava civilne zaštite će u saradnji sa kantonalnim ministarstvom nadležnim za

obrazovanje poduzeti mjere da se u nastavne planove i programe za određene srednje škole, a prvenstveno škole tehničkog smjera, ugrade određeni sadržaji iz oblasti zaštite od požara i vatrogasne djelatnosti pri čemu se postupa prema propisu iz člana 158. stav 1. tačka 3) ovog zakona.

Federalna uprava civilne zaštite donosi plan i program stručnog osposobljavanja i usavršavanja inspektora iz člana 146. stav 1. i člana 148. stav 1. ovog zakona i organizira i provodi tu obuku, a Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova donosi plan i program stručnog osposobljavanja i usavršavanja inspektora iz člana 151. stav 3. ovog zakona i organizira i provodi tu obuku.

3. Stručno osposobljavanje i usavršavanje dobrovoljnih vatrogasaca

Član 130.

Svi dobrovoljni vatrogasci koji se nalaze u dobrovoljnim vatrogasnim jedinicama koje su formirali dobrovoljna vatrogasna društva, kao i dobrovoljni vatrogasci koji se nalaze u vatrogasnim jedinicama koje su formirane u pravnim licima, podliježu obavezi stručnog osposobljavanja i usavršavanja i polaganja stručnog ispita iz oblasti vatrogasne djelatnosti (ispit za dobrovoljnog vatrogasca).

Program obuke i osposobljavanja za dobrovoljne vatrogasce iz stava 1. ovog člana, kao i sadržaj i način polaganja stručnog ispita za dobrovoljne vatrogasce propisuje Federalna uprava civilne zaštite.

Obuku i osposobljavanje prema programu iz stava 2. ovog člana, kao i polaganje stručnog ispita za dobrovoljne vatrogasce provode kantonalne uprave civilne zaštite i osiguravaju finansijska sredstva za te poslove.

Stručni ispit iz oblasti vatrogastva, prema programu iz stavu 2. ovog člana, polažu i lica koja obavljaju poslove portira, odnosno recepcionara u pravnim licima, državnim organima i drugim institucijama.

IX - FINANSIRANJE ZAŠTITE OD POŽARA I VATROGASTVA

1. Finansiranje zaštite od požara

Član 131.

Finansijska sredstva potrebna za organiziranje, provođenje i unapređenje mjera zaštite od požara predviđenih ovim zakonom, kao i obučavanje i osposobljavanje zaposlenih lica planiraju i osiguravaju pravna lica, državni organi i druge institucije svaki za svoje građevine i prostore i zaposlena lica.

Finansijska sredstva za potrebe iz stava 1. ovog člana, planiraju se i osiguravaju svake godine u okviru finansijskog plana pravnog lica, državnog organa i druge institucije, u okviru sredstava za obavljanje njihove redovne djelatnosti.

2. Finansiranje vatrogastva

Član 132.

Vatrogasna djelatnost predviđena ovim zakonom finansira se iz:

- 1) budžeta Federacije, kantona, općine i grada;
- 2) sredstava pravnih lica i vatrogasnih društava;
- 3) premija osiguranja;
- 4) dobrovoljnih priloga ili poklona pravnih i fizičkih lica;
- 5) međunarodne pomoći;
- 6) drugih izvora utvrđenih ovim i drugim zakonom.

Član 133.

U budžetu Federacije, kantona, općine i grada osiguravaju se finansijska sredstva potrebna za finansiranje slijedećih obaveza:

- 1) u budžetu Federacije - sredstva za obaveze utvrđene u članu 134. ovog zakona;
- 2) u budžetu kantona - sredstva za obaveze utvrđene u članu 135. ovog zakona;
- 3) u budžetu općine, odnosno grada - sredstva za obaveze utvrđene u članu 136. ovog zakona.

Član 134.

Federacija finansira:

- 1) obavljanje poslova zaštite od požara i vatrogastva iz čl. 12. i 13. ovog zakona koji su u nadležnosti federalnih ministarstava i drugih organa Federacije i Federalne uprave civilne zaštite;
- 2) organiziranje, pripremanje, opremanje i rad jedinice za zračni transport iz člana 67. stav 2. ovog zakona;
- 3) pružanje materijalne pomoći kantonima, općinama i gradu radi opremanja, obučavanja i osposobljavanja profesionalnih vatrogasnih jedinica koje oni osnivaju za njihove potrebe, a prvenstveno za nabavku vatrogasne i druge opreme potrebne za obavljanje vatrogasne djelatnosti iz nadležnosti tih jedinica;
- 4) pružanje pomoći kantonima, općinama i gradu za uklanjanje posljedica koje su nastale požarom radi stvaranja uslova za život ljudi na području koje je nastradalo požarom ili eksplozijom;
- 5) istraživačke i razvojne projekte koji se odnose na razvoj i usavršavanje zaštite od požara i vatrogastva od značaja za Federaciju;
- 6) naknade za učešće profesionalnih vatrogasnih jedinica kantona, općina i grada, kao i snaga i sredstava pravnih lica, državnih organa i građana čije angažiranje na gašenju požara na području Federacije naredi Federalni štab civilne zaštite;
- 7) organiziranje i provođenje stručne obuke i osposobljavanja i usavršavanja vatrogasaca i drugih lica za obavljanje vatrogasne djelatnosti koji su ovim zakonom stavljani u nadležnost Federacije;
- 8) naknade plate i druge naknade predviđene ovim zakonom za građane i lica u radnom odnosu za učešće u gašenju požara i spašavanju ugroženih ljudi i materijalnih dobara, kao i naknade za korištenje njihovih prevoznih i drugih sredstava i opreme u gašenju požara i spašavanju ljudi i materijalnih dobara koje naredi Federalni štab civilne zaštite;
- 9) naknade za učešće u zaštiti od požara utvrđene u članu 103. ovog zakona;

10) druge potrebe u vezi obavljanja zaštite od požara i vatrogasne djelatnosti iz nadležnosti Federacije utvrđene ovim zakonom.

Finansijska sredstva iz stava 1. ovog člana planiraju se i osiguravaju u budžetu Federacije na prijedlog Federalne uprave civilne zaštite.

Član 135.

Kanton finansira:

1) obavljanje poslova zaštite od požara i vatrogastva iz čl. 14. i 15. ovog zakona koja su u nadležnosti kantona i kantonalne uprave civilne zaštite;

2) organiziranje, pripremanje, materijalno opremanje, obuku i osposobljavanje i usavršavanje i rad zajedničke profesionalne vatrogasne jedinice koju osniva kanton;

3) pružanje materijalne pomoći općinama i gradu za finansiranje profesionalnih vatrogasnih jedinica koje osnivaju općine i grad;

4) učešće u saniranju posljedica na području kantona koje su nastale požarom, poduzeto radi stvaranja uslova za život ljudi na području nastradalom požarom;

5) istraživačke i razvojne projekte od značaja za zaštitu od požara i vatrogastvo iz nadležnosti kantona;

6) naknade za učešće profesionalnih vatrogasnih jedinica općina i grada u slučaju pružanja pomoći drugim općinama i gradu u gašenju požara koje angažira kantonalni štab civilne zaštite;

7) organiziranje i provođenje stručne obuke i osposobljavanja vatrogasaca i drugih lica za obavljanje vatrogasne djelatnosti iz nadležnosti kantona;

8) pružanje pomoći dobrovoljnim vatrogasnim društvima osnovanim na području kantona za finansiranje određenih poslova iz njihove nadležnosti od značaja za zaštitu od požara i vatrogastvo, a posebno za finansiranje dobrovoljnih vatrogasnih jedinica osnovanih u tim društvima;

9) naknade plaće i druge naknade predviđene ovim zakonom za građane i lica u radnom odnosu za njihovo učešće u gašenju požara i spašavanju ljudi i materijalnih dobara, kao i naknade za korištenje njihovih prevoznih, tehničkih i drugih sredstava i opreme koja se koriste u gašenju požara po naredbi kantonalnog štaba civilne zaštite;

10) učešće u sufinansiranju jedinice iz člana 134. stav 1. tačka 2) ovog zakona u skladu sa sporazumom Vlade Federacije i vlada kantona;

11) druge potrebe u oblasti zaštite od požara i vatrogasne djelatnosti iz nadležnosti kantona.

Finansijska sredstva za finansiranje zadataka iz stava 1. ovog člana, planiraju se i osiguravaju u budžetu kantona na prijedlog kantonalne uprave civilne zaštite.

Član 136.

Općina, odnosno grad finansira:

1) obavljanje poslova zaštite od požara i vatrogastva iz čl. 16. i 17. ovog zakona koji su u nadležnosti općine i grada i službe civilne zaštite općine, odnosno grada;

2) organiziranje, pripremanje, materijalno opremanje i stručna obuka i osposobljavanje profesionalne vatrogasne jedinice koju osniva općina, odnosno grad;

3) učešće u saniranju posljedica na području općine, odnosno grada koje nastanu požarom ili eksplozijom radi stvaranja neophodnih uslova za život ljudi na nastradalom području od požara, u skladu sa materijalnim mogućnostima općine odnosno grada;

4) pružanje pomoći dobrovoljnim vatrogasnim društvima osnovanim na području općine i grada za finansiranje određenih poslova iz njihove nadležnosti od značaja za

zaštitu od požara i vatrogastvo, a posebno za finansiranje dobrovoljnih vatrogasnih jedinica osnovanih u tim društvima;

5) naknade plaće i druge naknade predviđene ovim zakonom za građane i lica u radnom odnosu za njihovo učešće u gašenju požara, kao i naknade za korištenje njihovih prevoznih, tehničkih i drugih sredstava i opreme koja se koristi u gašenju požara po naredbi općinskog, odnosno gradskog štaba civilne zaštite;

6) druge potrebe u oblasti zaštite od požara i vatrogasne djelatnosti iz nadležnosti općine, odnosno grada.

Finansijska sredstva za finansiranje zadataka iz stava 1. ovog člana, planiraju se i osiguravaju u budžetu općine, odnosno grada na prijedlog službe civilne zaštite općine, odnosno grada.

Član 137.

Društva za osiguranje i druga pravna lica koja se bave osiguranjem imovine pravnih i fizičkih lica, dužna su izdvajati finansijska sredstva iz premije osiguranja imovine od požara i prirodnih sila u iznosu od 6%, a 1% sredstava od naplaćene funkcionalne premije osiguranja, koja se odnosi na osiguranje motornih vozila.

Sredstva iz stava 1. ovog člana uplaćuju se na poseban račun budžeta (trezora) kantona, a vode se na posebnom jedinstvenom transakcijskom računu budžeta Federacije, kantona, općine i grada. Ta sredstva se raspodjeljuju tako što 10 % pripada Federaciji, 20 % kantonu, od čega 4% za dobrovoljne vatrogasne jedinice formirane u dobrovoljnim vatrogasnim društvima na nivou kantona i 70 % općini i gradu od čega 6 % za dobrovoljne vatrogasne jedinice formirane u dobrovoljnim vatrogasnim društvima u općini odnosno gradu, u kojoj su ta sredstva ostvarena.

Izuzetno, u kantonima u kojima je formirana zajednička profesionalna vatrogasna jedinica za potrebe svih ili pojedinih općina na području kantona, sredstva iz stava 1. ovog člana raspoređuju se tako što 5% pripada Federaciji, a kantonu 95%, od čega 10 % za formirane dobrovoljne vatrogasne jedinice u dobrovoljnim vatrogasnim društvima na nivou kantona, s tim da se ova odredba ne odnosi na općine koje nisu obuhvaćene zajedničkom vatrogasnom jedinicom.

Sredstva na transakcijskom računu iz stava 2. ovog člana, koja nisu potrošena ne gase se istekom kalendarske (fiskalne) godine već se akumuliraju sa sredstvima koja se prikupljaju u toku naredne godine.

Sredstva iz st. 2. i 3. ovog člana mogu se koristiti samo za nabavku vatrogasne opreme, tehničkih i drugih sredstava za vatrogasne jedinice, stručno obučavanje i osposobljavanje vatrogasaca i održavanje opreme i vatrogasnih sredstava, te investicionu izgradnju i opremanje objekata za potrebe vatrogasnih jedinica.

Uslove, prioritete i način korištenja sredstava iz st. 2. i 3. za namjene iz stava 5. ovog člana, utvrđuju:

1) za sredstva Federacije - Vlada Federacije, na prijedlog Federalne uprave civilne zaštite;

2) za sredstva kantona - vlada kantona, na prijedlog kantonalne uprave civilne zaštite;

3) za sredstva općine, odnosno grada - općinski načelnik, odnosno gradonačelnik, na prijedlog službe civilne zaštite općine i grada.

Kontrolu uplate sredstava iz stava 1. ovog člana vrše nadležni organi i službe Federalnog ministarstva finansija.

Član 138.

Dobrovoljna vatrogasna društava finansiraju se iz sredstava koja osiguravaju osnivači društva, sredstava donacija i drugih vrsta pomoći fizičkih i pravnih lica, kao i sredstava koja se za njihove aktivnosti osiguraju u budžetu kantona, općine i grada.

Član 139.

Vatrogasni savezi finansiraju se članarinom svojih članova, donacijama i drugim vrstama pomoći pravnih i fizičkih lica, kao i sredstvima koja se za aktivnosti saveza osiguraju u budžetu Federacije, kantona, općine i grada.

Član 140.

Vatrogasne jedinice koje osnivaju pravna lica za svoje potrebe finansiraju se iz sredstava koja osigurava pravno lice u okviru sredstava za ostvarivanje svoje redovne djelatnosti.

Član 141.

Za općine koje imaju manje od 15.000 stanovnika ili su ekonomski nerazvijene, pa zbog toga nisu u mogućnosti u budžetu općine i drugim sredstvima predviđenim ovim zakonom u cjelini osigurati finansijska sredstva potrebna za finansiranje svoje profesionalne vatrogasne jedinice, dodatna sredstva će osigurati kanton i Federacija.

Vlada Federacije će u saradnji sa vladama kantona, a na prijedlog Federalne uprave civilne zaštite, odrediti općine iz stava 1. ovog člana i način osiguranja finansijskih sredstava za trajno finansiranje potreba iz stava 1. ovog člana.

Općine iz stava 1. ovog člana određuju se prema kategorijama područja posebne zaštite koja su uređena zakonom koji se odnosi na poticaj za razvoj područja posebne zaštite u Federaciji, kao i procjeni ugroženosti od požara područja Federacije.

X - UPRAVNI NADZOR NAD PROVOĐENJEM OVOG ZAKONA

Član 142.

Upravni nadzor nad primjenom ovog zakona i podzakonskih propisa donešenih na osnovu njega, u pitanjima koja su ovim zakonom stavljena u nadležnost Federacije vrše:

- 1) Federalna uprava civilne zaštite za pitanja koja su stavljena u njenu nadležnost;
- 2) Federalno ministarstvo financija - Federalno ministarstvo finansija, u odnosu na uplatu sredstava iz člana 137. ovog zakona;
- 3) druga federalna ministarstva u odnosu na pitanja u kojima su oni, na osnovu odredbi čl. 160. do 164. ovog zakona, donijeli odgovarajuće podzakonske propise ili tehničke standarde u oblasti zaštite od požara.

Upravni nadzor obuhvata uvid i kontrolu zadataka i aktivnosti koje se odnose na provođenje mjera zaštite od požara, pregled akata i dokumentacije iz oblasti zaštite od požara i vatrogastva, pružanje stručne pomoći davanjem stručnih objašnjenja i uputa za rad na upite pravnih lica, državnih organa i drugih institucija ili na drugi način, traženje podataka i obavještenja o obavljanju poslova zaštite od požara, odnosno provođenja vatrogasne djelatnosti, poduzimanje odgovarajućih mjera na pravilnom postupanju u primjeni ovog zakona, kao i rješavanje u drugostepenom upravnom postupku u slučajevima predviđenim ovim zakonom.

Pravna lica, državni organi i druge institucije dužni su dostaviti podatke i dokumentaciju koju zatraže organi iz stava 1. ovog člana.

Član 143.

Kantonalna uprava civilne zaštite vrši upravni nadzor u odnosu na pitanja koja su ovim zakonom stavljena u njenu nadležnost. Taj nadzor se ostvaruje u pravnim licima, kantonalnim organima uprave i općinskim i gradskim službama za upravu na području kantona.

Član 144.

Upravni nadzor iz čl. 142. i 143. ovog zakona, odnosi se na nadzor nad zakonitošću poduzetih aktivnosti i mjera u oblasti zaštite od požara i vatrogasne djelatnosti, prema ovom zakonu.

XI - INSPEKCIJA ZA ZAŠTITU OD POŽARA I VATROGASTVO

1. Nadležnost federalne inspekcije iz Federalne uprave civilne zaštite

Član 145.

Federalna uprava civilne zaštite, u okviru svoje nadležnosti, vrši poslove inspeksijskog nadzora u pitanjima koja su utvrđena u st. 2. i 3. ovog člana, u organima uprave i drugim organima Federacije i kantona i pravnim licima od značaja za Federaciju.

Inspeksijski nadzor u oblasti zaštite od požara odnosi se na slijedeća pitanja:

- 1) organiziranje i provođenje zaštite od požara u državnim organima, pravnim licima i drugim institucijama u skladu sa ovim zakonom i podzakonskim propisima donešenim na osnovu ovog zakona;
- 2) vršenje poslova iz nadležnosti kantonalne uprave civilne zaštite iz člana 15. ovog zakona;
- 3) programiranje razvoja zaštite od požara, u skladu sa odredbom člana 19. ovog zakona;
- 4) donošenje planova zaštite od požara kantona i pravnih lica od značaja za Federaciju u skladu sa odredbama čl. 21. i 22. ovog zakona;
- 5) opće akte iz člana 24. ovog zakona u državnim organima Federacije, kantona i pravnim licima od značaja za Federaciju;
- 6) dostavljanje podataka operativnim centrima civilne zaštite Federacije i kantona u skladu sa odredbama člana 54. ovog zakona;
- 7) provođenje statističkih istraživanja iz oblasti zaštite od požara iz nadležnosti kantona prema članu 55. ovog zakona;

- 8) planiranje i osiguranje finansijskih sredstava za potrebe iz člana 131. ovog zakona u državnim organima Federacije i kantona i pravnim licima od značaja za Federaciju;
- 9) provođenje obuke i osposobljavanja zaposlenih lica iz člana 128. ovog zakona u državnim organima Federacije i kantona i pravnim licima od značaja za Federaciju;
- 10) donošenje propisa iz člana 165. ovog zakona i njihova usklađenost sa ovim zakonom.

Inspekcijski nadzor u oblasti vatrogastva odnosi se na slijedeća pitanja:

- 1) organiziranje profesionalnih vatrogasnih jedinica u skladu sa odredbama člana 59. i čl. 62. do 66. ovog zakona;
- 2) postavljanje starješina profesionalnih vatrogasnih jedinica i njihovih zamjenika u skladu sa odredbama čl. 75. i 76. ovog zakona;
- 3) primjena odredaba čl. 105. i 106. ovog zakona;
- 4) provođenje provjere zdravstvene i psihofizičke sposobnosti vatrogasaca i starješina vatrogasnih jedinica u skladu sa odredbama čl. 109. i 110. ovog zakona;
- 5) provođenje stručnog osposobljavanja i usavršavanja profesionalnih vatrogasaca vatrogasne jedinice kantona, u skladu sa odredbom člana 129. ovog zakona;
- 6) planiranje i osiguranje finansijskih sredstava u budžetu Federacije, kantona, općine i grada za finansiranje zadataka utvrđenih u čl. 134. do 136. ovog zakona,
- 7) prikupljanje, raspodjela i korištenje finansijskih sredstava iz člana 137. ovog zakona na način predviđen u toj odredbi.

Federalni inspektor za vatrogastvo, pri vršenju inspekcijskog nadzora iz stava 3. ovog člana, može odrediti svaku mjeru kojom se može otkloniti ili spriječiti nastanak negativnih posljedica i kojom se osigurava postupanje u tim pitanjima na način predviđen ovim zakonom i propisima donešenim na osnovu ovog zakona.

Član 146.

Poslove inspekcijskog nadzora iz člana 145. ovog zakona iz oblasti zaštite od požara i vatrogastva obavljaju federalni inspektori zaštite od požara i federalni inspektori za vatrogastvo, koji imaju prava i dužnosti inspektora utvrđena u Zakonu o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine («Službene novine Federacije BiH», broj 35/05). Inspekcijski nadzor se provodi po pravilima Zakona o upravnom postupku („Službene novine Federacije BiH,“ br. 2/98 i 48/99).

Federalni inspektori iz stava 1. ovog člana, mogu biti lica koja imaju najmanje visoku stručnu spremu, VII stepen, iz oblasti zaštite od požara, sigurnosti i tehničkih struka koje su utvrđene u propisu iz člana 159. stav 1. tačka 1. ovog zakona i najmanje pet godine radnog staža, s tim da inspektor za zaštitu od požara mora imati položen stručni ispit predviđen za inspektora, a inspektor za vatrogastvo, osim stručnog ispita, mora imati položen i ispit za rukovodioca akcije gašenja požara.

Federalna uprava civilne zaštite donosi propis o sadržaju i načinu vršenja inspekcijskog nadzora iz stava 1. ovog člana.

Član 147.

Sve mjere u okviru svoje nadležnosti, federalni inspektor naređuje rješenjem.

Protiv rješenja federalnog inspektora može se izjaviti žalba u roku od osam dana od dana prijema rješenja. Žalba se izjavljuje direktoru Federalne uprave civilne zaštite.

Rješenje donešeno po žalbi je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor kod nadležnog suda u roku od 30 dana od dana prijema rješenja.

Pravna lica, državni organi i druge institucije iz člana 145. stav 1. ovog zakona, dužni su postupiti po rješenju federalnog inspektora.

2. Nadležnost kantonalne inspekcije iz kantonalne uprave civilne zaštite

Član 148.

Kantonalni inspektori za zaštitu od požara i kantonalni inspektori za vatrogastvo iz kantonalne uprave civilne zaštite, vrše inspekcijski nadzor u oblasti zaštite od požara i vatrogastva u općinama i gradu i svim pravnim licima od značaja za kanton, općinu i grad, a koja su utvrđena u odredbama st. 2. i 3. ovog člana.

U oblasti zaštite od požara inspekcijski nadzor se vrši u odnosu na pitanja iz člana 145. stav 2. ovog zakona, osim pitanja koja su za općinu i grad tom odredbom stavljena u nadležnost federalne inspekcije, kao i donošenje propisa o dimnjačarskoj djelatnosti iz člana 26. ovog zakona i postupanje društva za osiguranje prema odredbama čl. 52. i 53. ovog zakona.

U oblasti vatrogastva inspekcijski nadzor se vrši u odnosu na slijedeća pitanja:

1) nadzor nad provođenjem onih mjera zaštite od požara koje su od značaja za efikasno izvršenje vatrogasne intervencije, a što se odnosi naročito na slijedeća pitanja: ispravnost i funkcionalnost vodozahvata, hidranata, aparata za gašenje požara, odlaganje zapaljivih tekućina, gasova i drugih zapaljivih materija u podrumima, tavanima i drugim mjestima gdje predstavljaju opasnost, prohodnost požarnih puteva i prilaza elektrorazvodnim tablama, hidrantima, aparatima, blokadnim ventilima gasnih instalacija i slično, te provođenje zabrane korištenja otvorenog plamena i pušenja na mjestima sa povećanom opasnošću od pojave požara;

2) lične i materijalne formacije vatrogasnih jedinica općine i grada i popunjenost tih jedinica vatrogascima koji ispunjavaju propisane uslove, pravilnost čuvanja tehničkih sredstava i vatrogasne opreme i njeno održavanje u ispravnom stanju i provođenje obuke i stručnog osposobljavanja i usavršavanja vatrogasaca tih jedinica prema utvrđenim planovima i programima obuke;

3) vođenje propisane evidencije iz člana 74., i pravilnost postavljanja komandira jedinica iz člana 88. ovog zakona na način predviđen u članu 78. ovog zakona;

4) vođenje evidencija iz člana 112. ovog zakona;

5) osnivanje vatrogasnih jedinica u pravnim licima prema članu 88. ovog zakona;

6) vršenje poslova zaštite od požara i vatrogastva iz nadležnosti dobrovoljnih vatrogasnih društava u skladu sa odredbama čl. 80. do 84. ovog zakona;

7) usklađenost općih akata vatrogasnih društava i njihovih saveza sa odredbama čl. 81. do 83. i člana 87. ovog zakona.

8) primanje vatrogasca pripravnika na pripravnički staž u skladu sa odredbom člana 108. ovog zakona;

9) rješavanje zahtjeva građana i drugih lica u vezi ostvarivanja naknada u skladu sa odredbama čl. 118. do 127. ovog zakona;

10) organiziranje i provođenje stručnog osposobljavanja i usavršavanja dobrovoljnih vatrogasaca u skladu sa članom 130. ovog zakona.

Kantonalni inspektor za zaštitu od požara i inspektor za vatrogastvo može biti lice koje ispunjava uslove iz člana 146. stav 2. ovog zakona.

Ako nije postavljen kantonalni inspektor za zaštitu od požara ili kantonalni inspektor za vatrogastvo iz stava 1. ovog člana, u tom slučaju privremeno, do postavljenja tog kantonalnog inspektora, inspekcijски nadzor vrši federalna inspekcija iz Federalne uprave civilne zaštite.

Član 149.

Kantonalni inspektor za vatrogastvo, pri vršenju inspekcijskog nadzora iz člana 148. stava 1. tačka 2) ovog člana, može narediti mjere iz člana 145. stav 4. ovog zakona.

Sve mjere koje kantonalni inspektor za zaštitu od požara i inspektor za vatrogastvo naređuje, pri vršenju inspekcijskog nadzora, vrše se rješenjem.

Protiv rješenja kantonalnog inspektora može se izjaviti žalba u roku od osam dana od dana prijema rješenja. Žalba se izjavljuje federalnoj inspekciji za zaštitu od požara i vatrogastva iz Federalne uprave civilne zaštite, ako je rješenje donešeno na osnovu ovog zakona i propisa donešenih na osnovu ovog zakona.

Rješenje donešeno po žalbi iz stava 3. ovog člana je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor prema članu 147. stav 3. ovog zakona.

Pravna lica, državni organi i druge institucije iz člana 148. ovog zakona, kod kojih se vrši inspekcijски nadzor, dužna su postupiti po rješenju kantonalnog inspektora.

3. Inspekcijски nadzor zaštite od požara iz nadležnosti ministarstva unutrašnjih poslova

Član 150.

Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova i kantonalna ministarstva unutrašnjih poslova vrše poslove inspekcijskog nadzora nad provođenjem mjera zaštite od požara određenih ovim zakonom i planovima zaštite od požara, kao i nad provođenjem propisa o tehničkim normativima i standardima koji se odnose na zaštitu od požara, osim u pitanjima koja su u čl. 145. i 148. ovog zakona, stavljena u nadležnost inspekcije Federalne, odnosno kantonalne uprave civilne zaštite.

Inspektori organa unutrašnjih poslova iz stava 1. ovog člana, dužni su pri vršenju inspekcijskog nadzora ostvarivati odgovarajuću saradnju sa inspektorima iz Federalne, odnosno kantonalne uprave civilne zaštite u cilju rješavanja pitanja od zajedničkog interesa.

Član 151.

Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova vrši inspekcijski nadzor nad provođenjem mjera zaštite od požara u pravnim licima i drugim institucijama u privatnom i državnom vlasništvu u sljedećim oblastima:

- 1) industrijskim objektima za preradu i proizvodnju zapaljivih tečnosti i gasova;
- 2) industrijskim objektima za proizvodnju eksplozivnih materija;
- 3) pravnim licima koja se bave transportom i distribucijom gasa u gasovodima i drugim gasnim postrojenjima (toplane, stambene i druge zgrade i dr.);
- 4) u objektima i postrojenjima za proizvodnju energije nazivne snage iznad 35 MW;
- 5) skladištima zapaljivih tečnosti kapaciteta iznad 1000 m³;
- 6) skladištima zapaljivih gasova kapaciteta iznad 30 m³;
- 7) skladištima zapaljivih gasova u bocama kapaciteta iznad 5000 kg;
- 8) objektima hemijske, tekstilne i drvne industrije u kojima se na jednom lokalitetu u više objekata odvija jedinstveni tehnološki proces;
- 9) pravnim licima koja se bave prometom eksplozivnih materija, zapaljivih tečnosti i gasova, kao i promet opasnih materija u dijelu za koje je nadležno ministarstvo;
- 10) pravnim licima i državnim organima i drugim institucijama kojima je povjereno na upravljanje područje prirodnog i kulturno – historijskog naslijeđa od značaja za Federaciju;
- 11) pravnim licima, državnim organima i drugim institucijama koje se bave poslovima arhive i arhivske građe od značaja za nauku i istoriju;
- 12) pravnim licima koja proizvode, koriste ili skladište radioaktivne materije i nuklearno gorivo i druge štetne i opasne materije za ljude i okolinu;
- 13) pravnim licima i objektima u vlasništvu Federacije i objektima koji se posebno osiguravaju, a koje odredi nadležni organ Federacije.
- 14) saraduje u akcijama policije, vezanim za kontrolu prometa eksplozivnih i drugih opasnih materija;
- 15) učestvuje u radu operativnih ekipa na razjašnjenju uzroka i utvrđivanju odgovornosti za nastanak požara, eksplozija i havarija, te akcidenata sa opasnim materijama.

Kantonalna ministarstva unutrašnjih poslova vrše inspekcijski nadzor nad provođenjem mjera zaštite od požara:

- 1) u skladištima eksplozivnih materija za upotrebu u privredi;
- 2) u objektima i postrojenjima za proizvodnju energije nazivne snage do 35 MW;
- 3) u skladištima zapaljivih tečnosti kapaciteta do 1000 m³;
- 4) u skladištima zapaljivih gasova u bocama kapaciteta do 5000 kg;
- 5) u objektima hemijske, tekstilne i drvne industrije i drugim industrijskim objektima na području kantona;
- 6) u trgovinskom prometu pirotehničkih sredstava;
- 7) u pravnim licima i državnim organima i drugim institucijama kojima je povjereno na upravljanje područje prirodnog i kulturno-historijskog naslijeđa od značaj za kanton, općinu i grad;
- 8) u državnim organima i drugim institucijama koje se bave poslovima arhive i arhivske građe iz nadležnosti kantona, općina i grada;
- 9) u objektima masovnog okupljanja građana (koncertne dvorane, stadioni, sportske dvorane itd.);
- 10) u objektima u vlasništvu kantona, općina i grada;
- 11) u objektima fizičkih lica i objektima pravnih lica u državnom ili privatnom vlasništvu koji nisu u kategoriji industrijskih objekata.

12) saraduju u akcijama policije, vezanim za kontrolu prometa eksplozivnih i drugih opasnih materija iz nadležnosti kantona;

13) učestvuje u radu operativnih ekipa na razjašnjenju uzroka i utvrđivanju odgovornosti za nastanak požara, eksplozija i havarija, te akcidenata sa opasnim materijama iz nadležnosti kantonalnih ministarstava za unutrašnje poslove.

Poslove inspekcijaskog nadzora iz stava 1. ovog člana, iz oblasti zaštite od požara iz nadležnosti Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova vrše federalni inspektori za zaštitu od požara, a iz nadležnosti kantonalnih ministarstava unutrašnjih poslova vrše kantonalni inspektori za zaštitu od požara (u daljem tekstu: inspektori).

Inspektor iz stava 3. ovog člana može biti lice koje ispunjava uslove predviđene za inspektore iz člana 146. stav 2. ovog zakona.

Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova donosi propis o sadržaju i načinu vršenja poslova inspekcijaskog nadzora iz st.1.i 2. ovog člana.

Član 152.

Inspektori iz člana 151. stav 3. ovog zakona, pri obavljanju inspekcijkih poslova, imaju prava i dužnosti inspektora utvrđena u Zakonu o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine, koji je naveden u članu 146. stav 1. ovog zakona, a inspekcijski nadzor vrše u skladu sa ovim zakonom i propisima i pravilima tehničke struke. U cilju sprječavanja izbijanja i širenja požara, inspektori mogu narediti da se poduzmu sljedeće mjere:

1) izvrši ispitivanje ispravnosti i funkcionalnosti postrojenja, instalacija ili uređaja od kojih prijeti opasnost za izbijanje požara, ili su u funkciji zaštite od požara, gašenja i sprječavanja širenja požara;

2) dovedu u ispravno stanje ili da se preurede, premjeste odnosno demontiraju postrojenja, instalacije ili uređaji od kojih prijeti opasnost za izbijanje požara;

3) dovedu u ispravno i funkcionalno stanje postrojenja, instalacije ili uređaje koji su u funkciji zaštite od požara, gašenja i sprječavanja širenja požara;

4) izvrši popravka, rekonstrukcija, dogradnja i pregradnja na objektima u svrhu sprječavanja izbijanja i širenja požara ili spašavanja ljudi i materijalnih dobara;

5) zabrani upotreba objekta ili postrojenja, uređaja i instalacija ako se njihovim preuređenjem ili drugim mjerama ne može otkloniti opasnost od požara po ljude i tuđa materijalna dobra;

6) izvrši uklanjanje građevinskih i drugih fizičkih prepreka, predmeta i materijala koji bi u slučaju izbijanja požara predstavljali smetnju za brzu i efikasnu evakuaciju ljudi i gašenje požara, ili bi svojim izgledom ili funkcijom mogli dovesti u zabludu ljude koji se evakuiraju;

7) izvrši uklanjanje zapaljivih materijala koji su ugrađeni u konstruktivne elemente građevine, ili su upotrebljeni za horizontalne i vertikalne površine evakuacionih puteva, ako ti materijali predstavljaju opasnost za nastanak i širenje požara ili u požaru razvijaju otrovne gasove ili preveliku količinu dima;

8) izvrši uklanjanje i čišćenje otpadnih materija i prašine sa mjesta na kojima pogoduju izbijanju i širenju požara;

9) zabrani upotrebu otvorenog plamena, iskrenja i žara, uključujući i uređaje koji ih mogu stvarati, na mjestima na kojima bi mogli izazvati požar;

10) zabrani upotrebu ili držanje lako zapaljivih tečnosti i gasova, kao i posebno zapaljivih čvrstih materija, ako se koriste na način koji nije siguran ili se drže na neuslovnim mjestima ili mjestima na kojima predstavljaju opasnost po okolinu;

11) poduzmu zaštitne mjere protiv namjernog ili slučajnog ubacivanja predmeta u objekte i prostore gdje bi mogli izazvati požar;

12) izvrši obilježavanje požarnih puteva i puteva evakuacije, postave odgovarajući znaci, natpisi i uputstva, izvede sigurnosna i panik rasvjeta;

13) izvedu propisni izlazi iz objekata radi omogućavanja brzog izlaska ljudi u slučaju požara;

14) osigura stalni nadzor nad mjestima gdje su smještene zapaljive i eksplozivne materije;

15) osigura stalno, povremeno ili privremeno vatrogasno ili protivpožarno dežurstvo u građevinama ili vanjskom prostoru;

16) osigura stabilne, polustabilne, mobilne i druge odgovarajuće instalacije i uređaje za gašenje požara, kao i instalacije za dojavu požara i druge instalacije i uređaje sa zaštitnim i kontrolnim djelovanjem u funkciji zaštite ljudi i materijalnih dobara;

17) zabrani daljnje izvođenje radova dok izvođač radova ne poduzme potrebne mjere za sprečavanje izbijanja širenja požara i ne osigura potrebna sredstva i opremu za gašenje požara;

18) otklone nedostaci u projektnoj dokumentaciji koja nije u skladu sa propisima, standardima i drugim normativima u funkciji zaštite od požara, a prema potrebi i da zabrani daljnje izvođenje radova dok se navedeni propusti ne otklone, i

19) naredi poduzimanje drugih mjera propisanih tehničkim propisima, radi sprečavanja izbijanja i širenja požara.

Prije određivanja mjera iz tač. 1. do 5. stava 1. ovog člana, inspektor može odrediti stručni komisijski pregled objekta i postrojenja, ako ocjeni da je taj pregled neophodan.

Član 153.

Pri vršenju inspeksijskog nadzora, inspektor ima slijedeća ovlaštenja:

1) pregledati sve zatvorene prostorije i otvorene prostore, postrojenja i uređaje, te poduzeti druge radnje potrebne za utvrđivanje primjene propisanih i naređenih mjera zaštite od požara;

2) može ući u stan na traženje stanara ili radi otklanjanja ozbiljne neposredne opasnosti od požara po život i zdravlje ljudi ili materijalnih dobara većeg obima.

Pravno lice i drugi korisnici ili vlasnici građevina i prostora dužni su omogućiti inspektoru obavljanje inspeksijskog nadzora i na njegovo traženje pružiti potrebne podatke, dokumente i obavještenja.

Član 154.

Ako postoji neposredna opasnost od nastanka požara ili eksplozije i ako je ugrožen život i zdravlje ljudi i njihova materijalna dobra, i ako drugim mjerama nije moguće otkloniti opasnost, inspektor će svojim rješenjem ograničiti ili zabraniti:

1) rad u građevini ili rad pojedinog uređaja;

2) upotrebu zapaljivih, eksplozivnih i drugih opasnih materija, tehnoloških postupaka ili proizvoda;

3) obavljanje pojedinih djelatnosti ili poslova.

Član 155.

Sve mjere iz čl. 152. i 154. ovog zakona, inspektor naređuje rješenjem.

Protiv rješenja inspektora iz Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova može se izjaviti žalba u roku od osam dana od dana prijema rješenja. Žalba se izjavljuje federalnom ministru unutrašnjih poslova.

Rješenje donešeno po žalbi iz stava 2. ovog člana je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor kod nadležnog suda u roku od 30 dana od dana prijema rješenja.

U rješenju o ograničenju ili zabrani iz čl. 152. i 154. ovog zakona, inspektor može odrediti da žalba ne odlaže izvršenje rješenja.

Pravna lica i vlasnici i korisnici građevina i prostora dužni su postupiti po rješenju inspektora iz stava 1. ovog člana.

Član 156.

Protiv rješenja inspektora iz kantonalnog ministarstva unutrašnjih poslova, može se izjaviti žalba inspekciji za zaštitu od požara Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova u roku od osam dana od dana prijema rješenja.

Na rješenje donešeno po žalbi iz stava 1. ovog člana primjenjuje se odredba člana 155. stav 3. ovog zakona.

4. Inspeksijski nadzor zaštite od požara u šumama, na poljoprivrednom zemljištu i okolišu

Član 157.

Inspeksijski nadzor nad provođenjem mjera zaštite od požara u šumama i na šumskom zemljištu obavljaju šumarski inspektori, na poljoprivrednom zemljištu obavljaju poljoprivredni inspektori, a za zaštićena područja prirodnog i kulturno - historijskog nasljeđa nadzor vrše inspektori iz te oblasti po propisima kojima su uređene inspekcije u tim oblastima.

Federalni inspektori iz stava 1. ovog člana, pri vršenju tog inspeksijskog nadzora imaju ovlaštenja inspektora utvrđena u propisima koji se odnose na te inspekcije.

XII - OVLAŠTENJE ZA DONOŠENJE PODZAKONSKIH PROPISA

Član 158.

Vlada Federacije, na prijedlog Federalne uprave civilne zaštite, donosi sljedeće propise:

- 1) pravila službe za profesionalne i dobrovoljne vatrogasne jedinice i vatrogasne jedinice pravnih lica;
- 2) propis o uniformi, nazivima funkcija i funkcionalnim oznakama vatrogasaca u profesionalnim i dobrovoljnim vatrogasnim jedinicama, ovlaštenja starješina tih jedinica, zaštitnoj i radnoj odjeći i opremi vatrogasaca;
- 3) propis o tehničkim uslovima koje mora zadovoljiti obrazovna ustanova u vezi sa školovanjem vatrogasaca u srednjim školama u saradnji sa Federalnim ministarstvom obrazovanja i nauke i kantonalnim ministarstvima nadležnim za obrazovanje;

4) propise određene u članu 22. stav 4., članu 107., članu 113. stav 2. i članu 141. stav 2. ovog zakona.

U pripremi propisa iz stava 1. ovog člana učestvuju i predstavnici vatrogasaca iz kantonalnih uprava civilne zaštite o čemu se stara Federalna uprava civilne zaštite.

Član 159.

Federalna uprava civilne zaštite donosi:

1) propis o kriterijima za kadrovske, tehničke i druge uslove koje moraju ispunjavati pravna lica registrirana za obavljanje poslova iz oblasti zaštite od požara, koji se izrađuje u saradnji sa Federalnim ministarstvom energije, rudarstva i industrije i Federalnim ministarstvom prostornog uređenja;

2) propis o obimu i postupku provjere i ispitivanja ispravnosti i funkcionalnosti sistema aktivne zaštite od požara i o uslovima za pravna lica koja vrše poslove ispitivanja ispravnosti i funkcionalnosti sistema aktivne zaštite od požara, kao i program i način polaganja stručnog ispita za obavljanje tih poslova koji se izrađuje u saradnji sa Federalnim ministarstvom unutrašnjih poslova;

3) propis o uslovima koje moraju ispunjavati objekti za smještaj profesionalnih i dobrovoljnih vatrogasnih jedinica i vatrogasnih jedinica pravnih lica i minimum materijalno - tehničkih sredstava potrebnih za održavanje opreme i sredstava tih jedinica;

4) propis o minimumu tehničke opreme i sredstava i rok korištenja te opreme i sredstava za profesionalne i druge vatrogasne jedinice koja je neophodna za uspješno djelovanje tih jedinica;

5) propise predviđene u odredbama člana 47. stav 4., člana 54. stav 3., člana 74. stav 2., člana 128. stav 6., člana 130. stav 2. i člana 146. stav 3. ovog zakona.

Član 160.

Federalno ministarstvo prostornog uređenja donosi:

1) propis o zaštiti od požara građevina za javnu upotrebu, u saradnji sa Federalnom upravom civilne zaštite;

2) propis o tehničkim normativima za vanjsku i unutrašnju hidrantsku mrežu za gašenje požara, u saradnji sa Federalnim ministarstvom poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva;

3) propis za zaštitu visokih objekata od požara, u saradnji sa Federalnim ministarstvom okoliša i turizma i Federalnim ministarstvom energije, rudarstva i industrije;

4) propis predviđen u članu 29. stav 2. ovog zakona.

Član 161.

Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije, donosi:

1) propis o uslovima koje moraju ispunjavati pravna lica ovlaštena za certificiranje požarnih karakteristika materijala i elemenata građevinskih konstrukcija, u saradnji sa Federalnim ministarstvom prostornog uređenja;

2) propis o tehničkim normativima za uređaje za automatsko zatvaranje vrata i klapni otpornih prema vatri;

3) propis o tehničkim normativima za sisteme za odvođenje dima i toplote nastalih u požaru, u saradnji sa Federalnim ministarstvom okoliša i turizma i Federalnim ministarstvom prostornog uređenja;

4) propis o izgradnji postrojenja za tečni naftni gas i uskladištenju i pretakanju tečnog naftnog glasa;

- 5) propis o stručnoj spremi i načinu provjere stručnog znanja lica koja mogu rukovati eksplozivnim materijama, zapaljivim tečnostima i gasovima u prometu, kao i mjerama zaštite od požara;
- 6) propis o tehničkim normativima o gromobranima;
- 7) propis o tehničkim normativima za uređaje u kojima se nanose i suše premazna sredstva;
- 8) propis o smještaju i držanju ulja za loženje;
- 9) propis o sistemima za automatsku dojavu požara;
- 10) propis o sistemima za automatsko gašenje požara vodom, gasom i drugim medijima;
- 11) propis o uslovima za ispitivanje uvezenih uređaja za dojavu i gašenje požara;
- 12) propis o izgradnji stanica za snabdijevanje prijevoznih sredstava gorivom i o uskladištenju i pretakanju goriva;
- 13) propis o izgradnji postrojenja za zapaljive tečnosti i uskladištenju i pretakanju zapaljivih tečnosti;
- 14) propis o tehničkim normativima za zaštitu od požara i eksplozije pri čišćenju sudova za zapaljive tečnosti;
- 15) propis o tehničkim normativima za projektiranje, građenje i održavanje gasnih kotlovnica;
- 16) propis o osnovnim zahtjevima za opremu, zaštitne sisteme i komponente namijenjene eksplozivnoj atmosferi gasova, para, maglica i prašina;
- 17) propis o tehničkom nadzoru električnih postrojenja, instalacija i uređaja namijenjenih za rad u prostorima ugroženih eksplozivnom atmosferom;
- 18) propis o mjerama zaštite od požara pri izvođenju radova zavarivanja, rezanja i lemljenja;
- 19) propis iz člana 39. stav 6. ovog zakona.

Član 162.

Federalno ministarstvo prometa i komunikacija donosi propis o uslovima za vatrogasne pristupe i prolaze za stambene i druge zgrade i objekte i za sve prostore koji se smatraju građevinama i prostorima iz člana 20. stav 1. ovog zakona.

Član 163.

Federalno ministarstvo zdravstva donosi propis o kriterijima za utvrđivanje psihofizičke i zdravstvene sposobnosti za profesionalne i dobrovoljne vatrogasce i vatrogasce u vatrogasnim jedinicama pravnog lica i starješine vatrogasnih jedinica.

Član 164.

Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova donosi:

- 1) propis o izboru i održavanju aparata za gašenje početnog požara i o određivanju aparata koji se mogu stavljati u promet ako su snabdjeveni garantnim listom i tehničkim uputstvom i o najmanjem trajanju garantnog roka i roka osiguranog servisiranja za te aparate;
- 2) propis o uslovima koje moraju ispunjavati fizička i pravna lica koja obavljaju kontrolu ispravnosti, servisiranje i održavanje aparata za gašenje početnog požara i o sadržaju programa i načinu polaganja stručnog ispita za obavljanje tih poslova;
- 3) propis o tehničkim normativima za zaštitu skladišta od požara i eksplozija;
- 4) propis predviđen u članu 151. stav 5. ovog zakona;

- 5) propis o prijevozu opasnih materija.

XIII - PROPISI KANTONA, OPĆINE I GRADA

Član 165.

Kanton, općina i grad su dužni svojim propisom utvrditi nadležnost svojih organa vlasti u oblasti zaštite od požara i vatrogastva i druga pitanja koja su za kanton, općinu i grad predviđena ovim zakonom, kao i pitanja koja nisu uređena ovim zakonom, a važna su za organizaciju i efikasno funkcioniranje zaštite od požara i vatrogastva na području kantona, općine i grada.

XIV - KAZNE ODREDBE

Član 166.

Novčanom kaznom od 5.000,00 KM do 15.000,00 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice:

- 1) ako nije donešen plan zaštite od požara (član 22. stav 3.);
- 2) ako ne izvršava zadatke utvrđene u planu zaštite od požara (član 23.);
- 3) ako ne donesu opći akt iz člana 24. ovog zakona;
- 4) ako ne provodi opće mjere za zaštitu od požara (član 27. stav 2.);
- 5) ako u glavnom projektu mjere zaštite od požara nije prikazalo grafički, tekstualno niti je izdata potvrda kojom se potvrđuje da su mjere zaštite od požara primjenjene u glavnom projektu ili nije izvršena predviđena kontrola (član 30.);
- 6) ako nije izrađen elaborat zaštite od požara (član 31.);
- 7) ako u projektu nije predvidilo i primijenilo mjere zaštite od požara ili nije izradilo elaborat zaštite od požara na gradilištu (član 32.);
- 8) ako nije izgrađeno komunikacijsko ili požarno stepenište (član 33.);
- 9) ako upotrebljava instalacije i uređaje, dimovode i ložišta koji nisu ispravni (čl. 34. i 35.);
- 10) ako koristi građevinu bez upotrebne dozvole (član 38. stav 4.);
- 11) ako vrši prodaju uređaja, opreme i sredstava namjenjenih za dojavu, gašenje i sprečavanje širenja požara koja nisu certificirana (član 40. stav 4);
- 12) ako upotrebljava i skladišti zapaljive, eksplozivne i druge opasne materije koje nisu u skladu sa propisanim tehničkim normativima i standardima (član 41.);
- 13) ako ne organizira i provodi zaštitu od požara u šumama i na šumskom i poljoprivrednom zemljištu u skladu sa odgovarajućim propisima (član 44.);
- 14) ako ne organizira i provodi zaštitu od požara prirodnog i kulturno – istorijskog naslijeđa ili ne ažurira plan zaštite od požara (član 45.);
- 15) ako upotrebljava ugrađeni sistem aktivne zaštite od požara bez pribavljene potvrde o ispravnosti i funkcionalnosti sistema ili ne vrši njegovu stalnu tehničku kontrolu (član 47. stav 1.);
- 16) ako ne osigurava propisani protočni kapacitet i pritisak vode u hidrantskoj i vodovodnoj mreži ili ne održava u ispravnom stanju hidrantsku mrežu (član 49.);
- 17) ako nije prije stavljanja u promet izvršilo certificiranje opreme, uređaja i drugih sredstava za zaštitu od požara sa propisima i standardima iz člana 51. st.1. i 2. ovog zakona (član 51. stav 4.);
- 18) ako izvrši osiguranje osiguranika koji nije otklonio propuste i nedostatke koji mogu dovesti u opasnost tuđi život i materijalna dobra (član 53. stav 3.);

19) ako ne osnuje dobrovoljnu vatrogasnu jedinicu u uslovima iz člana 82. stav 2. ovog zakona;

20) ako ne osnuje vatrogasnu jedinicu prema odredbi člana 88. st. 1. i 2. ovog zakona;

21) ako ne postupi po naredbi organa uprave civilne zaštite ili štaba civilne zaštite iz člana 91. stav 3., člana 95. stav 2., i člana 97. stav 1. ovog zakona;

22) ako ne postupi po rješenju rukovodioca akcije gašenja požara ili rješenju inspektora iz člana 99. st. 2. i 3. ovog zakona (član 99. stav 5.);

23) ako ne dozvoli korištenje zemljišta, zgrada i drugih objekata za potrebe gašenja požara koje naredi rukovodilac akcije gašenja požara (član 101. stav 2.);

24) ako ne izdvaja niti uplaćuje finansijska sredstva za zaštitu od požara iz člana 137. stav 1. ovog zakona;

25) ako inspektoru onemogućiti vršenje inspekcijskog nadzora (član 153. stav 2.);

26) ako ne postupi po rješenju inspektora iz člana 147. stav 4., člana 149. stav 3., člana 155. stav 5. i člana 157. ovog zakona.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kaznit će se i odgovorno lice u pravnom licu i drugoj instituciji novčanom kaznom od 1.000,00 KM do 2.500,00 KM.

Član 167.

Novčanom kaznom od 3.000,00 KM do 10.000,00 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice i druga institucija:

1) ako ne upozna zaposlena lica sa općim aktom iz člana 24. ovog zakona (član 24. stav 3.);

2) ako održavanje i ispitivanje aparata za gašenje početnih požara nije izvršeno na način predviđen u članu 39. ovog zakona;

3) ako stavi u prodaju ili prodaje zapaljive, eksplozivne i druge opasne materije koje nisu upakovane u propisanu ambalažu i nema propisanu dokumentaciju izdatu od strane proizvođača (član 42);

4) ako pri prevozu u cestovnom, željezničkom, pomorskom, riječnom, jezerskom i avionskom saobraćaju ne provodi mjere zaštite od požara (član 43.);

5) ako ne organizira vatrogasno dežurstvo iz člana 46. ovog zakona;

6) ako ne održava u ispravnom stanju niti vrše kontrolu ispravnosti uređaja za dojavu i gašenje požara (član 48.);

7) ako ne održava u ispravnom stanju instalacije iz člana 50. ovog zakona;

8) ako opertivnim centrima civilne zaštite ne dostavi podatke o događajima koji se odnose na pojave požara i njegovo širenje i druge podatke ili ne vode propisanu evidenciju iz člana 54. st. 2. i 4. ovog zakona;

9) ako za komandira vatrogasne jedinice postavi lice koje ne ispunjava uslove iz člana 78. stav 4. ovog zakona;

10) ako o pojavi požara ne obavijesti organe iz člana 89. stav 3. ovog zakona;

11) ako dobrovoljnom vatrogascu ne dozvoli odsustvovanje sa posla kada je po naredbi štaba civilne zaštite pozvan na vršenje poslova vatrogastva (član 117. stav 3.);

12) ako ne organizira i ne provodi stručno osposobljavanje i usavršavanje zaposlenih lica za zaštitu od požara ili ne osigura polaganje ispita za protivpožarnu zaštitu (član 128. st. 1., 2., 3. i 5.);

13) ako ne osigura provođenje obuke stručnog osposobljavanja i usavršavanja lica koja su raspoređena u vatrogasnu jedinicu ili polaganje stručnog ispita za dobrovoljne vatrogasce (član 130.).

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kaznit će se i odgovorno lice u pravnom licu i drugoj instituciji novčanom kaznom od 600,00 KM do 1.500,00 KM.

Član 168.

Novčanom kaznom od 1.000,00 KM do 2 500,00 KM kaznit će se za prekršaj rukovodilac organa uprave i upravne organizacije i druge državne institucije:

1) ako ne donese plan zaštite od požara (član 22. stav 3.) ili ne izvršava zadatke utvrđene u planu zaštite iz člana 22. stav 1. ovog zakona (član 23.);

2) ako ne donese opći akt iz člana 24. ovog zakona;

3) ako ne izradi elaborat iz člana 28. stav 2. ovog zakona;

4) ako izda ovlaštenje pravnom licu koje ne ispunjava uslove iz člana 37. stav 1. ovog zakona;

5) ako je izdato rješenje o odobrenju za građenje, odnosno izgradnju ili rekonstrukciju i dogradnju i nadogradnju građevine, a ne ispunjava uslove iz člana 31. ovog zakona ili u komisiju za tehnički pregled nije imenovan član organa uprave civilne zaštite ili da nisu provedene sve mjere zaštite od požara (član 38. st. 2. i 3.);

6) ako ne izrađuje plan zaštite od požara ili ne ažurira taj plan (član 45.);

7) ako ne osigura da vatrogasna jedinica održava u ispravnom stanju opremu i sredstva prema članu 71. stav 6. ovog zakona;

8) ako ne osigura vođenje evidencije iz člana 74. ovog zakona;

9) ako postavi za starješinu ili zamjenika starješine profesionalne vatrogasne jedinice lice koje ne ispunjava uslove iz člana 75. ovog zakona;

10) ako ne osigura izlazak vatrogasnih jedinica na vatrogasnu intervenciju i ne postupi po naredbi organa uprave civilne zaštite ili štaba civilne zaštite (član 79.);

11) ako ne dostavlja podatke o pojavi požara prema članu 89. stav 3. ovog zakona;

12) ako ne postupi po naredbi organa uprave civilne zaštite ili štaba civilne zaštite iz čl. 94. i 96. ovog zakona (član 95. stav 2, i član 97. stav 1.);

13) ako ne postupi po rješenju rukovodioca akcije gašenja požara ili po rješenju inspektora donešenog na osnovu člana 99. st. 2. i 3. ovog zakona (član 99. stav 5.);

14) ako ne dozvoli korištenje zemljišta, zgrada i drugih objekata za potrebe gašenja požara koje naredi rukovodilac akcije gašenja požara (član 101. stav 1.);

15) ako primi u radni odnos na radno mjesto za vatrogasca lice koje ne ispunjava uslove iz člana 105. stav 2. ovog zakona;

16) ako za vatrogasca pripravnika primi lice koje ne ispunjava uslove iz člana 108. stav 2. ovog zakona;

17) ako ne organizira provođenje provjere zdravstvene i psihofizičke sposobnosti lica iz člana 109. ovog zakona na način predviđen u toj odredbi;

18) ako dobrovoljnom vatrogascu ne dozvoli odsustvovanje sa posla kada je po naredbi štaba civilne zaštite pozvan na vršenje poslova vatrogastva (član 117. stav 3.);

19) ako ne organizira i ne provodi stručno osposobljavanje i usavršavanje zaposlenih lica za zaštitu od požara iz člana 128. st. 1., 2. i 3. ovog zakona ili ne postupi po stavu 5. tog člana;

20) ako ne organizira i ne provodi stručno osposobljavanje i usavršavanje profesionalnih vatrogasaca i inspektora za zaštitu od požara, odnosno inspektora za vatrogastvo prema članu 129. ovog zakona;

21) ako finansijska sredstva za zaštitu od požara iz člana 137. st. 2. i 3. ovog zakona koristi za namjene koje nisu predviđene u stavu 5. tog člana;

22) ako ne dostavi podatke i dokumentaciju iz člana 142. stav 3. ovog zakona;

23) ako za inspektora postavi lice koje ne ispunjava uslove iz člana 146. stav 2. i člana 151. stav 4. ovog zakona;

24) ako onemogućiti inspektora u obavljanju inspekcijskog nadzora ili ne pruži podatke, dokumenta i obavještenja koja inspektor traži (član 153. stav 2.);

25) ako ne postupi po rješenju inspektora iz člana 147. stav 1., člana 149. stav 2., člana 155. stav 1. i člana 157. ovog zakona (član 147. stav 4., član 149. stav 5. i član 155. stav 5.).

Član 169.

Novčanom kaznom od 100,00 KM do 800,00 KM kaznt iće se za prekršaj pojedinac:

- 1) ako se ne odazove pozivu iz člana 70. stav 3. ovog zakona;
- 2) ako dođe na posao pod uticajem alkohola, opojnih droga ili omamljujućih lijekova ili na službenom zadatku ne nosi vatrogasnu uniformu i propisanu zaštitnu opremu (član 72. stav 1.);
- 3) ako ne nosi službenu iskaznicu za vrijeme obavljanja službene dužnosti (član 73. stav 1.);
- 4) ako ne vodi evidenciju iz člana 74. ovog zakona za koju je zadužen;
- 5) ako o pojavi požara ne obavijesti organe iz člana 89. stav 2. ovog zakona;
- 6) ako ne postupi po naredbi organa uprave civilne zaštite, odnosno štaba civilne zaštite iz čl. 94. i 96. i člana 97. st. 1. i 3. ovog zakona;
- 7) ako mjere iz člana 99. stav 1. ovog zakona naredi bez rješenja iz člana 99. st. 2. i 3. ovog zakona; (član 99. stav 5.);
- 8) ako ne postupi po rješenju rukovodioca akcije gašenja požara ili rješenju inspektora iz člana 99. st. 2. i 3. ovog zakona (član 99. stav 5.);
- 9) ako ne dozvoli korištenje zemljišta, zgrada i drugih objekata za potrebe gašenja požara koje naredi rukovodilac akcije gašenja požara prema članu 101. stav 1. ovog zakona (član 101. stav 2.);
- 10) ako ne pohađa stručno osposobljavanje i usavršavanje iz čl. 128., 129. i 130. ovog zakona.

XV – PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 170.

Općine, grad i kantoni dužni su svoje postojeće profesionalne vatrogasne jedinice koje postoje na dan stupanja na snagu ovog zakona organizirati u skladu sa odredbama čl. 62. do 66. i člana 71. ovog zakona, u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Poslove iz stava 1. ovog člana, planiraju i osiguravaju njihovo izvršenje općinski načelnici, odnosno gradonačelnici, a u kantonu vlada kantona.

Dobrovoljne vatrogasne jedinice u dobrovoljnim vatrogasnim društvima i vatrogasne jedinice u pravnim licima, organizirat će se u skladu sa ovim zakonom najkasnije u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 171.

Organi uprave civilne zaštite Federacije, kantona, općine i grada dužni su donijeti pravilnike o unutrašnjoj organizaciji i u njima utvrditi radna mjesta za vršenje poslova zaštite od požara i vatrogastva koji su ovim zakonom stavljeni u njihovu nadležnost, u roku od osam mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Organi civilne zaštite iz stava 1. ovog člana preuzimaju u radni odnos sve profesionalne vatrogasce i starješine profesionalnih vatrogasnih jedinica općine, grada i kantona i državne službenike i namještenike koji se nalaze na radu u tim jedinicama, koji se na dan stupanja na snagu ovog zakona zateknu na radu u tim jedinicama i raspoređuju se, odnosno postavljaju na radna mjesta utvrđena u pravilniku o unutrašnjoj oraganizaciji organa civilne zaštite iz stava 1. ovog člana za koja ispunjavaju utvrđene uslove.

Objekti, oprema, tehnička i druga sredstva kojima raspolažu vatrogasne jedinice iz stava 2. ovog člana, na dan stupanja na snagu ovog zakona, preuzimaju nadležni organi civilne zaštite iz stava 1. ovog člana.

Izvršenje poslova iz st.1 do 3. ovog člana osiguravaju vlade kantona, odnosno općinski načelnici i gradonačelnici.

Član 172.

Kantoni, grad i općine dužni su u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona izvršiti usklađivanje svojih zakona, odnosno odluka općinskog i gradskog vijeća iz oblasti zaštite od požara i vatrogastva sa odredbama ovog zakona, na način predviđen u članu 165. ovog zakona.

Član 173.

Postojeći podzakonski propisi koji se odnose na pitanja iz čl. 158. do 164. i drugim odredbama ovog zakona, ostaju na snazi do donošenja propisa predviđenih u tim zakonskim odredbama.

Podzakonski propisi predviđeni ovim zakonom donijet će se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 174.

Starješine vatrogasnih jedinica, profesionalni i dobrovoljni vatrogasci i druga lica koja imaju položen stručni ispit za vatrogasca odnosno ispit za rukovodioca akcije gašenja požara po dosadašnjim propisima, smatra se da imaju položen taj ispit po propisima predviđenim ovim zakonom.

Starješina profesionalne vatrogasne jedinice ili njegov zamjenik koji se na dan stupanja na snagu ovog zakona zateknu na radnom mjestu straješine jedinice odnosno zamjenika starješine, a imaju jedan stepen nižu školsku spremu od stručne spreme propisane ovim zakonom, mogu ostati na tom radnom mjestu, do sticanja odgovarajućeg stepena školske spreme, a najduže dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Profesionalni vatrogasci i starješine tih jedinica koji na dan stupanja na snagu ovog zakona nemaju položen ispit za vatrogasca odnosno ispit za rukovodioca akcije gašenja požara dužni su taj ispit položiti u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu propisa iz člana 107. ovog zakona.

Član 175.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje primjena Zakona o zaštiti od požara („Službeni list SR BiH“, br. 15/87, 37/88, 38/89, 19/90 i 36/90 i „Službeni list R BiH“, br. 13/93 i 13/94), Zakona o zaštiti od požara i Zakona o vatrogastvu („Narodni list HR HB“, broj 35/94).

Član 176.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u “Službenim novinama Federacije BiH”.

PREDSJEDAVAJUĆI
DOMA NARODA
PARLAMENTA FEDERACIJE BiH

Stjepan Krešić

PREDSJEDAVAJUĆI
PREDSTAVNIČKOG DOMA
PARLAMENTA FEDERACIJE BiH

Safet Softić